

Savivaldybių žinios

Nr. 4 (894) 2021 m. balandžio 24 d. Išeina šeštadieniais

LIETUVOS SAVIVALDYBĖS 2021

VARTAI Į 1000 EŽERŲ IR TEKANČIOS SAULĖS KRAŠTĄ – AUKŠTAITIJOS REGIONĄ 2–13 p.

Žalioji Lietuvos
viršūnė – Anykščiai.

Pažink Šventosios
upę ir takus.

NAUJAM EUROPINIAM BAUHAUZUI – GEROSIOS KAUNO PATIRTYS	19 p.
PASALIO LIETUVA: LIETUVIŲ KALBOS PUOSELĖTOJA BOSTONE	26–27 p.
SOCIALINIS DIALOGAS NE MADA, O REALYBĖ	32–33 p.
REGIONINĖ POLITIKA: NUO KVAZI IKI REALAUS REZULTATO	36–37 p.

Nikolajus GUSEVAS
*Utenos regiono plėtros tarybos
pirmininkas, Zarasų rajono meras*

*Zarasų vizitinė kortelė –
apžvalgos ratas virš Zarasų ežero.*

UTENOS REGIONAS – PRIORITETINIS LIETUVOS TURIZMO PLĖTROS KRAŠTAS

Petras IVANOVAS

PIRMIEJI SAVARANKIŠKOS TARYBOS ŽINGSNIAI

Šalyje regionų politika seniai reikalavo kardinalių pokyčių. „Apie tai buvo kalbama, bet sprendimų nebuvo, nuo ko kentėjo regionai. Masinėse informacijos priemonėse Zarasų ir kitų atokių rajonų savivaldybės dažnai kritikuojamos už socialinius ekonominius rodiklius. Pateikiama nemaloni statistika: didžiausias nedarbas, mažiausias atlyginimų vidurkis ir kt. Perskaitę tokią statistiką, visi akis nukreipia į rajono valdžią. Peršama mintis ir formuojama nuomonė, kad šiame rajone prastai dirba savivaldybės institucijos. Rajono valdžia gali iš kailio išsinerinti, tačiau šių rodiklių žymiai į priekį nepastums“, – sako Utenos regiono plėtros tarybos pirmininkas, Zarasų rajono meras Nikolajus Gusevas.

Savivaldybių vadovai ragino šalies vadovus leisti patiems savivaldybininkams pasinaudoti Europos Sąjungos parama ir suteikti galimybes pačioms investuoti į ekonomikos gaivinimą. „Buvo įtikinėjama, kad atgaivinus ekonomiką sumažės regionų atskirtis, kad gerės viešųjų paslaugų kokybė. Nesuteikdama savivaldybėms teisės pačioms investuoti, Lietuva rizikuoja prarasti dalį Europos Sąjungos paramos, kuri labai reikalinga regionų gyventojų gyvenimo gerinimui, – mintimis dalijasi tarybos pirmininkas. – Priimtas Regioninės plėtros įstatymas – tai tik pirmasis žingsnis į regionų savarankiškumą. Regionų taryboms suteikta galimybė decentralizuotai įgyvendinti regioninę politiką, joms suteikta daugiau galių. Regiono plėtros taryba savarankiškai veikia tik pirmuosius mėnesius. Šiuo metu iš esmės buvo sprendžiami organizaciniai klausimai.

Platesnius apibendrinimus kol kas daryti sudėtinga, tačiau regiono plėtros tarybos veiklos pradžia yra optimistinė. Mes žinome – regioninė politika planuojama ir įgyvendinama regione. Todėl planuojame kalnus nuversti. Suprantama, gerai, kai suteikiamos tokios galimybės, bet teisės uždeda ir didesnę atsakomybę. Gavę regionui skiriamas lėšas, imsime konkrečių darbų. Jau dabar regiono tarybos nariai planuoja veiklos gaires, kurių įgyvendinimas keis regionus ir investicijų naudą pajus visi gyventojai. Dabar mes atsakingi už regionus, jų dabartį ir ateitį ir jų politiką tikimės įgyvendinti konkrečiais darbais.“

KRYPTĮ LEMIA IŠTEKLIAI

„Utenos regionas yra prioritetas Lietuvos turizmo plėtros regionas. Mūsų krašte yra gausu turistinių išteklių ir yra galimybės plėtoti darnųjį ir kultūrinį turizmą, išsaugant natūralią gamtinę ir kultūrinę aplinką. Unikalūs Utenos regiono gamtiniai ištekliai nustelbia gausų ir nemažiau unikalų kultūrinį potencialą, kuris yra mažai viešinamas. Kol kas aktyviai neformuojamas krašto turistinis įvaizdis. Tad šioje srityje mūsų laukia daug darbų, – krašto galimybes apibūdina Nikolajus Gusevas. – Nepakartojamo grožio vietų yra Anykščių, Ignalinos, Molėtų, Zarasų rajonuose. Pastaruoju metu regioną stebina ir Visagino miestas. Visaginiečiai sulaukia turistų iš visos šalies. Juos domina ne tiek šio krašto gamta, kiek Ignalinos atominė elektrinė. Turistų srautai veržiasi į atominę elektrinę, o tai miestui ir savivaldybei kelia naujų iššūkių, kuriems jis nėra pasiruošęs. Būtina siekti, kad turistus viliotų ne vien atominė elektrinė, bet kad jie apsisotų ir mieste. Tokį uždavinį kelia Visagino savivaldybė, šiuo metu įgyvendinanti turiz-

mui svarbius projektus. Šalyje gerai žinomas Anykščių rajonas. Anykštėnų kraštas priklauso prioritetiniam Rytų Aukštaitijos turizmo plėtros regionui. Graži gamta, gilios kultūrinės tradicijos traukia žmones iš įvairių Lietuvos vietovių. Pastarieji metai vystant ir plėtojant turizmą anykštėnams buvo sėkmingi. Medžių lajų takas tapo populiariausiu lankomu objektu rajone. Prieš penkerius metus Medžių lajų tako projektas laimėjo Jungtinių tautų Pasaulio turizmo organizacijos nominaciją. Tako atidarymas suteikė didelį postūmį turizmo plėtrai: padidėjo turistų srautai ne tik į Anykščių šilėlių, bet ir į kultūros ir gamtos paveldo lankytinus objektus bei pramogų vietas, kūrėsi ir plėtėsi apgyvendinimo ir maitinimo įmonės. Turi savų pasiekimų Ignalinos, Molėtų ir Zarasų rajonų savivaldybės. Svarstydami regiono vystymą, tarybos posėdžiuose akcentuojame, kad visos regiono savivaldybės vystytųsi tolygiai. Regiono savivaldybės turi tiek savo, tiek regiono, tiek nacionaliniu mastu reikšmingų kultūros paveldo objektų. Būtina, kad kiekvienas memorialinis, dailės, architektūrinis, sakralinis, istorinis, archeologinis, kraštovaizdžio, gamtos paveldo ir kt. objektas domintų turistus, jie turėtų galimybę su juo susipažinti.“

Utenos regione yra Anykščių, Zarasų miestų, Ignalinos miesto ir Strigailiškio bei Palūšės kaimų dalių kurortinės teritorijos. Kiekvienos savivaldybės uždavinys – gerinti infrastruktūrą turistams ir siekti kurorto statuso.

„Manau, siekiant kurorto statuso, savivaldybės turėtų ir privalėtų paremti regiono plėtros taryba. Tikiu, kad į šį tikslą ir orientuosime projektus. Sieksime išsaugotų gamtos ir sukurtų kultūros vertybių paveldo lankomumo ir žinomumo didinimo bei jo, kaip prioritetingo turizmo regiono įvaizdžio, gerinimo per tradici-

nės šventes, amatus, šiuolaikinį meną, urbanistikos paveldą. Jau šiandien matome šviesesnį regiono perspektyvą. Tapę savarankiškesniais greičiau pajusime, kad visa projektinė veikla sukurs papildomą naudą ir pagerės Utenos krašto kultūrinė, socialinė ir ekonominė situacija", – lūkesčiai dalijasi pašnekovas.

ZARASAI – ĮSPŪDŽIAMS, SKONIUI IR SVEIKATAI

Turistiniais ištekliais turtingas Zarasų rajonas rengiasi po karantino sulaukti turistų susidomėjimo. „Tikimės, kad šių metų kurortinis sezonas prasidės laiku ir visi kartu galėsime džiaugtis mūsų kurortinės teritorijos unikalia gamta ir vietos turistinių ir kultūros paslaugų teikėjų siūlomomis naujovėmis, – sako Zarasų rajono meras Nikolajus Gusevas. – Mūsų ežerų ir miškų kraštas turi ką pasiūlyti turistams. Svečiai galės ne tik pasigrožėti mūsų gamta, kultūros paveldu, istoriniais paminklais, paragauti vietos gamintojų produkcijos. Aktyvus ir pasyvas poilsio mėgėjas Zarasai pasitinka išgražėję, parengę naujas ir įdomias paslaugas. Kiekvienas turistas aplanko Zaraso ežero Didžiąją salą. Ji yra nepakartojama miesto pramogų erdvė, kuri jau kelerius metus garsėja įrengtu vandenlenčių ir batutų parku Wake Inn ir Water Inn Zarasai, žaidimų aikštelėmis, pramogų ir poilsio zonomis. Pasitikdami vasarą, modernizavome Zaraso ežero salos Mažojo slėnio kultūrinę erdvę. Čia dabar sudarytos išskirtines galimybes organizuoti šiuolaikinius lūkesčius atitinkančias veiklas tiek uždaroje (uždara salė), tiek atvirose (amfiteatras pušyne) vietose. Čia bus užtikrinta kultūrinių paslaugų įvairovė – koncertai, parodos, ekspozicijos, švietimo ir edukaciniai renginiai. Šį sezoną čia vandenlentiniukus pradžiugins naujos šokinėjimo figūros. Jas galės išmėginti tiek šio sporto mėgėjai, tiek ir profesionalai. Neliks nuskriausti ir pasyvas poilsio dalyviai. Jiems parengta sezono naujiena. Poilsiautojai ir turistai, norintys ramaus poilsio gamtos apsuptyje, galės pasivaikščioti pėsčiųjų takais Zaraso ežero pakrante. Takai drieksis aplink visą salą. Jau prasidėjo esamų pėsčiųjų ir dviračių takų atnaujinimas ir naujų įrengimas, kuriamos sūpynių parko bei poilsio ir laisvalaikio zonos.“

Zarasai – miestas ne tik poilsiautojams, bet ir sportuojantiems. Septynių ežerų miestas, kaip teigia meras, tikras rojus vandens sporto entuziastams. „Be vandenlenčių parko, čia turistai atras atvirąjį baseiną su dešimties metrų aukščio šuoliu į vandenį tramplynu. Šiemet čia bus baigtos tvarkyti viešosios erdvės ir įrengta aktyvus poilsio infrastruktūra. Įgyvendinant

projektą bus kompleksškai sutvarkytos Zarasaičio ežero teritorijos viešosios erdvės: atnaujinti esami ir įrengiami nauji pėsčiųjų ir dviračių takai. Bus sutvarkyta paplūdimio tinklinio aikštelė. Antram gyvenimui prisikels ir paplūdimys. Jis bus ne tik sutvarkytas, bet ten bus iškirsta dalis senų medžių, krūmų ir pasodinti nauji. Prie Zarasaičio ežero taip pat bus įrengta aktyvus poilsio infrastruktūra: lauko treniruokliai, vaikų žaidimų aikštelė, piknikų zonos. Taip pat – mažoji architektūra: suoliukai, dviračių stovai, šiukšliadėžės, persirengimo kabinos, – pasirengimą turistiniam sezonui pristato meras. – Gegužės mėnesį miesto svečius ir zaraiskius pakviesime į naują Sporto ir sveikatingumo parką, įrenginėjama šalia kempingo „Zarasai“ ir pritaikytą neįgaliesiems, šeimoms, jaunimui, vaikams. Laipynių parko lankytojai suras ne tik 80 kliūčių ruožą medžiuose, bet ir skrydį lynais pirmyn ir atgal į šalimais esančią Putinų salą, treniruoklius, neįgaliesiems žmonėms skirtą taką ant žemės ir... medžiuose. Zarasų turizmo ir verslo informacijos centras kartu su Zarasų rajono savivaldybės administracija sėkmingai įgyvendina Sporto rėmimo fondo finansuojamą projektą „Socialinės integracijos didinimas per sportinę veiklą. Miesto svečiai Zarasuose turės galimybę išsinuomoti paprastus ir elektrinius dviračius, paspirtukus ir pasivažinėti po Zarasų miestą ir jo apylinkes.“

Atvykusius į Zarasus meras kviečia apsilankyti Didžiojoje saloje, pasisvečiuoti prie Apžvalgos rato, nuvykti prie senolio Stelmuzės ažuolo. „Stelmuzėje turėsite progą apsilankyti ir bažnytinio meno muziejuje, susipažinti su originaliais jo eksponatais. Kiekvienas svečias gerų įspūdžių patirs Zarasų krašto muziejaus ekspozicijos salėse. Originali Tiltiškių vandens malūne yra senoviškų radijo aparatų kolekcija. Joje nuo seniausios detektorinio radijo imtuvo, vienos pirmųjų garso laikmenų gramofoninės plokštelės iki Kauno radijo gamykloje gamintos magnetolos, – Zarasų rajono išskirtinumą pristato meras. – Gražutės regioninio parko lankytojų centras kviečia į Vidos Žilinskienės įkurtą „Jūrų muziejų“. Tai bene labiausiai nuo vandenyno nutolęs jūrų muziejus. Šiame muziejuje unikali per 50 metų kaupta jūros gyvūnų, spalvingųjų koralų, kriauklių, suvenyrų ir fosilijų kolekcija. Joje per 4000 eksponatų. Salake savo didingumu ir masyvumu svečius užborgos Švenčiausiosios Mergelės Marijos Sopulingosios bažnyčia. Šis didžiulis pilkų tašytų akmenų statinys ryškiai išsiskiria iš vietos kraštovaizdžio. Daug naujo, naudingo ir įdomaus sužinosite kalbininko

Kazimiero Būgos, poeto Antano Vienažindžio memorialiniuose muziejuose, poeto Pauliaus Širvio gimtajame name. Zarasų kraštas turi ką parodyti ir kuo pasidžiaugti.“ Priimti svečius yra pasirengusios kaimo turizmo sodybos. Jų rajone daugiau kaip 60.

Meras pažymi, kad pastaraisiais metais augo maitinimo įmonių skaičius. „Zarasų mieste veikia kelios maitinimo įstaigos: miesto centre rasite restoraną „Monopolis“ ir šalia esančią kavinę „Resto Bazar“. Lankytojams duris atvėrė naujai atsidaręs Bistro Zarasai ir konditerijos parduotuvė „Lietaus sodai“, kur galima įsigyti vietos gamintųjų produkcijos. Šalia Lietuvos – Latvijos valstybinės sienos įsikūrusi kavinė „Du drambliai“. Taip pat svečių lauks kavinės „Svaja“, „Idilija“. Tiltiškių malūno lankytojai galės padegustuoti mūsų krašto gėrimų ir patiekalų...Šiais metais Zaraso ežero Didžiojoje saloje atsidarys antra lauko kavinė, – kad iš Zarasų alkanas neišvyksi užtikrina meras. – Zarasų krašte yra daug vietų, kur svečių gomurį palepins autentiškų patiekalų skoniai. Verta pabuvoti Šlyninkos vandens malūne. Čia paragausite šviežiai keptos duonos, razavų blynų. Malūno šeiminkai ir darbuotojai pateiks gausų kulinarinio paveldo meniu ir galėsite paragauti daug aukštaitiškų patiekalų. Čia rengiamos duonos kepimo edukacinės programos ir ekskursijos. Senovės Šlyninkos vandens malūne, kurio istorija prasidėjo prieš tris šimtmečius, ir dabar sukasi girnos. Tiesa, jas suka ne Nikajos vėsus vanduo, o elektra. Čia turėsite progą įsigyti šiame malūne sumaltų miltų. Siūlyčiau nepravažiuoti pro šalį ir apsilankyti UAB „Emerta“. Ši įmonė augina afrikines sraigės ir jas perdirba. Sraigių augintojai įsikūrę netoli Salako. Bendrovės darbuotojai priima lankytojų grupes į sraigių ūkį. Pažintinės ekskursijos metu turistai supažindinami su sraigių auginimo ypatumais, aprodoma kur ir kaip auginamos sraigės. Čia galėsite susipažinti ne tik su sraigių auginimu, bet pasmagurianti egzotiškais patiekalais. Įmonėje veikia užsakomoji sraigių degustacija. Tai unikali paslauga, kai klientas gali užsisakyti sraigių degustaciją į namus, biurą ir į bet kurią kitą vietą.

Mūsų krašto svečius sudomins ir vyno degustacija Gintaro Sinkaus vyninėje. Čia būsite nustebinti kitokių požiūriu ne tik į lietuviškos virtuvės skonius, bet galėsite degustuoti dešimties rūšių vynus. Šioje mažojoje bendrijoje, pasitelkus geras europines vyndarystės tradicijas ir asmeninius atradimus, vynai gaminami iš natūralių, kruopščiai atrinktų vaisių ir uogų.“

Savivaldybių žinios

„Savivaldybių žinios“
leidžiamas nuo 1996 m.

Markučių g. 15, LT-11347 Vilnius,
el. p. info@savzinios.lt, interneto svetainė www.savzinios.lt
Direktorė Lina Belevičienė, tel. 8685 39454,
redaktorius Romas Gurklys, tel. 8685 39452,
Facebook savzinios leva Cataldo, cataldoieva@gmail.com

Spausdina AB „Spauda“,
Laisvės pr. 60, LT-05120 Vilnius,
www.spauda.com
ISSN 1392–2467

Mūsų partneriai
STRUCTUM
Mano Kraštas

Labirintų parkas kasmet pasipildo vis naujais atrakcionais.

Sigutis OBELEVIČIUS
Anykščių rajono meras

KURORTO STATUSO LINK ANYKŠČIAI ŽENGLIA TVIRTU ŽINGSNIU

Silvija SAKEVIČIŪTĖ

REGIONŲ TARYBA DAR APGAUBTA NEAIŠKUMAIS

„Man pačiam teko kartu su mūsų savivaldybės Investicijų ir projektų valdymo skyriaus specialistu priimti atsakomybę rengti pirmuosius dokumentus, organizuoti Utenos regiono plėtros tarybos direktoriaus konkursą, tad galiu pasakyti, kad kol kas daug neaiškumų, – teigia Utenos regiono plėtros tarybos pirmininko pavaduotojas, Anykščių rajono meras Sigutis Obelevičius. – Pati mintis dėl regionų plėtros tarybos decentralizavimo gera, tačiau toliau viskas priklausys nuo Vidaus reikalų ministerijos, kitų ministerijų, nes, kaip ilgametė patirtis rodo, jos labai sunkiai atsikrato noro valdyti, centralizuoti. Kartu tai priklausys ir nuo pačių merų, nuo jų gebėjimo tartis dėl bendrų regioninių projektų. Daug kas priklausys nuo to, kokios galios bus suteiktos taryboms (kolegijoms), pvz., ar galės kolegija „stumdyti“ pinigus iš eilutės į eilutę? Antra vertus, gąsdina pasigirstantys siūlymai, kad kolegijos sprendimai turės būti derinami su visuomeniniais partneriais. Gal mintis ir nebloga, bet tai turėtų būti daroma operatyviai, kad neišsitemptų sprendimų priėmimo laikas.“

Pasak pašnekovo, vilčių teikia, kad šią sritį

kuruoja vidaus reikalų viceministras, buvęs kolega regionų plėtros taryboje Arnoldas Abramavičius, žinantis problemą iš vidaus.

Tarybos veikla, kaip teigia meras, tik pasideda. Tik prieš savaitę įvyko pirmasis kolegijos posėdis, tad iki šiol niekas nėra aptarta. „Nežinia ir kokiomis sumomis disponuosime. Pavyzdžiui, turime seną idėją siaurojo geležinkelio pylimu nutiesti dviračių taką nuo Rubikių iki Utenos, iš Utenos pasiekti Tauragnus ir sujungti Anykščių regioninį parką su Aukštaitijos Nacionaliniu. Tačiau tokiam projektui įgyvendinti vargu ar regioninių lėšų neužtektų, gal tai galėtų būti nacionalinės svarbos projektas“, – svarsto meras.

TURIZMUI PATRAUKLUS ANYKŠČIŲ UNIKALUMAS

Praejusieji metai parodė, kad pandemija sustiprino vietinį turizmą. To tikimasi ir šiais metais, tad Anykščių rajono savivaldybė imasi vis naujų sumanymų.

„Pernai duris atvėrė Okuličiūtės dvarelis, įsikūręs Anykščių miesto centre, ant Šventosios upės kairiojo kranto, jau tapęs pamėgta vieta šeimų turizmui. Yra nauja V. V. Landsbergio idėja Niūronyse, šalia Arklio muziejaus įkurti ir literatūros personažo arklio Dominyko valdas. Labai įdomus apie 2 mln. eurų vertės projek-

tas vystomas Tiltu gatvėje. Projektas apjungia verslo, kultūros ir turizmo idėjas. Projektu siekiama perteikti unikalų Anykščių miesto charakterį, sukuriant šiuolaikinės architektūros erdvę ir suteikiant miesto vartams teritorijos vientisumą“, – turizmo plėtrai skirtus projektus pristato Sigutis Obelevičius.

Šiais metais, kartu su Latvijos bičiuliais iš Daugpilio, vykdomas kitas įdomus ekologinis projektas, kurį įgyvendinus Anykščių rajono vaikai galės nuotoliniu būdu stebėti Daugpilio zoologijos sodo gyventojus. Labirintų parkas kasmet pasipildo vis naujais atrakcionais ir jau tampa minidisneilundu.

Laikas keičia turistų poreikius. Jei anksčiau buvo orientuojamasi į lankytojus, dabar kraštą pažinti stengiamasi ir per skonius, ir per veiklą.

„Prieš kelerius metus atidarius Medžių lajų taką, turistų srautai susidūrė su maitinimo įstaigų stygiu. Į tai verslas greitai sureagavo ir dabar Anykščiuose galima rasti kavinių įvairiausiems skoniams, nuo tradicinių iki lėto maisto, itališkų patiekalų, popžvaigždės Jazzu restorano, Anykščių vyno degustacijų, – pasakoja Anykščių rajono meras. – Ne ką mažesnė ir veiklų pasiūla. Anykščiuose galima ne tik pasivaikščioti Šventosios pažintiniu taku, lajų ar basų kojų takais, bet ir pasivažinėti kartin-

Šalia Medžių lajų tako, atidarytas kabantis pėsčiųjų ir dviračių tiltas per Šventąją.

Žirgai - neatsiejama Anykščių dalis.

gais, siauruku, karieta, autotraukinuku, leistos vasaros rogėmis, jodinėti žirgais, laiką leisti įvairiose edukacinėse programose, kurias siūlo A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko muziejus Mindaugo laikų priepilyje, Arklio muziejaus amatų centre, angelų muziejuje, privataus sektoriaus paslaugų teikėjų siūlomose pramogose. Okuličiūtės dvarelyje, pavadintame Istorijų dvareliu, laukia įvairios edukacijos vaikams ir galimybė išgirsti gyvą vaiduoklį. Anykščių šilelyje, šalia Medžių lajų tako, atidarytas kabantis pėsčiųjų ir dviračių tiltas per Šventąją, suteikiantis galimybę dviračiu pakeliauti ne tik kairiuoju, bet ir dešiniuoju upės krantu.“

Taigi Anykščių rajonas, kaip ir kiti turizmą plėtojantys rajonai, rengiasi vasarai, vildamiesi, kad bus pasibaigęs karantinas ir Lietuvoje bus galima laisvai keliauti. Tai lūkesčiai. O kol kas, kaip teigia meras, turizmo sektorius merdi. „Mūsų viešosios įstaigos – Anykščių turizmo ir verslo informacijos centras, menų inkubatorius, baseinas – yra prastovose, labai sunkioje finansinėje situacijoje, tikisi paramos iš Vyriausybės. Panaši situacija ir privačiame sektoriuje. Viliuosi, kad pasikartos praeitų metų situacija, kai atsilaisvinus karantinui, Anykščius užplūdo turistai ir sektorius pajamos beveik pasiekė 2019 metų lygį“, – lūkesčiais dalijasi Sigutis Obelevičius.

VYŠNAITĖ ANT TORTO – KURORTO STATUSAS

Meras neslepia užsibrėžto tikslo – siekti, kad Anykščiams būtų suteiktas kurorto statusas. „Tai yra strateginis rajono tikslas ir jį pasieksime. Tiesą pasakius jau buvome pasiekę, t.y. prieš bene trejus metus įvykdėme ekonomikos ir inovacijų ministerijos keltus reikalavimus kurorto statusui gauti, dokumentus įteikėme tuometiniam Turizmo departamentui, tačiau vietoje statuso gavome tuometinio ekonomikos ir inovacijų ministro Virginijaus Sinkevičiaus pasirašytus naujus, didesnius reikalavimus. Turbūt kurorto statusą gautume ir teismo keliu, nes įsakymas buvo jau po to, kai mes reikalavimus įvykdėme, tačiau, tikiuosi diskusijos su naująja ministre dėl kai kurių perteklinių reikalavimų. Kartu ir toliau dirbame šia linkme ir labai norėčiau trečią mero kaden-

ciją pabaigti su vyšnaite ant torto – Seimo sprendimu, suteikiančiu Anykščiams kurorto statusą“, – ryžto nestokoja meras.

Paklaustas, kur Anykščių krašto patrauklumo paslaptis, kad čia tokia sanauka žymių žmonių, meras susimąsto: „Manau, kad ta paslaptis yra gera geografinė padėtis, nuostabi gamta, čia gyvenę ir kūrę žmonės, pirmiausia vyskupas Antanas Baranauskas. Gali būti, kad ir istorinis momentas, nes Anykščiuose nebuvo baudžios, čia gyveno laisvi karališkieji valstiečiai, mokėję duoklę Lietuvos karaliui. Visa tai, matyt, ir traukia kūrybingas asmenybes, o šios – kitas asmenybes... Tad dabar Anykščiuose gyvena ar bent jau vasaras leidžia jau apie šimtas, o gal ir daugiau menininkų. Paskutiniai įdomesni atvejai – Anykščiuose įsikūrė viena iš garsiausių šalies dizainerių Jolanta Rimkutė, rajone gyvena, kuria menininkas iš Belgijos Renė Maes.“

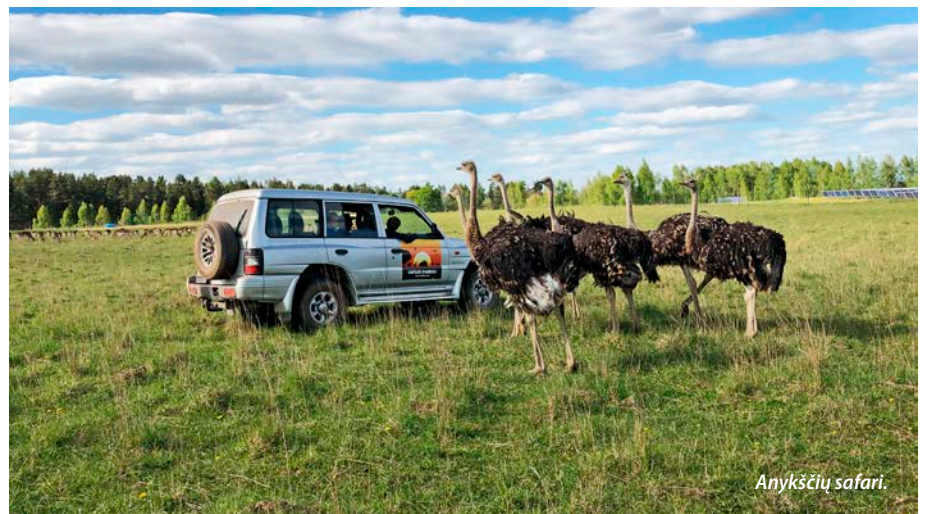
IŠŠŪKIS, KURIS VADINASI PANDEMIJA

Nors S. Obelevičius turi nemažą vadovavimo savivaldybei patirtį, bet, praėję ir šie metai pareikalavo sprendimų, kuriuos priimant ne visada galėjo pasitarnauti patirtis.

„Iš tiesų karantinas, darbas savotiškomis karo sąlygomis buvo iššūkis, – pasiteiravus, kuo ypatingas jam yra šis laikas, sako pašnekovas. – Kai kuriems žmonėms savivaldoje bei sveikatos

apsaugos sistemoje jis buvo per sunkus. Viena vertus, karantinas labai vargina, trūksta kelionių, svečių, bendravimo, kita vertus, praeitais metais, kadangi turėjome nemažai iš anksto parengtų techninių projektų, pasinaudojome Vyriausybės suteiktomis galimybėmis ir gerokai pasistūmėme į priekį su kelių asfaltavimu ir remontu. Suvaldant COVID-19 pandemiją, man pasisekė, kad vicemeras Dainius Žiogelis turi sukaupęs didelę patirtį valdant afrikinio kiaulių maro pandemiją.“

Viešojoje erdvėje teigiama, kad mūsų gyvenimas nebegrįš į ankstesnes vėžias, kad nebegyvensime taip, kaip gyvenome. „Kad nebus taip, kaip anksčiau, faktas. Kaip nepataisomas optimistas aš įžvelgiu ir teigiamų dalykų regionams, nes vis daugiau darbuotojų ir žmonių dirba nuotoliniu būdu ir kitaip jau nebus. Dalis nuotoliniu būdu dirbančių jaunų žmonių pastebėjo, kad taip dirbant nebūtina gyventi didmiestyje, o gyvenimas, pavyzdžiui, Anykščiuose, turi daug privalumų: grynas oras, jokių eilių darželiuose, mokyklose, kultūros renginių pasiūla, pigesnis pragyvenimas ir kt. Tad Anykščių krašte pamažu daugėja jaunų žmonių. Antra vertus, karantinas pristabdė keliones į užsienį ir tautiečiai suprato, kad galima keliauti ir ilsėtis Lietuvoje“, – optimistinių pandemijos pusių mato Anykščių rajono meras Sigutis Obelevičius.

Anykščių safari.

Visaginas iš paukščio skrydžio.

VISAGINĄ SURANDA VERSLAS IR TURISTAI

Viktorija ABARAVIČIENĖ

„Utenos regionas pirmiausia asocijuojasi kaip Rytų Aukštaitijos ežerų kraštas. Čia tyvuliuoja net 1002 ežerai, o jiems savo ošimu pritaria šimtamečiai miškai. Regionas tampa antrais namais daugeliui Lietuvos gyventojų. Ypač tai išryškino pastarųjų metų aktualijos. Nuotolinis darbas, galimybė turėti nors kiek laisvės gamtoje, paskatino didmiesčių gyventojus įsigyti būstus Utenos regione. Ši tendencija neaplenkia ir Visagino. Sutvarkyta miesto infrastruktūra, išvystytos socialinės, sveikatos, švietimo paslaugos pritraukia naujakurius ir į Visaginą“, – augančiu krašto patrauklumu pasidžiaugia meras.

Visagino išskirtinumas – Ignalinos atominė elektrinė ir tai, kad Visaginas yra vienas jauniausių miestų šalyje. Šiuo metu miestas susiduria ne tik su tais iššūkiais, kurie būdingi daugeliui šalies regionų, bet ir su specifiniais. „2009 m. pabaigoje užbaigus Ignalinos atominės elektrinės veiklą, Visagino miestui iškilio grėsmės, su kuriomis tipiškai susiduria monoindustriniai miestai, netekę savo socio-ekonominės ašies – tai įvyksta pasikeitus politinėms, technologinėms, gamtinėms ar teisinėms aplinkybėms. Visaginas siekia išlikti regiono centru, vystančiu energetiką ir kūrybines industrijas, sudarydamas palankias sąlygas verslui, investuotojams ir talentams, kurdamas inovatyvią ir ateities ekonomikos poreikius atitinkančią švietimo ir mokslo sistemą, tapdamas patraukliu, įtraukiančiu ir pasiekiamu miestu“, – Utenos regioną ir Visagino svarbą jam apibūdina meras.

Mero teigimu, Visagino savivaldybė, įgyvendinama pasirinktas strategines kryptis, kuria

didžiausią regione Saulės jėginių parką, kuris pirmiausiai teiks socialinę naudą Visagino ir kaimyninių savivaldybių gyventojams, mažindamas patiriamas neigiamas socialines, ekonomines pasekmes nutraukus Ignalinos AE eksploatavimą. Taip pat rengiami dokumentai infrastruktūrai, patraukliai verslo atėjimui į Visaginą, sukurti.

„Visaginas, kurdamas infrastruktūrą verslui, įgyvendino projektą „Apleistų/avarinių pastatų nugriovimas ir teritorijos valymas, regeneruojant buvusį karinį miestelį Visagine“, atliko apleistų teritorijų konversiją, regeneruojant buvusį karinį miestelį ir pritaikė kompleksą pramonei vystyti, taip paskatino naujų darbo vietų kūrimą savivaldybėje, užtikrino palankesnes sąlygas verslui įsikurti. Nuo 2020 m. Visagine įsikūrė ir veikia pasaulinė plataus medicininių gaminių asortimento, skirto kvėpavimo takams kūrėja, gamintoja ir tiekėja – UAB „Intersurgical“. Sukurtos jaukios šeimų poilsio vietos mieste ir Visagino ežero pakrantėje, vaikų žaidimų parkai Visagino pušynuose, sutvarkytos komunikacijos ir inžineriniai tinklai. Tvarkomos ir modernizuojamos savivaldybės teritorijos, kuriamas miesto patrauklumas ir pasiekiamumas: įgyvendiname viešųjų erdvių rekonstravimo projektus, stasysime modernią autobusų stotį“, – projektus apžvelgia Erlandas Galaguz..

Kartu su savivaldybės švietimo įstaigomis ir pažangiu Visagino technologijų ir verslo profesiniu centru kuriama inovatyvią ir ateities ekonomikos poreikius atitinkanti švietimo ir mokslo sistema: veikia modernus Energetikos sektoriaus praktinio mokymo centras, diegiamos inovatyvios ugdymo priemonės įstaigose, kurias lanko ir patys mažiausi visaginiečiai, ir

vyriausi, nepamirštami ir patiriantys socialinę atskirtį. 2021 m. duris atvėrė modernūs, oriam gyvenimui pritaikyti ir energiją taupantys Savarankiško gyvenimo namai. Taip pat įkurti dar du vaikų dienos centrai. Be to, parengtas projektas senjorų dienos centrui įkurti. Įdomiems kūrėjų bendruomenių užsiėmimams ir verslams steigiamas Visagino inovacijų klasteris, kur mokiniai, tyrėjai, verslininkai, inžinieriai ir kūrybininkai ras vieni kitus ir bursis išskirtiniams projektams, kūrėjų dirbtuvės bus pritaikytos idėjų įgyvendinimui, su moderniausia įranga prototipavimo ir medijų srityse.

„Visaginas jau daugiau nei 10 metų gyvena iššūkiais, kuomet Ignalinos atominės elektrinės eksploatacijos nutraukimas pakeitė sukurtą ir išvystytą vietos ekonomiką, – pabrėžia meras. – Tačiau nepaisant to, Visaginas siekia tapti inovatyvios energetikos kompetencijų centru: pirmieji pasaulyje įgyvendiname galingiausios pasaulyje buvusios atominės elektrinės demontavimo projektą, kaupiami žinias ir patirtį. Domimės žiedinės ekonomikos aktualijomis. Įgyvendindami įvairius energetikos projektus siekiame ambicingo tikslo – iki 2030 metų visiškai aprūpinti miesto sektorius iš alternatyvių energijos šaltinių. Smagu būtų, jei Visaginą atrastų kūrėjai, startuoliai, tyrimų ir prototipavimo laboratorijos. Kvalifikuotus specialistus verslams rengia Visagino technologijų ir verslo profesinis mokymo centras, puikiai pritaikantis mokymo programas ir galimybes prie verslo poreikių. Centro pameistrystės programose dalyvauja daugelis šalies įvairaus dydžio įmonių. Kuriami nauji vietos ekonomikos skatinimo sinergiją: savivaldybė – Visagino

Erlandas GALAGUZ
Visagino savivaldybės meras

ekonomikos plėtros agentūra – Visagino technologijų ir verslo profesinis mokymo centras – Spiečius – Visagino inovacijų klasteris. Visaginas išsilavinusių, kūrybingų žmonių miestas, tačiau jau ilgą laikotarpį pasigendame smulkių ir vidutinių verslų kūrimosi proveržio. Naujas, o kartais ir netradicinis požiūris į sudėtingą situaciją, staiga pakitusių klientų poreikių analizė gali padėti atrasti naujų nišų veiklai ir taip užsitikrinti įmonės veiklos tęstinumą“, – mintimis apie Visagino plėtrą dalijasi Erlandas Galaguz.

MAŽAI PAŽINTAS TURISTINIS KRAŠTAS

Meras pabrėžia, kad Visagino savivaldybė – nedidelė, bet labai jauki teritorija. Prieš milijonus metų šia teritorija slinkęs ledynas suformavo unikalų kraštovaizdį, kuris iki šių dienų puošiasi kalvomis ir ežerų akimis. Savivaldybės paribyje – didžiausias Lietuvos ežeras Drūkšiai. Pačiame mieste – žavingas Visagino ežeras, kurio smėlėta pakrantė ir ją supantys šilai pasyviai ar aktyviai pailsėti atvilioja ir mažą, ir didelį, ir nuolat čia gyvenantį, ir svečią. Čia idealios sąlygos leisti laisvalaikį mėgstantiems slidinėti, bėgioti, važinėti dviračiu, irkluoti, plaukioti, žaisti tenisą, užsiiminti kita aktyvia veikla ar tiesiog pasilepinti pirtyje, grožio salone ar, atsitolinus nuo šurmulio, pamastyti žvejojant, grybaujant, uogaujant.

„Masinį turizmą Europoje keičia teminis. Baltijos regione – dar daug neišnaudotų galimybių siekiant keliautojus sudominti mūsų istorija, paveldu ar net maisto kultūra. Visaginas vysto gamtos ir pažintinį turizmą. Turizmo plėtra yra perspektyvi išnaudojant jau turimus turizmo išteklius, kurie yra susiję su Ignalinos atominė elektrine, energetikos tema, urbanistiniu paveldu, daugiatautiškumu ir gamtos objektais. Visaginas pasižymi išplėtotą sporto infrastruktūra, aukšta švietimo paslaugų kokybe, intelektiniu ir kūrybiniu potencialu. Savivaldybėje yra mažai išskirtinių lankytinų vietų, išskyrus Ignalinos atominę elektrinę, tačiau savivaldybės teritorijoje jau yra siūloma daugybė unikalų patirčių. Visaginas – tai nepažintas turistinis kraštas, įdomus daugiataučio kultūros paveldo ir tradicijų perdavimo per turizmo ir edukacines veiklas, – mintimis dalijasi meras. – Regiono taryba galėtų padėti stiprinant bendradarbiavimą tarp savivaldybių. Juk kiekviena ji unikali ir turėtų susikabinti į maršruto grandinę ir savo paslaugomis papildyti vieną kitą.“

Meras pabrėžia, kad Visagino savivaldybė turtinga aktyviomis pramogomis visai šeimai: nuo ramaus šeimos poilsio prie ežero iki pabėgimo kambario. Pažintis su Visaginu – veiklos bet kokiu oru, nepriklausomai nuo sezono.

„Vienas populiariausių laisvalaikio praleidimo būdų yra žūklė. Jos sezonas nenutrūksta ištisus metus – tiek vasarą, tiek žiemą pakrantėse pilna ir profesionalių žvejų, ir pirmą kartą į rankas paėmusių meškerę mėgėjų.

Visagino jaunimas - LitWild travel.

Žvejai Visagino ir jo apylinkių ežeruose gali pasidžiaugti itin įspūdingais laimikiais. Jeigu apsistojote Visagine, jums nereikės toli vykti – žuvingas Visagino ežeras tyvuliuoja pačiame miesto centre. Prie jo kuriama valčių nuleidimo infrastruktūra, – atvykti kviečia meras. – Modernizuota Visagino ežero pakrantė yra labiausiai lankoma vieta Visagino mieste. Joje įsikūrusios savivaldybės sporto ir kultūros įstaigos: centrinis miesto stadionas, atsarginė futbolo aikštė, teniso kortai, kempingas, akrobatikos sporto centras, irklavimo bazė. Taip pat joje yra pagrindiniai savivaldybės paplūdimiai, vandens pramogų nuomos punktai. Parko zonoje šalia paplūdimio įrengtos vaikų lipynių trasos. LitWild travel (Miško takeliais) organizuoja ir veda žygius pėsčiomis, baidarėmis ir storapadangiais dviračiais Lietuvos ežerų krašte, Aukštaitijos regione. Siūlo galimybę pabėgti iš betono džunglių, patirti ryšį ir vienybę su gamta, pasimėgauti grynu oru.“

Kaip teigia meras, šiais metais visuomenei bus pristatyti du nauji maršrutai po Visagino miestą: branduolinis maršrutas (partnerystėje su EDUATOM projektu) ir meninis maršrutas. Taip pat šiais metais planuojama plėsti edukacijų ir ekskursijų programų pasiūlą.

„Geriausias būdas susipažinti su Visaginu – patirti jį dalyvaujant ekskursijose, edukacijose ir kitose veiklose. Visagino mieste vedamos interaktyvios ekskursijos pagal „garsų žemėlapi“, vedamos ekskursijos Ignalinos atominės elektrinės valdymo skydo simulatoriuje (treniruoklyje), organizuojami aktyvūs turai gamtoje ir industrinėse teritorijose, rengiamos rusiškos arbatos ceremonijos, totoriškų „čak-čak“ gaminimo edukacijos ir kita. O dar geriau atvykti per vieną iš rengiamų švenčių ar festivalių (Drakonų valčių varžybos, Joninės, Visagino Country, Rudeninės, miesto šventė ir kita), pasilikti kelioms dienoms ir pilnai pajusti Visagino dvasią“, – kviečia Visagino meras Erlandas Galaguz.

PUSIAUKELĖ PAŽENKLINTA SĖKMINGAIS DARBAIS

Erlandas Galaguz mero pareigose – tik pirmą kadenciją ir jau įpusėjusi. „Per tą laiką parengtos ir Visagino savivaldybės taryboje patvirtintos Visagino savivaldybės ekonominės plėtros gairės iki 2030 m. Įkurta Visagino ekonomikos plėtros agentūra, kurios pagrindinis veiklos tikslas – užtikrinti darnią Visagino savivaldybės ekonomikos plėtrą. 2021 m. duris atvėrė nauja erdvė verslui – Spiečius, – nuveiktus darbus apžvelgia meras. – Siekdami vystyti modernią energetiką, parengėme ir įgyvendiname kelis energijos taupymo, gamybos iš atsinaujinančių šaltinių projektus. Parengtas ir jau įgyvendinamas projektas „Saulės jėgainių parko įkūrimas Visagino savivaldybėje (10MW)“. UAB „Visagino energija“, siekdama mažinti kainas vartotojams ir diegti modernias technologijas, įgyvendina projektą „Kogeneracinės jėgainės statyba Visagino savivaldybėje“. Ėmėmės ir labiau sudėtingų projektų, kurie pradėti dar praeitose savivaldybės kadencijose, tačiau dėl įvairių aplinkybių sustoję. Vystome individualių namų kvartalo įrengimo koncepciją. 2020 m. baigėme pradėtus, bet sustabdytus viešųjų įstaigų apšilimo projektus, o projekto „Visagino miesto centralizuoto šildymo sistemos pertvarkymas iš atviros į uždarą“ įgyvendinimas užtruko net 12 metų. Ilgalaikiu projektu tapo ir Irklavimo bazės statybos projektas, kurį įgyvendinome 2020 metais.“

Meras pasidžiaugia kartu su Vidaus reikalų ministerija organizuotomis kūrybinėmis dirbtuvėmis ir išryškintais miestui svarbiais darbais. 2022 m. planuojama turėti naują autobusų stotį, rekonstruotą centrinę miesto alėją, modernizuotą susisiekimą tarp geležinkelio stoties ir miesto, sukurtą inovacijų klasterį.

„Kuriame koncepciją „Smart city Visaginas“ ir rengiamės jos įgyvendinimui per 2021–2027 metų struktūrinės paramos laikotarpį, – pabrėžia meras.

Atsinaujinusi
Ignalina.

IGNALINA RENGIASI 155-AJAM GIMTADIENIUI

Justas RASIKAS
Ignalinos rajono meras

Lina KOVALEVSKIENĖ

REGIONINĖ TARYBA – MAŽŪJŲ SAVIVALDYBIŲ STIPRYBĖ

„Utenos regiono plėtros taryba, kurios veikloje aš ir mano pavaduotojas Juozas Rokas esame deleguoti atstovauti Ignalinos rajono savivaldybei, yra mūsų, mažųjų savivaldybių, stiprybė ir jėga, – paklaustas, kaip vertina pirmuosius Utenos regiono plėtros tarybos žingsnius, sako Ignalinos rajono meras Justas Rasiakas. – Kol kas dar anksti vertinti savarankiškos tarybos veiklą. Šiomet pasirašėme tarybos steigimo sutartis, patvirtinome nuostatus, išrinkome vadovybę. Laukia bendras ir, tikiuosi, visoms savivaldybėms naudingas darbas.“

Meras pabrėžia, kad tikimasi, jog Utenos regiono plėtros taryba taps lygiaverčių savivaldos ir centrinės valdžios partneriu, tolygiai planuojant investicijas ir siekiant visų regiono savivaldybių plėtros. „Norėtuši, kad didesnis dėmesys būtų skiriamas geranoriškam bendradarbiavimui, socialinių ir ekonominių skirtumų tarp regiono savivaldybių mažinimui“, – viliasi meras.

BENDRADARBIAVIMO INICIATYVOS

„Smagu, kad visų regiono savivaldybių turizmo informacijos centrai yra susibūrę bendrai veiklai ir įvairiose turizmo ir laisvalaikio parodose regionui atstovauja kaip Aukštaitijos ežerų kraštas. Tai tikrai graži ir prasminga iniciatyva. Na, o projektų yra ne vienas. Norėčiau paminėti visam regionui svarbų, jau baigiamą įgyvendinti projektą „Informacinės infrastruktūros plėtra Ignalinos, Molėtų ir Utenos rajonuose“. Tai vieningos lankytinų vietų ženklavimo sistemos sukūrimas, info-

terminalų įrengimas. Kitas panašus projektas „Turizmo informacinės infrastruktūros plėtra Utenos, Ignalinos, Zarasų rajonų ir Visagino savivaldybėse“. Konkrečiai mūsų rajone bus pastatyti septyni saulės energija apšviečiami informaciniai stendai Ignalinoje, Strigailiškyje, Ceikiniuose, Dūkšte ir Kazitiškyje“, – regiono savivaldybių bendradarbiavimo iniciatyvomis pasidžiaugia pašnekovas.

NAUJOS GALIMYBĖS IGNALINAI PAŽINTI

Mero teigimu, Ignalinos kraštą ypač pamėgę žygeiviai ir dviratininkai. „Šiomet juos pasitiks atnaujinta Aukštaitijos nacionalinio parko informacinė sistema – žemėlapiai, poilsio stotelės, rodyklės ir trasų žymėjimai. Nauja erdvė pasivaikščiojimui gamtoje – takas palei Lūšių ežerą. Jis jungia gražiuosius Meironių ir Palūšės kaimus, – rajono turistinius projektus apžvelgia meras. –

Ignalina šiomet švenčia savo 155-ąjį gimtadienį, tad svečius ir vietos gyventojus liepos 17–18 dienomis kviesime į šiai sukakčiai skirtus renginius, kurie planuojami ir įprastose, ir naujose erdvėse. Miestas pasitiks svečius ir su naujomis meno erdvėmis – žinomų dailininkų paveikslais, perkeltais ant pastatų sienų. Aktyvių pramogų mėgėjams miesto paplūdimyje planuojama įrengti atrakcionus ant vandens. Praeitais metais paplūdimyje pastatyta paplūdimio futbolo aikštelė, vyko Lietuvos paplūdimio futbolo čempionatas. Viliamės, kad situacija leis ir vasarą Lūšių ežero pakrantėje šurmuliuos Galapagų festivalio renginiai, o Paliesiaus dvaro mūruose vėl skambės klasikinė muzika. Džiaugiamės naujomis verslo iniciatyvomis – Paliesiaus dvaras plečia savo apgyvendinimo galimybių įvairovę,

Ažvinčiuose atsidarė Valdo Danilevičiaus gamtos muziejus, žvejus pramoginiai žvejybai kviečia Skudučio ežeras, o norintis išmokti ar tiesiog išbandyti žvejybos pramogą gali pasinaudoti žvejybos su profesionaliu žveju paslauga.“

Kaip teigia Justas Rasiakas, Ignalina tapo patogesnė ir keliaujantiems elektromobiliais. Mieste įrengtos dvi jų įkrovimo stotelės. Prie Ignalinos autobusų ir geležinkelių stočių įkurtas Ignalinos rajono turizmo informacijos centro lankytojų centras, taip vadinamas ticiukas. Informacija apie Ignalinos rajone esančius maršrutus, kartu su lankytinomis vietomis talpinama mobilioje programėlėje „Walk15“, taip pat planuojama, jog maršrutus bus galima rasti ir programėlėje „PamatykLietuvoje“.

„Be abejo vienas svarbiausių traukos objektų mūsų rajone yra Aukštaitijos nacionalinis parkas ir jame esantys žinomiausi lankytini objektai: Ladakalnis, nuo kurio matosi šeši ežerai, vienas gražiausių Lietuvos kaimų – Ginučiai ir jo vandens malūnas, parko širdis – Palūšė, kurioje dažniausiai prasideda pagrindiniai vandens maršrutai. Kas nežino Palūšės šv. Juozapo bažnyčios? Ji – viena seniausių ir unikaliausių medinių bažnyčių Lietuvoje, – paklaustas, ką vertą aplankyti Ignalinos rajone, vardi ja meras. – Atskiro paminėjimo vertas seniausiame parko kaime Stripeikiuose įsikūręs Bitininkystės muziejus. Šiuo metu ypatingą aurą išsaugojęs muziejus yra ir vienas moderniausių regione. Čia įrengtos įdomios interaktyvios ekspozicijos, o didelė lauko teritorija su čiurlenančiu upeliu, hamakais medžių pavėsyje ir vaikų žaidimų aikšte kviečia užsibūti ilgiau ir smagiai paįskylauti gamtoje. Dėmesio verta ir rytinė rajono dalis. Pirmiesiems Lietuvoje pasitikus saulę Vosiūnų kaime, galima apla-

kyti Paliesiaus dvarą, pasigrožėkite Mielagėnų, Ceikinių bažnyčiomis, užkopti į Mažulonių piliakalnį. Ignalinoje yra Rojus ne tik perkeltine, bet ir tiesiogine prasme – tai kaimas, kuriame įsikūręs garsaus pomologo Adomo Hrebnickio memorialinis muziejus. Ignalinos krašte yra trys apžvalgos bokštai: Vilkakalnio, Ginučių ir Didžiasalio. Žuvėdros pramogų parke drąsiausieji gali perskristi Paplovinio ežerą. Skrydis į vieną pusę yra net 310 metrų ilgio! Jūsų kelionių po Ignalinos kraštą vedlys – Ignalinos rajono turizmo informacijos centras, kuris pasiūlys maršrutus skirtingose rajono dalyse, skirtingiems pomėgiams ir skirtingiems kelavimo būdams.“

Ignalinos rajonas patrauklus ir ieškantiems sėkonių įvairovės.

Pradėti savo kulinarinę pažintį su Ignalinos kraštu rajono meras siūlo nuo seniausių šio krašto patiekalų – bičių produktų degustavimo Bitininkystės muziejuje ir Aukštaitiškos žuvenės Ginučiuose. „Žuvenė pagal vietos gyventojų XIII amžiaus receptą verda sertifikuotas kulinarinio paveldo puoselėtojas Valdas Gaidelis. Archainių Aukštaiškų patiekalų

degustaciją siūlo ir Paliesiaus dvaro restoranas. Išsikepti kiaušiniene ant laužo ir tuo pačiu sužinoti galybę įdomių faktų apie sparnuotuosius galėsite Paukščių kaime Cijonuose, o deserto apsilankykite Strigailiškyje esančiame „Romnesos“ restorane, čia galima dalyvauti šakočio kepimo edukacijoje; – pasisvečiuoti Ignalinos rajone kviečia meras.

Vasarą populiariausia sriuba Lietuvoje – šaltibarščiai. Ignalinos rajone taip pat galima paragauti šaltibarščių, įtrauktų į Lietuvos šaltibarščių žemėlapi. Tai ir Ginučių kavinėje „Gervinė“ patiekiami šalta batvinių sriuba, ir šilkiniai šaltibarščiai restorane „Romnesa“ ar „choloudnykas“, siūlomas Paliesiaus dvaro restorane. Paliesiaus ir „Romnesos“ restoranai turi nacionalinio meniu ženklą.

Naujiena tikriems gurmanams – maistiniai svirpliai. Dūkšte įsikūrusiame svirplių ūkyje organizuojamos edukacijos, taip pat galima įsigyti ir paragauti svirplių su įvairiais pagardais.

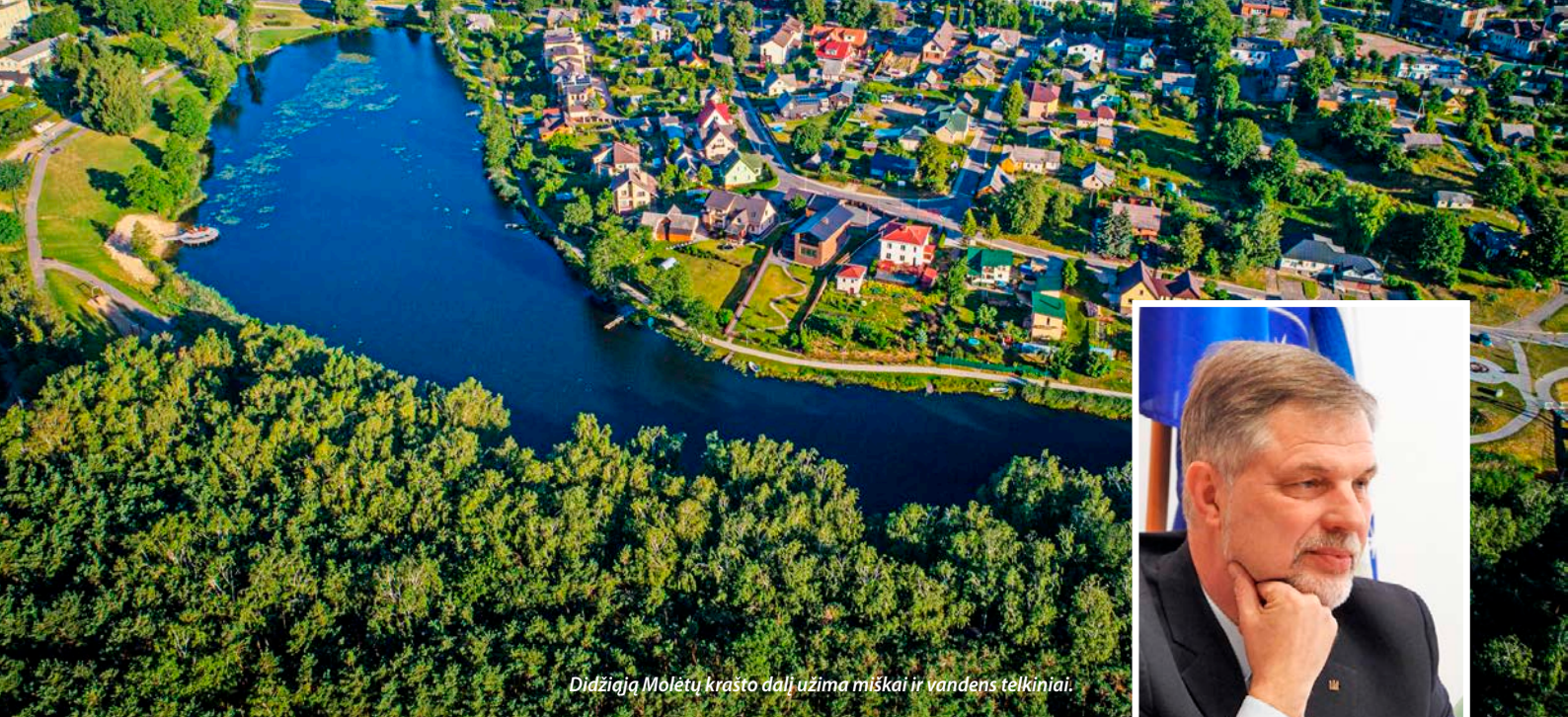
Ignaliną garsina ir maistas, kurį galima išsinešti, pvz. „Ferdžio blynai“ miesto paplūdimyje ar plačiai žinomi ir mėgstami „Forest grill“ mėsos patiekalai.

IŠŠŪKIŲ DAUGIAU NEI DŽIAUGSMŪ

Justui Rasikui darbo meru kadencija – pirmoji. „Iššūkių galbūt patirta daugiau nei džiaugsmų, – įvertindamas pirmąją kadencijos pusę, sako meras. – Vienas didžiausių – tai karantinas, kuris entuziastingai suplanuotus darbus ir planus labai pristabdė. Tačiau visgi džiaugiuosi, kad nestovime vietoje, judame į priekį. Labai tikiu ir noriu, kad Ignalina galų gale išsiveržtų iš buvusio sąstingio ir sužydėtų. Juk mūsų kraštas išskirtinis ir labai patrauklus, turintis neribotų galimybių. Nors viešojoje erdvėje iš opozicijos ir jų nario vadovaujamo laikraščio kiekvieną kart susilaukiame itin aršaus puolimo, kaltinimų ir netgi įžeidinėjimų, kad, neva, griuname Ignaliną, tačiau stengiamės, kad tai neišmuštų iš vėžių. Žinome, ką darome ir ko siekiame. Manau, kad galų gale rezultatai parodys, kaip yra iš tikrųjų. Kuriame Lietuvos žiemos sporto centro veiklos viziją, išnaudojame nuostabių vietų – Ignalinos paplūdimio ir aplinkinių teritorijų prie Gavio ežero, Paplovinio ežero pakrantės ir salos – rekreacines galimybes. Visomis jėgomis gaiviname ir keliname dar vieno mūsų rajono miesto – Dūkšto – nugyventą įvaizdį.“

Lietuvos paplūdimio futbolo čempionato Ignalinoje dalyviai.

Didžiąją Molėtų krašto dalį užima miškai ir vandens telkiniai.

MOLĖTŲ KRAŠTAS – VARTAI Į AUKŠTAITIJĄ

Saulius JAUNEIKA
Molėtų rajono meras

Vladimiras SUCHODUMCEVAS

SĖKMĖ PRIKLAUSYS NUO TARPUSAVIO PASITIKĖJIMO

„Regiono plėtros taryba tik pradeda savo, kaip savarankiškos struktūros, veiklą. Formuojama administracija, sprendžiami kiti organizaciniai klausimai. Koks nors gilesnis vertinimas, mano supratimu, dar per ankstyvas, – paklaustas, kaip vertina pirmuosius jau savarankiškos plėtros tarybos veiklos mėnesius, sako Molėtų rajono meras Saulius Jauneika. – Vilčių yra, bet ar jos išsipildys, priklausys nuo to, kaip sutarsime dėl bendrų, visam regionui svarbių projektų. Čia labai svarbu pasitikėjimas partneriais ir solidarumas. Pavyzdžiui, susitariame, kad vienoje ar keliuose savivaldybėse vystome vieną ar kelias pramonines teritorijas, tvarkome jose infrastruktūrą, o kitose savivaldybėse plečiame poilsio, rekreacinę infrastruktūrą. Turėtume nebijoti aiškios specializacijos, savo savivaldybių specifikos išryškavimo ir investavimo būtent tomis kryptimis. Tokiu būdu veiksmingiau panaudotume ir finansinius išteklius. Tikiuosi, kad kalbant, diskutuojant, argumentuotai įrodinėjant visada galima surasti geriausią sprendimą.“

REGIONO YPATUMAS – TURTINGAS REKREACINIS POTENCIALAS

Pasak mero, Utenos regiono stiprybė – jo įvairovė. „Regiono išvystyti atskiri pramonės sektoriai: maisto, tekstilės, metalo, plastiko gaminių ir medžio apdirbimo. Bet visgi didžiąją regiono teritorijos dalį užima miškai ir vandens telkiniai – ežerai ir upės. Turtingas rekreacinis potencialas yra mūsų išskirtinumas. Regione veikia Aukštaitijos nacionalinis parkas ir penki regioniniai parkai. Ignalina, Zarasai, Anykščiai

ir, žinoma, Molėtai garsėja kaip aktyvaus laisvalaikio, turizmo ir šeimų poilsio kraštai, – regioną apibūdina Molėtų rajono meras. – Regionas turi plačiausią kaimo turizmo sodybų tinklą šalyje. Poilsio ir turizmo paslaugų pasiūla garsėja ir Molėtai. Jau keleri metai pagal nakvynių skaičių Molėtai pirmauja regione. Kasmet stengiamės investuoti į infrastruktūrą, leidžiančią plėtoti poilsio, turizmo ir sveikatinimo paslaugas. Apskritai, Molėtų kraštas yra savotiški vartai į visą Aukštaitiją. Mums svarbi ir žaliosios ekonomikos, aplinkai draugiško verslo plėtros kryptis.“

Turizmas – viena iš Utenos regiono stiprybių, kuri, pasak pašnekovo, nevisiškai išnaudojama. „Kad sėkmingai išnaudotume gamtos mums suteiktas galimybes turizmo paslaugų plėtrai, visos savivaldybės turime sutartinai padirbėti. Kelių savivaldybių bendradarbiavimo sėkmingų pavyzdžių jau turime. Vykdėme ir tebevykdome keletą bendrų projektų. Sakyčiau, kad turizmo ir poilsio infrastruktūros plėtra yra ir bus vienu iš svarbiausių regiono plėtros prioritetų“, – pažymi Saulius Jauneika.

MOLĖTAI TURISTUS STEBINS MOLITOMIS

Kaip pažymi meras, vienas iš Molėtų rajono savivaldybės prioritetinių tikslų yra turizmo ir laisvalaikio paslaugų kokybės ir įvairovės skatinimas. „Šia kryptimi nuosekliai dirbome ir 2020-aisiais. Praėjusiais metais Molėtų rajono savivaldybei vykdant projektą „Informacinės infrastruktūros plėtra Ignalinos, Molėtų ir Utenos rajonuose“, suženklintos keturios dviračių trasos: dvi Asvejos, viena Labanoro regioniniuose parkuose bei Kamastos žiedo žiedlapis. Siekiant iki galo atlikti darbus, šiuo metu visos trasos yra subraižytos, aprašyti lankytini objek-

tai ir tik laukiama, kada bus galima papildyti gražiomis pavasariškoms nuotraukoms, o tada – į internetą mėgstantiems keliauti dviračiais, – planais dalijasi meras. – Nenuvilsime ir pėsčiųjų žygių mėgėjų. Bus paviešinta 11 skirtingo ilgio pėsčiųjų trasų, išsibarsčiusių po visą rajoną. Įgyvendinus projektą „Vandens resursų panaudojimas ekoturizmo plėtrai Latvijoje ir Lietuvoje“, buvo pritaikytos trys maudymosi vietos žmonėms su negalia: Molėtų mieste, Balninkuose, Inturkėje. Įsigyti specialūs vežimėliai. Šįmet įgyvendinama ir nauja reklamos kampanija: Molėtai, šiek tiek atlaisvinus karantino sąlygas, įves naują „valiutą“ – molitą. Jau nukaldinti „pinigai“, parengti komunikacijos planai, bendram projektui sutelkti panorė dalyvauti verslininkai: apgyvendinimo, maitinimo, pramogų sektoriaus atstovai. Tokiu būdu skatinsime rajono svečių dėmesį mūsų kraštui.“

Pernai vasarą naujas įspūdingas ekspozicijas atvėrė Lietuvos etnokosmologijos muziejus. „Labai rekomenduojame visiems, dar neapsilankiusiems, pasinerti į užburiančias kosmoso platybes, – kviečia Saulius Jauneika. – Šių metų sezono naujiena – pažintinis takas Ščiūro rage – išraiškingame pusiasalyje, skiriančiame Juodųjų ir Baltųjų Lakajų ežerus. Vienu hektaru prasiplės ir su nauja ekspozicija, skirta žemės ūkio technikai, svečių nuo gegužės 29 d. lauks privatus Molėtų technikos muziejus. Naujienu svečiams žada ir Mindūnų kaimo bendruomenė: po Baltuosius Lakajus galima pasiplaukioti pramoginiu katamaranu, vaikams ir tėvams skirti žaidimai gamtoje. Mindūniškiai sukūrė keletą edukacinių programų, kur ugdomi vaikų bendravimo įgūdžiai, supažindinama su liaudies žaidimais, kviečiama ieškoti lobia. Apskritai, rajone gausėja verslininkų, siūlančių viliojančias laisvalaikio pramogas.“

NUO SKRYDŽIŲ Į KOSMOSĄ IKI ŽEMIŠKŲ ATRAKCIJŲ

Pasak mero, atvykus į Molėtus – ežerų kraštą – būtina paragauti žuvies patiekalų. „Mindūnuose net dvi šeimininkės verda žuviene, o Mindūnų kaimo bendruomenė vilios autentišku patiekalu – žuvies maltiniais, gaminamais pagal senąsias tradicijas ir kepamais lauko krosnyje. Užsukus į „Vilkasalę“ taip pat visada galima gauti šviežios žuvies patiekalų. Rūkytos žuvies įsigyti galima vos įsukus nuo kelio Vilnius–Utena esančioje rūkykloje ar naujajame Molėtų turguje, tampa pančiu svečių traukos centru. Meniu atnaujina kavinė „Senoji užėiga“, – rajono kulinarinius ypatumus pristato meras. – Ir pramogų rajone apstu: jojimas žirgais, pasivažinėjimai keturračiais, pramoginiai katamaranai Mindūnuose ir Inturkėje. Paspirtukai, dviračiai, vandens dviračiai – Molėtuose. Skrydžiai oro balionu. Įvairios edukacijos: bučių pynimas, keramika, gamtos pažinimo. O kur dar valtys ir baidarės. Kelionę laiku siūlo Molėtų turizmo ir verslo informacijos centras. Daug edukacinių programų siūlo Molėtų muziejus, Balninkų ir Inturkės viešosios įstaigos. Žodžiu, Molėtų rajonas paslaugas gali pasiūlyti nuo virtualių skrydžių į kosmosą iki žemės ir vandens atrakcijų. Geriausiai visą informaciją, rekomendacijas suteikia Molėtų turizmo ir verslo centras. Beje, šiemet bene pirmieji Lietuvoje atliksime lankytojų objektų auditą – įvertinimą: ką reikia tobulinti, ko stinga lankytojams ir pan. Tai leis savivaldybei kryptingiau investuoti.“

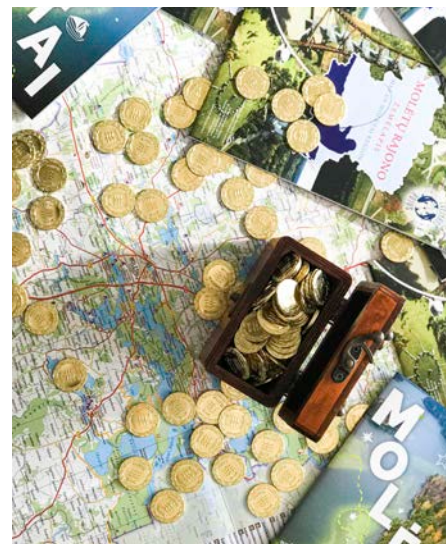
2019 m., vadovaujantis Statistikos departamento duomenimis, Molėtuose užfiksuota 71 715 nakvynių, 2020 m. – 59 177. Taigi 12 538 mažiau. „Paskelbus antrą karantiną ir judėjimo tarp savivaldybių ribojimus, uždraudus naudotis pirtimis, stojo visas apgyvendinimo verslas: prarasti klientai Kalėdinių atostogų metu, prarastos Naujųjų metų, asmeninės šventės. Kavinės jau pirmo karantino metu pradėjo tiekti maistą išsinešimui, tačiau

joms irgi nėra lengva. Kadangi ir taip jaučiame didelį sezoniškumą, ši žiema buvo ypatingai rami... Belieka tikėtis, kad žmonės skiepsis ir galės laisvai keliauti. Molėtai išsiilgę svečių“, – pabrėžia meras.

ŽINUTĖ ATEIČIAI – KURORTINĖ VIETOVĖ

Vasario 17 d. Molėtai Lietuvos ir pasaulio molėtiškius pakvietė švęsti 634-ąjį miesto gimtadienį, buvo prisiminti svarbiausi istorijos faktai, su jais susiję žmonės.

„Mūsų žinutė ateičiai užfiksuota rajono plėtos vizijoje, – pasiteiravus, kokią žinią dabartiniai Molėtai perduoda ateinančioms kartoms, sako meras. – Molėtų rajonas – tai viena patraukliausių įveiklinto unikalaus gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio ir darnaus turizmo kurortinių teritorijų Lietuvoje. Tai puikių galimybių kraštas saugiam gyvenimui, mokymuisi, darbui, tausojančio aplinką, sąžiningo verslo plėtrai, kūrybinėms iniciatyvoms ir net žvaigždžių pažinimui. Tai pilietiškos, besimokančios ir sveikos bendruomenės namai. Žinoma, mums pirmiausia rūpi savivaldybėje gyvenančių žmonių gyvenimo sąlygos, paslaugų kokybė. Jas gerindami, viliojame ir grįžti, ir rinktis gyvenimą Molėtuose. Suprantame ir kitką: rajonai sensta, mažėja gimstamumas. Todėl dėmesį koncentruojame jaunų šeimų kūrimuisi rajone: teikiame pagalbą apsirūpinant pirmuoju būstu, turime naujagimio ir pirmoko krepšėlį, skatiname moksleivius už gerus mokslo pasiekimus. Apskritai, stengiamės kurti modernią švietimo aplinką, šimtaprocentinai tenkiname ikimokyklinio ugdymo poreikius. Antra mūsų auditorija – potencialūs investuotojai. Labai tikslingai dirbame su jais, kryptingai ruošiamės savo namų darbus – rengiame investicinius paketus, geriname infrastruktūrą. Trečia kryptis – sąlygos svečiams, rajono lankytojams ir poilsiautojams. Mūsų tikslas – tapti kurortine vietoje, kuri įtvirtintų mūsų turimą unikalią gamtinį ir kultūrinį potencialą.“

Jau nukaldinti naujieji Molėtų „pinigai“ – molitas.

SĖKMINGAI PASIEKTA PUSIAUKELĖ

„Darbų verpete nepajunti, kaip greitai bėga laikas. Dveji metai buvo itin darbingi ir sėkmingi. Padaryta daug. Sėkmingai tęsėme pradėtus projektus, – pirmąją kadencijos mero pareigose dalį apibūdina meras. – 2020 metais savivaldybė administravo 45 investicinius projektus. Džiaugiamės gan sparčia daugiabučių renovacija. Prioritetas mums buvo investicijų išjudimas iš sąstingio. Džiaugiamės pirmaisiais vaisiais. UAB Teltonikos atėjimas į Molėtus yra geriausias to pavyzdys. Per 30 milijonų investicija, 500 darbo vietų, aukštųjų technologijų gamyba. Ši įmonė startuoja po metų. Bus ir kitų naujienų. Antra, stengiamės įtraukti į viešąją politiką gyventojų atstovus, visuomenines organizacijas, seniūnaičius. Savivaldybėje diegiame LEAN vadybos sistemą, orientuotą į rezultatus ir pokyčius, aiškius standartus ir IT technologijų naudojimą. Žinoma, išbandymas buvo karantinas ir su juo susijęs veiklų apribojimas. Šiuo požiūriu džiaugiamės suaktyvėjusia savanoryste ir altruistine veikla bei pagalba. Kartu šie metai buvo ir mūsų visų mokymosi metai – įgijome naujų patirčių ir kompetencijų, išmokome naujų darbo metodų.“

Po Baltuosius Lākajus galima pasiplaukioti pramoginiu katamaranu.

Įspūdingas ekspozicijas atvėrė Lietuvos etnokosmologijos muziejus.

PIRMOJO POSĖDŽIO SPRENDIMAS – ATSTOVAVIMAS TARPTAUTINIUOSE BENDRADARBIAVIMO PROGRAMŲ KOMITETUOSE

Apie Utenos regiono plėtros tarybos pirmuosius savarankiško gyvenimo žingsnius kalbamės su tarybos administracijos direktoriumi Nerijumi Čepausku.

Nors Utenos regiono plėtra Jums ne naujiena, bet pasikeitusios pareigos ir tarybos juridinis statusas atnešė pokyčių. Kaip apibūdintumėte pirmuosius savarankiškos regiono plėtros tarybos mėnesius?

Utenos regiono plėtros taryba kaip juridinis asmuo veikia tik mėnesį. Kovo 17 d. buvo pirmoji mano, o tuo pačiu ir įstaigos darbo diena. Savaiame suprantama, kad pirmąjį veiklos mėnesį didžioji dalis darbų yra susiję su įstaigos administraciniais klausimais. Tačiau Utenos regionui svarbūs regioninės politikos įgyvendinimo klausimai tikrai nebuvo pamiršti. Kitaip ir negalėtų būti, nes būtent Utenos regiono plėtrai aktualiems klausimams spręsti ši įstaiga ir buvo įkurta. Jau pirmajame Utenos regiono plėtros tarybos kolegijos posėdyje buvo priimti sprendimai dėl tarybos atstovavimo tarptautinio bendradarbiavimo programų komitetuose. Į komitetus deleguoti atstovai galės betarpiškai siekti, kad Utenos regionui aktualios priemonės būtų įtrauktos į šias programas, taip sudarant galimybes regiono institucijoms vėliau teikiant paraiškas ir regione įgyvendinant projektus prisidėti prie Utenos regiono plėtros, sprendžiant reikšmingus regionui klausimus. Taigi pirmieji žingsniai, nepaisant trumpo veiklos laiko, Utenos regiono stiprinimo linkme jau yra žengti.

Kaip juridinis statusas užtikrina tarybos savarankiškumą?

Manau, kiekvienas sutiks, kad bet koks savarankiškumas suteikia daugiau galimybių įgyvendinti užsibrėžtus tikslus. Utenos regiono plėtros tarybos dalyvėmis yra Anykščių, Ignalinos, Molėtų, Utenos, Visagino ir Zarasų savivaldybės. Visos drauge jos sudaro Utenos regioną. Kiekvienas Utenos regiono plėtros tarybos dalyvis turi galimybę įgyvendinti priemones skatinančias socialinę, ekonominę regiono plėtrą, veikti taip, kad darniai būtų vystomos urbanizuotos regiono teritorijos, kad būtų mažinami socialiniai ir ekonominiai

skirtumai regione. Nemažiau svarbu ir tai, kad savarankiška įstaiga neabejotinai dar labiau sustiprins Utenos regiono savivaldybių bendradarbiavimą, skatins jas priimti bendrus regionui ir konkrečiai kiekvienai savivaldybei aktualius sprendimus, įgyvendinant regioninės plėtros skatinimo priemones. Taip pat savarankiška visų Utenos regiono savivaldybių įstaiga atveria galimybes efektyviau organizuoti ir teikti viešąsias paslaugas regione.

Kokios pagalbos sulaukiate iš Vidaus reikalų ministerijos?

Kaip numatyta Regioninės plėtros įstatyme, valstybė remia regionų plėtros tarybas. Valstybės biudžeto lėšomis šiuo metu yra finansuojama didžioji dalis regionų plėtros tarybų funkcijų. Šį finansavimą regionų plėtros taryboms skiria Vidaus reikalų ministerija, kuri papildomai taryboms teikia ir konsultacijas aktualiais klausimais.

Galbūt jau aptarėte, kokiems prioritetams regionas teiks didžiausią dėmesį?

Utenos regionas garsėja gamtiniais ištekliais. Turbūt sunku būtų įsivaizduoti, kad turizmo paslaugų plėtra nebūtų vienas iš Utenos regiono plėtros prioritetų. Tačiau ne mažiau svarbu yra plėtoti transporto infrastruktūrą, skatinti atsinaujinančių išteklių naudojimą, sudaryti palankesnes sąlygas verslui, skatinti kaimo bendruomenių aktyvumą, modernizuoti socialinių paslaugų infrastruktūrą. Šiuo metu dar tik pati pradžia diskusijų, kurių metu stengiamasi įvairiapusiškai pažvelgti į visas Utenos regionui svarbias sritis, jas tinkamai įvertinti, tam kad pagrindinis dėmesys būtų skirtas efektyvioms investicijoms, atnešančioms didžiausią naudą Utenos regiono gyventojams.

O Jūs asmeniškai, kokias Utenos regiono stiprybes įvelgiate ir ką manote apie jų panaudojimą?

Ne visuomet tik regiono stiprybių panau-

dojimas atneša bendrą geriausią ar labiausiai trokštamą rezultatą. Bendram rezultatui pasiekti ne mažiau reikšmingos ir tos investicijos, kurios mažina silpnų skaitinę išraišką arba sumažina silpnų įtaką regiono plėtrai. Todėl labai svarbu surasti patį geriausią derinį, ir investavimą regiono mastu nukreipti tokia linkme. Vienu metu Utenos regiono prekinis ženklas buvo „1002 ežerų kraštas“. Tikrai nebuvo tas, kuris tuos ežerus skaičiavo, bet neabejoju, kad tai yra tikslus skaičius. Na, o jeigu vienas kitas ežeras kažkieno ir buvo suskaičiuotas du kartus, ir netgi jei tu ežerų būtų, tarkim 892, manau, kad išgirdus ar perskaičius pavadinimą – tūkstančio ežerų kraštas, visiems būtų aišku, kad kalbama apie Utenos regioną.

Didžiasalis. Ko gero daug kam sunku įsivaizduoti, kad ši gyvenvietė galėtų būti minima prekiniam Utenos regiono ženkle. Tačiau pažvelkime į šią gyvenvietę kiek kitaip, nei vienu metu ji itin dažnai buvo pristatoma. Būtent Didžiasalio seniūnijoje yra ryčiausias Lietuvos taškas. Kas rytą tekant saulei pirmieji Lietuvai skirti saulės spinduliai tenka Didžiasaliui. Todėl toks Utenos regiono prekinio ženklo pavadinimas kaip „Tekančios Saulės kraštas“ neatrodytų nelogiškas, ir jo kilmė sietųsi su Didžiasaliu. Gal jis ir skambėtų neįprastai, nes Lietuvoje Saulės pavadinimas asocijuojasi su kito Lietuvos regiono miestu, ir pirmą kartą išgirdus tokį pavadinimą, būtų sunku iškart suprasti, kad kalbama apie Utenos regioną, tačiau joki būdu negalėtum pasakyti, kad šis pavadinimas netikslus ar neatspindintis Utenos regiono specifinio bruožo. Todėl analizuojant mūsų regiono stiprybes ir silpnų, ar nustatant prioritetus kiekvienu atveju stengsimės kaip galima plačiau ir visapusiškiau juos įvertinti tam, kad būtų priimtas tinkamiausias Utenos regiono plėtrai sprendimas.

Dėkoju už pokalbį.

Kalbino Justė Brigė

LAIMĖS KELIU PO UTENOS RAJONĄ

Lolita KAMINSKIENĖ

Utena – tituluotas laimės miestas! 2013 m. vykdyto socialinio projekto „Laimės barometras“ metu Utena išrinkta laimingiausiu miestu Lietuvoje, o pats miestas bendruomenių kategorijoje 20–70 tūkst. gyventojų konkurse „The LivCom Awards, vykusiame Kinijoje, laimėjo šį titulą. Laimės simbolis pasaga atvaizduotas ir Utenos herbe. Todėl šiais metais kviečiame pažinti Uteną keliaujant turistiniu maršrutu „Laimės kelias nuo pasagos prie pasagos“! Maršrutas jungia 15 Laimės kelio stotelių – moderniomis technologijomis „prakalbintų“ objektų. Keliautojai stotelėse ras pasagėlių formos ženklus su QR kodais, o į mobilųjų įrenginių įsidedus papildytos realybės audio gidą (mobiliąją aplikaciją) „Utenos laimės kelias“, animacinis personažas Utenos miesto burmistras papasakos miesto istoriją.

KVIEČIA NAUJI MARŠRUTAI

Jau antrus metus Utenos turizmo informacijos centras Utenos mieste organizuos nemokamas temines ekskursijas. Šiais metais minint iš Utenos kilusio gydytojo kardiologo, defibriliatoriaus išradėjo, kovotojo už taiką ir Nobelio taikos premijos laureato Bernardo Louno (1921 m. birželio 7 d. – 2021 m. vasario 16 d.) 100-ąsias gimimo metines, vyks ekskursijos naujai sudarytu maršrutu „Bernardo Louno šeimos takais Utenoje“.

Siūlome išbandyti ir kitas ekskursijas: „Utenos Senoji pašto stotis. Sankt Peterburgas – Varšuva trakto vidurys!“, „Senų pastatų istorijos“, „Nuo medinės iki mūrinės Utenos“ ir kt. Ekskursijas numatyta organizuoti birželio–rugsėjo mėnesiais, tad pats laikas joms ruoštis.

Netrukus Utenoje bus atidaryta pirmoji Lietuvoje virtualios realybės kino salė, kurioje bus demonstruojamas ypatingas, virtualios realybės filmas. Šiame trumpametražiame 360 laipsnių filme pristatomos trys Utenos krašto gamtos ir kultūros paveldo objektų grupės – dvarai, piliakalnių ir vandens telkiniai. Filmuke įamžintas įspūdingos asmenybės, ekspresionizmo krypties pradininkės savo meninę gyslelę atradusios Vyžuonėlių dvare prie Utenos, dailininkės Marianos Veriovkinos personažas.

PATRAUKLUMĄ DIDINA SUTVARKYTA INFRASTRUKTŪRA

Utenos rajono savivaldybė 2020 m. vykdė 59 Europos Sąjungos, valstybės biudžeto, tarpautinių bendradarbiavimo per sieną programų, savivaldybės biudžeto lėšomis finansuojamus viešosios infrastruktūros modernizavimo ir

Iš naujo atgims ir didysis Dauniškio ežero šviečiantis ir grojantis fontanas.

pėtros, gyvenimo sąlygų gerinimo, socialinės atskirties ir sveikatos netolygumų mažinimo, viešųjų paslaugų prieinamumo ir kokybės gerinimo projektus. 2020 m. buvo baigti įgyvendinti 22 projektai, 25 projektų veiklos buvo tęsiamos, pradėta įgyvendinti 12 naujų projektų. Įgyvendinami projektai keičia Utenos rajoną. Jis gražėja, modernėja ir, kaip regioninis traukos centras, dar labiau stiprėja.

Siekiant skatinti elektromobilių naudojimą ir mažinti neigiamą transporto poveikį aplinkai, įgyvendintas projektas „Elektromobilių įkrovimo priegų tinkle kūrimas Utenos mieste“. Jį įgyvendinant Utenoje įrengtos trys elektromobilių įkrovimo stotelės. 2020 m. pabaigoje baigta rekonstruoti viena pagrindinių miesto gatvių – Aušros gatvė.

Prie švaresnės, sveikesnės ir saugesnės regiono aplinkos kūrimo ir išsaugojimo prisidėjo nemažai įgyvendintų projektų. Įrengti paviršinių nuotekų valymo ir apskaitos įrenginiai, paviršinių nuotekų tinklai, 302 būstams sudaryta galimybė prisijungti prie naujai pastatytų vandentiekio ir nuotekų tinklų, gyventojams išdalinti 605 rūšiavimo konteineriai, 24 aikštelėse baigti sumontuoti 149 vnt. pusiau požeminiai komunalinių atliekų ir antrinių žaliavų konteineriai.

Įgyvendinus projektą „100 kW galios saulės fotovoltinės elektrinės įdiegimas UAB „Utenos šilumos tinklai“, yra numatoma pagaminti 135 MWh elektros energijos per metus ir tai leis atpiginti elektros energijos dedamąją gaminamos šilumos kainoje.

KARTU SU KAIMYNAIS

Labai svarbūs yra projektai, kurie šiuo metu dar yra vykdomi ir kurie yra reikšmingi visam Utenos regionui. Tai – UAB „Utenos vandenys“ įgyvendinamas projektas „Utenos dumblo apdorojimo įrenginių statyba“, kurio metu bus sukurti reikiami nuotekų dumblo apdorojimo technologiniai pajėgumai Utenos regione. Projekto tikslui pasiekti numatyta pastatyti

naujus Utenos dumblo apdorojimo įrenginius. UAB „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“ kartu su Utenos, Anykščių, Ignalinos, Molėtų, Zarasų rajonų ir Visagino savivaldybių administracijomis vykdo projektą „Komunalinių atliekų infrastruktūros plėtra“. Numatoma sukurti maisto atliekų apdorojimo infrastruktūrą ir šviesti Utenos regiono gyventojus maisto atliekų prevencijos ir tvarkymo klausimais.

Utenos ligoninėje yra baigti įgyvendinti projektai „Galvos smegenų kraujotakos ligų diagnostikos ir gydymo paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimas“ bei „Sveikatos priežiūros paslaugų kokybės ir prieinamumo tobulinimas vaikams“. Taigi Utenos regiono gyventojams pagerinta teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų kokybė ir paslaugų prieinamumas.

UTENOS IŠSKIRTINUMAS

Utena – bene vienintelis miestas Lietuvoje, tarp gatvių ir namų turintis įsispraudusius du ežerus – Dauniškio ir Vyžuonaičio. Šiuo metu abiejų ežerų pakrantės pasikeitusios neatpažįstamai. Dauniškio parke aplink ežerą nutiestas naujas medinis takas, atšilus orams tapęs viena mėgstamiausių uteniškių pasivaikščiojimo vietų. Šiuo metu pradėti terasinių laiptų vakarinėje ežero pakrantėje įrengimo darbai. Parkas laukia ir daugiau naujų objektų: kavinės, vaikų žaidimų aikštelės, lauko baldų ir teniso stalo, mažosios architektūros ir kt. Iš naujo atgims ir didysis Dauniškio ežero šviečiantis, grojantis fontanas.

Baigiamas įgyvendinti Vyžuonėlių ežero teritorijos tvarkymo projektas. Aplink ežerą yra nutiesti pėsčiųjų takai, pradėta rengti vaikų žaidimų aikštelė, rytinėje ežero pusėje, ant šlaito, bus pastatyta terasa, nuo kurios atsivers įspūdinga viso ežero ir parko aplink jį panorama. Numatoma pasodinti 250 medžių ir 444 vnt. krūmų. Parko akcentas – vieną ežero kampą kertantis 130 m ilgio takas ant pontonų. Takas ant vandens pritaikytas neįgaliesiems, juo patogų važiuoti ir tėvams su vežimėliais.

ŽINIŲ **pynė** ir **pynelė**

IGNALINA

Lina Kovalevskienė

LIETUVOS BIATLONO ČEMPIONAS

Kovo pabaigoje Lietuvos žiemos sporto centre Ignalinoje, naujoje biatlono šaudykloje, pirmą kartą vyko Lietuvos biatlono suaugusiųjų čempionatas, kuriame dalyvavo Ignalinos rajono švietimo ir sporto paslaugų centro sportininkas Darius Dinda. Pirmą dieną geriausiai Lietuvos biatlonininkai startavo sprinto rungtyje. Darius aplenkė ne tik savo grupės sportininkus, bet ir vyresnius biatlonininkus ir iškovojo 1-ąją vietą. Antrąją dieną sportininkai varžėsi „Supersprinto“ rungtyje, kuri Lietuvoje organizuota pirmą kartą. Nors Dariui šaudymas sekėsi prasčiau, bet dėl didelio noro ir pastangų jis daug stipriau slydo trasoje ir aplenkė taiklesnius varžovus. Vėl iškovota 1-oji vieta. Darius Dinda jaunių grupėje tapo dukart Lietuvos biatlono čempionu. Sveikiname!

PANEVĖŽYS

Loreta Kaškelienė

TĘSIAMA TARPTAUTINIO PROJEKTO „ERDVĖS ŽMONĖMS“ VEIKLA

Panevėžio miesto savivaldybėje vyko nuotolinis projekto „Erdvės žmonėms“ (Space 4 People) partnerių susitikimas, kurio metu aptarti balandžio pabaigoje vykiančio dviejų dienų svarbiausi tarptautinio renginio momentai. Susitikimo metu partneriai iš Vokietijos, Estijos, Graikijos, Suomijos, Prancūzijos, Rumunijos ir Ispanijos taip pat aptarė nuveiktus darbus, pasidalijo bendrais rūpesčiais ir iššūkiais. Visi partneriai pritarė siūlymui sukurti bendrą projekto platformą, kurioje galėtų vieni su kitais dalintis informacija apie priimtus sprendimus, susijusius su viešosiomis erdvėmis, transporto srutais. Šio projekto dėka Panevėžys įgyvendina viešojo transporto projektą ir jau nuo balandžio 14 d. pradėtas naujas miesto autobusų eismas maršrutu Nr.1E „Kniaudiškių g. – „Konsultacijų poliklinika“. Savivaldybės svetainėje www.panevezys.lt vyksta gyventojų apklausa, kuria norima išgirsti panevėžiečių nuomonę apie 1-ąjį E maršrutą.

Europos Sąjungos programos URBACT lėšomis finansuojamu projektu „Erdvės žmonėms“ siekiama didinti viešųjų erdvių patrauklumą, koncentruojantis į tris pagrindinius aspektus: pėstieji ir jiems skirtos vietos, automobilių stovėjimo vietų problemos, intermodalinis ir viešasis transportas.

PAKRUOJIS

Monika Ilgavičiūtė

PERDUOTOS ŽYDŲ ISTORIJĄ PASAKOJANČIOS KNYGOS

Rajono ugdymo įstaigoms perduotos pagal Vilniaus žydų bendruomenės kartu su Geros valios fondu vykdomą projektą išleistas knygos – kiekvienai mokyklai po knygą. Mašos Rolnikaitės „Turiu papasakoti“, ir Grigorijaus Šuro „Užrašai: Vilniaus geto kronika 1941–1944 m.“ yra vadinamos Atminties knygomis, kurios pasakoja apie tai, ko žmonija negali leisti pasikartoti. Leidinius Pakruojo rajono merui Sauliui Margiui mokykloms skirtus leidinius perdavė Tautinių bendrijų tarybos pirmininkas ir Lietuvos žydų (litvakų) bendruomenės narys Daumantas Levas Todesas.

AKMENĖ Savivaldybės administracija ir Viešoji įstaiga Lietuvos verslo paramos agentūra pasirašė finansavimo sutartį dėl projekto „Apšvietimo tinklų atnaujinimas mažinant energijos suvartojimą Akmenės rajono savivaldybėje“ finansavimo. Projekto tikslas – padidinti Akmenės rajono gatvių apšvietimo sistemos energetinį efektyvumą ir užtikrinti kokybišką gatvių apšvietimą.

BIRŠTONAS Žvėrinčiaus miške nusidrieks atnaujintas ir tolygus dviračių ir pėsčiųjų takas. Jau pradėdami tako, statybos darbai, nutiesiant naują 1,574 km dviračių ir pėsčiųjų taką. Iš trijų Žvėrinčiaus tako remonto etapų jau yra įgyvendinti du.

JURBARKAS Rajono meras Skirmantas Mockevičius dalyvavo Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Kauno Klinikų rengiamoje mokslinėje praktinėje konferencijoje COVID-19 infekcija ir vakcinacija: ką galime padaryti geriau? pirmoji konferencijos diena – buvo skirta sveikatos organizatoriams, savivaldybių ir sveikatos specialistams. Meras apžvelgė pandemijos valdymo darbus Jurbarko rajono savivaldybėje ir pasidalijo gerą patirtimi vykdamas gyventojų vakcinavimą nuo COVID-19 ligos.

KAUNO r. Kauno rajone „Socialinis taksi“ kartu su partneriais VŠĮ „Socialinės partnerystės grupė“ pradėjo teikti pavėžėjimo su asistentu paslaugas, kurios užtikrins įvairių negalią turinčių žmonių saugų ir patogų keliavimą. Iki šiol pakaunėje neįgaliųjų pavėžėjimu rūpindavosi tik Socialinių paslaugų centras, tad ši paslauga dabar taps prieinamesnė.

KELMĖ Pasaulinę kultūros darbuotojų dieną savivaldybėje pasveikinta 2020 metų kultūros darbuotojo premijos laureatė Nijolė Kančauskienė, Savivaldybės Žemaitės viešosios bibliotekos Metodikos, informacijos ir technologijų skyriaus vyriausiąjai metodininkei premija skirta už iniciatyvumą ir profesionalumą tobulinant bibliotekos teikiamas paslaugas, populiarinant skaitymą, inovacijų pritaikymą, vykdamas projektinę veiklą, skleidžiant gerą bibliotekos veiklos patirtį.

KĖDAINIAI Savivaldybė jau devintus metus iš eilės surengė konkursą „Kultūros versmė“. Virtualaus renginio metu buvo paskelbti ir apdovanoti šio konkurso laureatai. Nominacijos „Už viso gyvenimo nuopelnus kultūrai“ laureate paskelbta Kėdainių kultūros centro direktorė Ona Mikalauskienė. Direktorė 45 metus atidavė Kėdainių krašto kultūrai.

MAŽEIKIAI Mažeikių Senamiesčio parke pastatytas naujas lauko muzikos instrumentas. Dabar jų yra aštuoni. Visus instrumentus padovanojo AB „ORLEN Lietuva“ kartu su Mažeikių rajono savivaldybe. Planuojama toliau tęsti šį projektą. AB „ORLEN Lietuva“ – viena didžiausių savivaldybės rėmėjų, prisidedančių prie įvairių renginių organizavimo ir socialinių projektų įgyvendinimo. Savivaldybės vadovai dėkoja AB „ORLEN Lietuva“ už paramą.

NERINGA Įgyvendinant darnaus judumo priemones, Neringoje buvo sutvarkytas palei pajūrio apsauginį kopagūbrį einantis pėsčiųjų ir dviračių takas. Esant tinkamoms oro sąlygoms, gyventojai ir svečiai jau gali mėgautis jo privalumais. be to, dabar juo laisvai ir saugiai gali judėti žmonės su negalia.

Sutvarkytas 1,7 km ilgio takas prasideda ties Nidos pietiniu paplūdimiu ir yra integruotas į esamą dviračių takų tinklą.

PALANGA Palanga kviečia tautodailininkus ir amatininkus, liaudies meistrus, kulinarinio paveldo puoselėtojus, meno dirbinių kūrėjus, žolininkus, būrėjus ir kitus išskirtinių, unikalių produktų ir paslaugų teikėjus dalyvauti Kurorto šventės „Myliu Palangą 2021“ kermošiuje „Palangos Juzė“. Kermošiaus vyks birželio 4–6 d. Prekybinių registracija vykdoma iki gegužės 16 d. Atrankoje dalyvauja visi prekybininkai, pateikę teisingai užpildytą anketą adresu: bit.do/kermosius2021

ROKIŠKIS Rokiškio mieste, V. Lašo gatvėje esančio bendruomenės parko idėja – nenumarinta ir pamažu skinas kelią įgyvendinimo link. „Tai „Velykainio“ bendruomenės, savivaldybės ir miesto seniūnijos pirmųjų bendrų darbo vaisių užuomazgos“, – kviesdamas rajono gyventojus aktyviai įsitraukti į diskusiją, teikiant parko idėjas, kalbėjo Rokiškio rajono meras Ramūnas Godeliauskas. „Norime, kad gyventojai susipažintų su projektų idėjomis ne tik proceso pabaigoje, jau pristatant finalinį rezultatą, tačiau jo kūrybinėje stadijoje. Manome, kad toks būdas – tariantis, diskutuojant, išklausančias ne vieną nuomonę, yra tinkamiausias, priimant efektyvius sprendimus ir atnešantis kur kas didesnę pridėtinę vertę“.

ŠALČININKAI Mažeikiuose vykusiame Lietuvos jaunių komandinės stalo teniso pirmenybės, puikų rezultatą parodė Šalčininkų rajono stalo tenisininkai. Merginų komanda užėmė I vietą. Vaikiniai taip pat nepralaimėję nė vieno susitikimo tapo pirmenybių čempionais. Atsižvelgiant į tai, kad Šalčininkų rajono žaidėjai yra 3–4 metais jaunesni už kitus varžovus, galima tikėtis gerų rezultatų ir ateityje.

ŠIAULIŲ r. Minint Kultūros dieną tradiciškai įteikiama Šiaulių rajono savivaldybės Metų kultūros darbuotojo premija. Šiais metais laureatu tapo savivaldybės kultūros centro Bazilionų filialo kultūros renginių organizatorius Raimondas Sinkevičius. Rajono meras Antanas Bezarus ir mero pavaduotojas Česlovas Greičius laureatui įteikė Metų kultūros darbuotojo sertifikata, gėlių ir pažymėjo, kad Raimondas Sinkevičius stebina savo sugebėjimais, niekada neatsisako koncertuoti įvairiose erdvėse, į Šiaulių rajoną atskraidino „Aukso paukštę“ – aukščiausią meno mėgėjų įvertinimą šalyje. R. Sinkevičius yra subūręs pučiamųjų instrumentų kolektyvą, mišrų vokalinį duetą, liaudišką kapelą, su kuriais jau daug metų dalyvauja Bubių bendruomenės ir mokyklos šventėse, valstybinių švenčių paminėjimuose, respublikiniuose renginiuose, dainų šventėse.

TAURAGĖ Balandžio 19 d. Tauragės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pareigas pradėjo eiti Gintarė Rakauskienė. Į šias pareigas ji paskirta balandžio 2 d. Tauragės rajono savivaldybės tarybos sprendimu. Už G. Rakauskienės kandidatūrą balsavo 22 tarybos nariai, prieš – 2. Iki tamptant administracijos direktore, G. Rakauskienė sėkmingai vadovavo UAB „Dunokai“, dar anksčiau dirbo daugiabučių namų administravimo tarnybos vadove UAB Tauragės šilumos tinkluose, projektų vadove UAB Tauragės butų ūkyje, taip pat atliko Tauragės rajono savivaldybės rinkimų komisijos pirmininkės pareigas.

KLAIPĖDOS r.

Ernesta Badalova

SKELBIAMAS KONKURSAUS GARGŽDŲ AUTOBUSŲ STOTIES STATYBOMS

Praėjusiais metais prasidėjęs naujosios Gargždų autobusų stoties projektavimas jau baigtas ir gautas statybos leidimas. Todėl rajono savivaldybė paskelbė stoties rangos darbų konkursą. Tikimasi, kad jau vasaros pradžioje su laimėjusiu rangovu bus pasirašyta sutartis ir prasidės statybos. „Praėjusiais metais mes atlikome nemažai žingsnių, kad naujoji stotis atsirastų kuo greičiau. Buvo parengtas ne tik projektas, bet ir užsitikrinta dalis lėšų objekto statybai. Savivaldybė privatizavo UAB „Stotis“, kuri valdo Gargždų autobusų stotį akcijas. Už savo dalį – 51,85 proc. gavome 222 770 eurų. Akcijas pavyko parduoti dvigubai brangiau nei jas buvo įvertinę turto vertintojai ir visos lėšos bus panaudotos statant naują autobusų stotį“, – sako Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos direktorius Artūras Bogdanovas.

„Šis objektas, tai vienas iš mūsų prioritetų. Tikiuosi, kad procesams neįstrigus, jau greitai turėsime tokią autobusų stotį, kuri puikiai atspindės mūsų miesto veidą – modernų ir šiuolaikišką“ – įsitikinęs Klaipėdos rajono meras Bronius Markauskas.

UTENA

Autorius

MOKYKLŲ LAUKIA PERMAINOS

Balandžio 15 d. sušauktas neeilinis Utenos rajono savivaldybės tarybos posėdis. Posėdyje iš 25 tarybos narių dalyvavo visi nariai. Posėdžio darbotvarkėje svarstyti trys klausimai, iš kurių aktualiausias – „Dėl Utenos rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos 2021–2025 metų bendrojo plano patvirtinimo“. Už minėto sprendimo projektą balsavo 12 tarybos narių, 11 – nedalyvavo balsavime. Nuo 2016 m. rugsėjo iki 2020 m. rugsėjo mėnesio bendras mokinių skaičius Utenos rajono bendrojo ugdymo mokyklose sumažėjo 406 mokiniais. 2020–2021 mokslo metais rajono mokyklose mokosi 3616 mokinių. Mažėjant mokinių skaičiui, didėja nepanaudojami mokyklų plotai. 2019 m. duomenimis, savivaldybės bendras mokyklų plotas, tenkantis vienam mokiniui, buvo 19,37 m², šalies vidurkis – 5,10 m². Neįveikiant mokyklų infrastruktūrai išlaikyti savivaldybė kasmet turi skirti vis didesnes lėšas.

PLUNGĖ

Audra Zdramenė

KVIEČIA KONKURSAUS „SAPNUOJANČIO MEDŽIO PAVĖSŲ“

Jaunuosius kūrėjus kviečia konkursas „Sapnuojančio medžio pavėsy“, skirtas pagerbti iškilų asmenybę Vytautą Mačernį. Konkursas skirtas pažymėti poeto Vytauto Mačernio 100-ąsias gimimo metines. Konkurse gali dalyvauti jaunieji kūrėjai iki 23 metų, taip pat darbų autoriai gali būti pavieniai dalyviai arba jų grupė. Konkursą organizuoja Šarnelės kaimo bendruomenė, V. Jonikos labdaros fondas, Žemaičių Kalvarijos kultūros centras ir Žemaičių Kalvarijos V. Mačernio biblioteka. Konkurso nuostatai ir dalyvio anketa skelbiama www.plunge.lt naujienų skytyje.

„MARIŲ POLIS“: GRAŽINTI GYVYBĘ UŽTVINDYTAM NEMUNO SLĖNIUI

Gabija BUJOKAITĖ

Kadaise dabartinėse Kauno marių ribose gyvavo senosios gyvenvietės, tačiau prieš daugiau nei 60 metų, patvenkus Nemuną, jos buvo iškeldintos. Šis sovietinis projektas ne tik pakeitė visos upės baseino ekosistemą, bet ir atvėrė ekologines ir socialines žaizdas, jaučiamas dar ir šią dieną.

Siekdamas įprasminti šių mariomis užlietų gyvenviečių atminimą ir nauju kampu pažvelgti į istorinę atmintį, Vilniaus Gedimino technikos universiteto architektūros studentas Aistis Stalaučinskas, konsultuojamas darbo vadovo architekto doc. Sauliaus Pamerneckio, parengė projektą „Marių polis“. Juo siekiama į buvusį Nemuno slėnį grąžinti bent dalelę išvystos civilizacijos, sukurti traukos objektą ir spręsti ekologines marių problemas, susijusias su eutrofikacija ir vandens tarša. A. Stalaučinsko suprojektuotas plūduriuojantis poilsio kompleksas kuriamas užlietoje senųjų Rumšiškių vietoje, buvusioje Nemuno ir dviejų upelių – Pravienos bei Nedėjos – santakoje. Jaunasis kūrėjas objekte sujungia daugybę svarbių funkcijų, tokių kaip apgyvendinimas, maitinimas, rekreacija ir edukacija. Projekte numatoma, kad „Marių polyje“ turėtų įsikurti viešbutis, kavinė ir Kauno marių regioninio parko lankytojų centras. Jame sezono metu galėtų dirbti ir Kauno marių regioninio parko direkcijos darbuotojai, aplinkosaugininkai. Komplekse esančios terasos viduryje numatyta įkurti kavinę su apžvalgos aikštele ant stogo, kuri leistų „Marių polio“ lankytojams grožėtis

aplinkėmis, o prireikus būtų transformuojama ir pritaikoma kitoms funkcijoms. Pavyzdžiui, įrengiant sceną koncertams, kino filmų peržiūrai ir kitoms reikmėms.

Savo forma ir santykiu su marių vandeniu, „Marių polis“ primena senąjį Rumšiškių Kokalnį – mitologinį kalną, kuris, kaip ir visa teritorija, užlietas Nemuno ilgai buvo nuplautas. „Lietuvoje, palyginti su kitomis valstybėmis, vanduo ir miestas dažnai yra tarsi atskiri elementai – upės ir ežerai dėl įstatyminių reikalavimų ir susiklosčiusios tradicijos dažnai palikti gamtos stichijoje. Tai turi ir pranašumų, tačiau šiuo darbu siekiama parodyti, kad alternatyva iš turimų resursų leistų sukurti naujų turizmo galimybių ir originaliai pažvelgti į istorinės atminties politiką. Juo labiau kad Kauno marios nėra natūralus gamtinis objektas, o žmogaus veiklos sukurtas telkinys“, – dėsto būsimo architektas.

A. Stalaučinskas džiaugiasi, kad „Marių polis“ jau sulaukė palankių verslo atstovų ir politikų vertinimų, ir tikisi, kad projektas ateityje bus įgyvendintas. Siekdamas sukurti išties dėmesio vertą, ilgalaikį ir gamtai draugišką projektą, būsimo architektas numatė, kad statybai būtų naudojamos tik ekologiškos medžiagos.

„Marių polis“ – ne pirmas A. Stalaučinsko pastebėtas ir puikai įvertintas darbas. Vaikinas 2020 metais Structum žurnalo konkurse „Išmanusis miestas“ užėmė II vietą, parengęs urbanistinę viziją Gargždams „Minijos miestas“. Šiame nacionaliniame konkurse studentas dalyvauja ir šiemet – jis pasiruošęs pasiūlyti naujas vizijas ir išmanius sprendimus Iglalinos rajonui bei Palangos miestui.

„TAVO IDĖJA“. BALSAI SUSKAIČIUOTI, SKELBIAMI LAIMĖTOJAI

Ernesta BADALOVA

Klaipėdos rajone už gyventojų teiktas idėjas darbas baigtas. Didžiausio palaikymo sulaukė net dešimt įvairių projektų visame rajone. Balsai nulėmė, kad bus įgyvendinti trys didelės apimties projektai ir septyni mažos – tiek rajone, tiek rajono centre Gargžduose. Primename, kad didelės apimties projektus savivaldybė ketina įgyvendinti per dvejus, o mažus – per vienus metus.

Šiame etape buvo tikrinami 6400 gyventojų balsų, kurie juos atidavė už labiausiai patikusias idėjas. 459 balsai buvo atmesti dėl to, kad gyventojai yra nedeklaravę savo gyve-

namosios vietos rajone, dar 5 gyventojai buvo jaunesni nei 16 metų, o 40 popierinių balsavimo biuletenių reikėjo atmesti, nes tie patys gyventojai jau buvo balsavę ir internetu. Na,

ir dar 16 balsų buvo neįskaityta, nes tas pats gyventojas užpildė kelias popierines balsavimo korteles. Taigi visus reikalavimus atitiko 5880 gyventojai.

DIDELĖS APIMTIES PROJEKTŲ LAIMĖTOJAI

Šioje kategorijoje, kuriai buvo skirta ne mažiau nei 180 tūkst. eurų, pirmąją vietą iškovojęs projektas „Dovilų karjero pritaiky-

mas rekreacinei, turizmo ir sportinei veiklai". Jis sulaukė net 947 gyventojų palaikymo ir surinko net 7,6 proc. visų balsų.

Antroji vieta – projektui „Kapstato ežero pakrantės sutvarkymas ir pritaikymas poilsiui“. 666 balsavusiųjų arba 5,3 proc. visų balsų.

Na, o trečioji vieta atitenka projektui „Poilsio ir ramybės oazė prie giedančio fontano“. Už jį balsavo 646 gyventojai arba 5,2 proc. visų balsų.

MAŽOS APIMTIES PROJEKTŲ LAIMĖTOJAI

Šioje kategorijoje, kuriai buvo skirta ne daugiau kaip 90 tūkst. eurų, pirmąją vietą laimi projektas Veiviržėnų miestelio viešosios erdvės sukūrimas „Veiviržėnų turgavietė“. Jis surinko 558 arba 4,45 proc. visų balsų.

Antroje vietoje liko projektas „Šokančio fontano su apšvietimu įrengimas Vėžaičių

miestelio tvenkinyje“. Jį palaikė 546 gyventojai ir surinko 4,36 proc. visų balsų. Trečioji vieta su 542 arba 4,32 proc. visų balsų keliauja projektui – Lauko erdvių pritaikymas kultūrinei veiklai Kvietiniuose“. Ketvirtoji vieta atiteko projektui „Poilsio, sporto ir kito laisvalaikio vietos įrengimas Mazūriškių kaime“. Už jį balsavo 534 arba 4,26 proc. visų balsų. Na, o penktoje vietoje šioje kategorijoje liko projektas „Daugiafunkcis treniruoklis vaikams“. Šią idėją palaikė 424 gyventojai arba 3,38 proc. visų balsų.

MAŽOS APIMTIES PROJEKTŲ GARGŽDŲ MIESTE LAIMĖTOJAI

Pirmąją vietą šioje kategorijoje, kuriai skirta ne daugiau nei 30 tūkst. eurų, laimėjo projektas „Vandens gėrimo fontanelio įrengimas Gargždų mieste“. Jis sulaukė net 829 palaikymo arba 6,6 proc. visų balsų.

Ir antroje vietoje rikiuojasi projektas „Gargždų mieste laisvalaikio praleidimo zona prie mažo tvenkinio“. Už jį balsavo 590 arba 4,7 proc. visų balsų.

„Akivaizdu, kad skeptikų teiginiai, jog laimės tie projektai, kurie teikiami daugiau gyventojų turinčiose vietovėse, nepasitvirtino. Kaip matome, laimėtojų yra visame rajone ir projektai įvairūs. Šis balsavimas parodė, kad svarbus ne gyventojų skaičius, o pateiktos idėjos originalumas ir aktualumas. Sveikinu visus laimėtojus ir dėkoju visiems balsavusiems. „Tavo idėja“ – puikus projektas, kurį tęsime ir kitąmet, nes net neabejoju, kad Jūs turite gausybę idėjų, kurios tik ir laukia, kada bus įgyvendintos“, – džiaugiasi Klaipėdos rajono meras Bronius Markauskas.

Mažos apimties projektus savivaldybė planuoja įgyvendinti per vienus, didelės – per dvejus metus.

VILKIJOS A. IR J. JUŠKŲ MUZIEJUS TAPS DAR LABIAU PRIEINAMAS VISUOMENEI

Žigmas KALESINSKAS, Kauno rajono savivaldybės muziejaus direktorius

Pastaruoju metu viešojoje erdvėje pasirodė tikrovės neatitinkančios informacijos apie Kauno rajono savivaldybės muziejaus filialą Vilkijos Antano ir Jono Juškų etninės kultūros muziejų: neva jį „ruošiamasi sunaikinti“, o jo kūrėjus Arūną ir Vidą Sniečkus „išmesti į gatvę“.

Keista, kad tokią informaciją sklinda iš atsakingas pareigas užimančių politikų lūpų, ir tai daroma jau ne pirmą kartą. Visuomenė klaidinama ir supriešinama.

A. ir J. Juškų muziejus yra mūsų krašto pasididžiavimas, todėl Kauno rajono savivaldybė pasirengusi jam skirti dar daugiau dėmesio.

Muziejus buvusioje Vilkijos parapijos klebonijoje visuomenininkų iniciatyva buvo pradėtas kurti dar sovietmečiu, o 1990 metais jo steigėju tapo Kauno rajono savivaldybė.

Arūno Sniečkaus ir jo žmonos Vidos pastangomis muziejuje sukaupta šimtai eksponatų. Bene vertingiausi – A. Juškos rankraščiai, šio tautosakininko užrašytos liaudies dainos, padavimai. „Juškynėje“ vyksta tarptautiniai dūdmaišinininkų festivaliai, švenčiamos kalendorinės šventės, rengiamos etnografinės vakaronės, plenerai.

Sovietmečiu pastatas buvo avarinės būklės. Kauno rajono savivaldybė į A. ir J. Juškų muziejų jau yra investavusi maždaug 90 tūkst. eurų: buvo pakeistas stogas, elektros instaliacija, apšvietimas, įrengta gaisrinės saugos sistema, atlikti kiti darbai. Lomoje stovintis maždaug 300 metų medinis namas jautrus drėgmei, todėl muziejininkams jį tenka pašildyti net vasarą.

Prieš keletą metų kartu su Arūnu Sniečkumi buvo aptarti tolimesni muziejaus tvarkymo planai. Šių metų gegužę suplanuotas šiluminio mazgo ir sanitarinių patalpų remontas. 2022 m. planuojami medinio priestato (gonkų) ir pietvakarinio prieangio remonto darbai.

Kauno rajono savivaldybė yra įsteigusi rinkinių saugotojo ir muziejininkės etatus, kuriuos užima Arūnas Sniečkus ir jo žmona Vida. Šeima muziejuje ne tik dirba, bet ir gyvena, nors tai nėra jų privatus būstas.

Lietuvos Respublikos teisės aktai tokios galimybės nenumato, todėl Kauno rajono savivaldybė šį klausimą kėlė ir anksčiau, tačiau nei Seimas, nei Vyriausybė konkrečių sprendimų iki šiol nepriėmė. Situaciją žinojo tuometinis kultūros ministras, Seimo nariai, Etninės kultūros taryba.

Dar 2019 m. savivaldybė Sniečkų šeimai pasiūlė persikelti į atnaujintą municipalinį butą Vilkijoje, Čekiškės gatvėje, tačiau A. Sniečkus 2019 05 21 d. raštu atsisakė šio siūlymo ir pažadėjo per dvejus metus persikelti į suremontuotą tėvų namą.

Jau tada viešojoje erdvėje pasirodė tikrovės neatitinkanti informacija, neva A. ir J. Juškų muziejus bus naikinamas, o jo kūrėjai „metami į gatvę“. Kai kurie politikai ėmė raginti gyventojus pasirašyti elektroninę peticiją, rengti protesto akcijas. Apmaudu, kad situacija politizuojama ir toliau.

Labai vertiname Sniečkų šeimos ilgametes pastangas kurti gyvą, unikalų muziejų. Sieksime, kad jis būtų išsaugotas toks, koks yra, tik patogesnis, saugesnis ir dar labiau atviras visuomenei. O teisinę koliziją dėl galimybės gyventi muziejuje galėtų išspręsti institucijos, kurioms yra suteikti tokie įgaliojimai – tai LR Seimas ir Vyriausybė.

METŲ RENOVACIJOS PROJEKTAS 2021

Kovo 17–balandžio 12 d. vyko Būsto energijos taupymo agentūros (BETA) inicijuoti „Metų renovacijos projekto 2021“ rinkimai, kurių metu visuomenė turėjo galimybę susipažinti su 2020 m. renovuotų daugiabučių istorijomis ir atiduoti savo balsą už labiausiai patikusį projektą. Iš viso rinkimuose dalyvavo 14 projektų, trys iš jų susilaukė daugiausiai simpatijų: Taikos pr. 3, Klaipėdoje, Draugystės g. 25A, Marijampolėje ir Stoties g. 14, Šiauliuose.

„Džiaugiamės galėdami pasidalinti geriausių renovacijos projektų istorijomis. Nepaisant to, kad didžiąją praeitų metų dalį praleidome karantino sąlygomis, renovacija nesustojo ir šiemet rinkimuose netrūko gerųjų pavyzdžių. Viešo balsavimo metu buvo išrinkti trys laimėtojai, tačiau iš tikrųjų visi atsinaujinę savo daugiabučius jau yra laimėtojai ir jų apdovanojimas – tai geresnės gyvenimo sąlygos, kurias ypatingai vertiname dabar, daug laiko praleisdami namuose“, – teigia BETA direktorius Valius Serbenta.

MODERNUS DAUGIABUTIS SU SENAMIESČIO DVASIA

„Metų renovacijos projekto“ rinkimų favoritu tapo Klaipėdoje, Taikos pr. 3 esantis devynaukštis, kuris po renovacijos kardinaliai pasikeitė tiek iš išorės, tiek iš vidaus. Šis daugiabutis yra šalia Klaipėdos senamiesčio, todėl pastato išvaizdai renovacijos metu buvo skiriamas ypatingas dėmesys. Priekinei namo sienai buvo panaudotos pilkos ir molio raudonumo spalvų akmens masės plytelės – tokios spalvos būdingos ir Klaipėdos senamiesčiui, su kuriuo stengtasi išlaikyti architektūrinį vientisumą. Namą papuošė ir žaismingas baltų simbolikos ornamentas, bylojantis apie istorinę atmintį.

Po renovacijos namas pasiekė C energinio naudingumo klasę. Atnaujinus šildymo sistemą, mokesčiai sumažėjo daugiau nei 60 proc.

DAUGIABUTIS, NAUDOJANTIS SAULĖS ENERGIJĄ

Didelio dėmesio susilaukė ir Draugystės g. 25A, Marijampolėje esantis daugiabutis, kurio gyventojai jau beveik metus džiaugiasi šiltesniu ir gražesniu namu bei išaugusia nekilnojamo turto verte. Po renovacijos Draugystės g. 25A esantis daugiabutis pasiekė B energinio efektyvumo klasę. Name įrengta atsinaujinančių energijos išteklių (saulės kolektorių), karštam vandeniui ruošti sistema, padedanti sutaupyti daugiau nei 50 proc. reikalingos energijos ruošiant karštą vandenį ir taip gerokai sumažinti namo poveikį aplinkai.

PASTATAS SU ŠIMTAMETE ISTORIJA

Dar vienas favoritas – vienas seniausių Šiauliuose renovuotų daugiabučių, Stoties gatvėje keturioliktu numeriu pažymėtas namas, pastatytas 1921 metais. Iš pradžių čia veikė saldinių ir šokolado fabrikas „Birutė“, po Antrojo pasaulinio karo jis buvo rekonstruotas į gyvenamąjį pastatą. Šiuo metu daugiabučio šimtametę istoriją mena išsaugotos fasado architektūrinės detalės, o patrauklus estetiškas vaizdas skatina vis daugiau šiauliečių domėtis galimybe atnaujinti savo būstą. Gyventojai suprato, kaip svarbu yra išsaugoti pastato fasado architektūrinės detales, todėl renovacijos metu viena pagrindinė daugiabučio namo siena turėjo būti apšiltinta iš vidaus. Apšiltinus pastatą ir modernizavus šildymo sistemą gyventojų mokėjimai sumažėjo daugiau nei 40 proc.

„Pirmiausia daugiabučio atnaujinimo teikiama nauda džiaugiasi gyventojai, tačiau tai reikšminga ir visam miestui, nes renovuoti pastatai keičia miesto veidą. Metų renovacijos projekto rinkimų nugalėtojai – tai pavyzdžiai, kurie parodo, kaip taikant skirtingus architektūrinius sprendimus naujam gyvenimui galima prikelti pilką sovietinį daugiabutį arba išsaugoti unikalų kultūrinį paveldą. Sveikiname visus laimėtojus ir tikimės, jog šie pavyzdžiai įkvėps ir kitus modernizuoti savo daugiabučius“, – teigia BETA direktorius. Pasibaigus visuotino karantino apribojimams, Būsto energijos taupymo agentūra įteiks apdovanojimus „Metų renovacijos projekto“ nugalėtojams.

Rinkimų favoritu tapo Klaipėdoje esantis devynaukštis.

Didelio dėmesio susilaukė Marijampolėje esantis daugiabutis.

Dar vienas favoritas – vienas seniausių Šiauliuose renovuotų daugiabučių. Namas pastatytas 1921 m.

BETA inf.

NAUJAJAM EUROPINIAM BAUHAUZUI – GEROSIOS KAUNO PATIRTYS

Tomas JARUSEVIČIUS

Naujasis europinis Bauhauzas – tvarumu, prieinamumu ir estetiška grindžiama iniciatyva, siekianti priartinti Europos žaliąjį kursą prie žmonių. Kauno miesto meras Visvaldas Matijošaitis drauge su Europos komisijos komisarėmis ir kitų Europos kultūros bei Europos inovacijų sostinių – Barcelonos, Galvėjaus, Rijekos, Korko, Ešo prie Alzeto ir Leuveno miestų – vadovais pristatė šiandieninius Kauno pavyzdžius Europos Komisijos iniciuotoje diskusijoje „Naujasis europinis Bauhauzas ir jo teritorinis aspektas: pokalbis keičiantis mūsų pasaulį“.

PALANKUS VERTINIMAS KAUNUI

„Prieš kelerius metus pelnytas 2022-ųjų Europos kultūros sostinės titulas – tai galimybė sukurti antrąjį – nebe laikinosios, o šiuolaikinės sostinės fenomeną – per kultūrą suaktyvinti miesto socialinį ir ekonominį gyvenimą. Įvairialypė kultūros programa akcentuoja tvarų dizainą, prieinamumą visiems, įtraukia miesto bendruomenes, kaimynystes ir kūrybinius procesus.

Šiame kontekste galima išskirti vieną iš programų – „Modernizmas ateičiai“. Jos tikslas – miestiečių savimonės stiprinimas paveldo srityje. Be to, Kaunas jau septintus metus įgyvendina pripažinimą pelniusią paveldotvarkos programą, kurios dėka gyventojai įvertina Kauno architektūros ypatumą ir tvariai renovuoja savo modernistinius būstus“, – Kauno miesto iniciatyvas pristatė V. Matijošaitis nuotolinėje diskusijoje su regioninės politikos ekspertais.

Europos Sąjungos sanglaudos politikos ir reformų komisarė Elisa Ferreira atkreipė dėmesį į Kaune įgyvendinamą konversijos projektą, buvusią karinės aviacijos teritoriją paverčiant aukštųjų technologijų slėniu būsimejame Aleksoto inovacijų pramonės parke. Tai yra pavyzdys, kad miestai turi kūrybinio potencialo kitaip vystyti savo erdves, atliepdami Naujojo europinio Bauhauzo koncepciją, siekiančią ilgalaikio tvaraus sociokultūrinio pokyčio.

„Matome, kaip apleistos, nebenaudingos erdvės gali būti konvertuojamos, keičiamos ir tapti patraukliomis. Tai parodo, kiek jos yra svarbios miestų vystymo strategijai. Džiugu išgirsti apie tokius pavyzdžius“, – palankius vertinimus Kauno miestui ir kitiems Europos regionų lyderiams adresavo eukomisarė E. Ferreira.

Tuo metu inovacijų, mokslinių tyrimų, kultūros, švietimo ir jaunimo eukomisarė Mariya Gabriel atkreipė dėmesį, kad tokie šiuolaikiniam Bauhauzui būdingi projektai Senojo Žemyno miestuose turi nemažai bendrų sąsajų: „Prieinamumo didinimas, pritaikant apleistas teritorijas naujoms žmonių grupėms, užduoda kryptį ateičiai, kuria turėtume eiti. Miestams ir ištisiesiems regionams ypatingai svarbi ši sinergija, padėsianti toliau efektyviai dirbti ir stiprinti mūsų gyvenamąją aplinką.“

SVARBUS VISUOMENĖS DALYVAVIMAS

Europos regionų komiteto prezidentas Apostolos Tzitzikostas akcentavo, kad šimtmetį skaičiuojantis „senasis“ Bauhauzas apjungė dizainą ir funkciją. Naujoji Europos Bauhauzo iniciatyva, kurią pradėjo Europos Komisijos pirmininkė Ursula von der Leyen, pasak jo, siekia pratęsti šią tradiciją, harmonizuoti apjungiant grožį, dizainą, tvarumą, kultūrą ir socialinę įtrauktį: „Naujasis europinis Bauhauzas vadovaujasi panašiomis vertybėmis: mokslas ir technologijos jungiamos su menu bei kultūra. Tačiau tai būtų neįmanoma be teritorinio aspekto, kurį atspindi dinamiški miestai bei regionai.“

„Čia ypač reikšmingas „žaliasis perėjimas“. Projekto prieinamumas užtikrinamas teikiant finansavimą iš ES sanglaudos politikos fondų. Europos regionų komitetas gali prisidėti, kad įtvirtintų naująjį Bauhauzą

regionuose ir miestuose. Ši iniciatyva turi tapti tikru judėjimu, o ne dar vienu iš viršaus nuleistu projektu.

Labai svarbu, kad ir žemiausiame lygmenyje paprasti žmonės ją priimtų, suprasdami naujojo Žaliojo kurso koncepciją. Socialinė kiekvieno piliečio įtrauktis yra kertinis naujosios europinio Bauhauzo iniciatyvos aspektas. Tai turi būti skirta daugeliui, o ne keliems“, – pabrėžė Europos regionų komiteto Socialinės politikos, švietimo, užimtumo, tyrimų ir kultūros komisijos pirmininkė Anna Karjalainen.

BAUHAUZAS MIESTO ISTORIJOJE

Senojo Bauhauzo fenomenas – tarptautinis architektūros, meno bei dizaino judėjimas gyvavo Vokietijoje 1919–1933 metais, bet padarė globalią įtaką miestų raidai visame pasaulyje. Moderna Europos miesto idėjas kūrė įvairių sričių menininkai – architektai, dizaineriai, tapytojai, choreografai, scenografai.

Kaunas kaip laikinoji sostinė beveik tuo pačiu laikotarpiu modernios architektūros proveržio dėka išgyveno inovatyvius pokyčius. Per XX a. trečiąjį ir ketvirtąjį dešimtmečius miestas išaugo septynis kartus: administracinėms ir socialinėms funkcijoms vykdyti reikėjo švietimo ir kultūros įstaigų, valstybinių institucijų ir gyvenamųjų namų.

Taip Kaune iškilo apie 6000 modernistinės architektūros pastatų, tapusių miesto vizitine kortele. 2015 metais Kauno modernizmui suteiktas Europos paveldo ženklas. 2022-aisiais, Europos kultūros sostinės metais, tikimasi sulaukti ir teigiamo atsakymo iš UNESCO Pasaulio paveldo centro Paryžiuje. Ten jau nukeliavusi Kauno miesto nominacinė byla su paraiška įtraukti vadinamąją Optimizmo architektūrą į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą.

„Kultūros bendruomenė, Kaunas ir visa Lietuva laukia šio sprendimo ir tikisi, kad jis bus palankus mūsų miestui. Simboliška, kad toks Kaunui istorinis sprendimas sutaps su kitu, ne mažiau svarbiu įvykiu – Europos kultūros sostinės metais. Keli šimtai meno renginių 2022-aisiais bus susiję būtent su modernizmo architektūra“, – sakė „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022“ vadovė Virginija Vitkienė, pakvietusi aukščiausio rango Europos Sąjungos institucijų atstovus kitąmet apsilankyti didžiuosiuose „Kaunas 2022“ programos renginiuose.

Pastaruoju metu Kaunas imasi ir kitų ambicingų, naujojo europinio Bauhauzo idėja paremtų projektų. Greta paveldotvarkos programos ir siekio inovatyviai vystyti ekonomines zonas, būsimoji Europos kultūros sostinė stengiasi atliepti Europos Sąjungos iškeltą ambicingą Žaliojo kurso kryptį ir tikslus. Dar pernai Kaunas pristatė darnaus judumo planą, kurio vienas iš prioritetų – nulinio taršos lygio senamiesčio zona. Už tai pelnytas solidus Europos Komisijos įvertinimas.

PRIENAI: SAVIVALDYBĖS DARBAI, VERSLO IDĖJOS IR KITOS AKTUALIJOS

Roma SINKEVIČIŪTĖ

Kovo pabaigoje įvyko nuotolinis Prienų rajono savivaldybės vadovų, specialistų ir verslininkų susitikimas, kurį moderavo KPPAR Prienų atstovybės vadovė Lina Dužinskienė.

Susitikime diskutuota paramos smulkiam ir vidutiniam verslui rėmimo, rajono infrastruktūros ir kraštovaizdžio, verslo integracijos į procesą, Prienų rajono verslo tarybos veiklos ir kitais klausimais.

Rajono meras Alvydas Vaicekuskas verslininkams pristatė svarbiausias aktualijas ir darbus. Pirmiausia pasidžiaugė pajudėjusiais kelio Kaunas–Prienai–Alytus rekonstrukcijos klausimais ir verslo lėšomis rengiamus tris daugiabučius namus (šalia Nemuno ir buvusiam kariniame miestelyje).

Planuojami greitesni kelio sutvarkymo darbai, privataus verslo iniciatyvos ir Prienų r. savivaldybės investicijos į aplinkos gerinimą yra didelis postūmis miestui toliau vystyti turizmo paslaugų kryptimi, kurti žmonėms patogaus, ramaus gyvenimo aplinką, taip pat pritraukti čia gyventi šeimas, gerus specialistus, sudaryti sąlygas smulkiojo ir vidutinio verslo plėtrai. Šia linkme dirbama nuosekliai ir planingai. Kaip pažymėjo meras, baigiama įrengti apžvalgos aikštelė prie Greimų tilto, plečiami dviračių ir pėsčiųjų takai, toliau bus tvarkoma Nemuno pakrantės teritorija (prie viešųjų erdvių), planuojama tęsti pėsčiųjų taką pakrante link Kęstučio paminklo (pradėtos sklypų suformavimo procedūros). Savivaldybė žada perimti iš Lietuvos automobilių kelių direkcijos Kęstučio gatvę ir, jei nebus trukdžių, pratęsti dviračių ir pėsčiųjų taką link paukščių stebėjimo aikštelės. Susitikime paminėtas dar vienas Prienuos reprezentuojantis objektas – jau pastatytas šiuolaikinis baseinas, kur kiekvienas galės mėgautis vandens ir pirčių paslaugomis,

o vaikai mokyti plaukti. Pasak mero, anksčiau vaikai neturėjo tokių sąlygų, pradinukus tekdavo vežioti į kitus rajonus, o atvėrus baseiną galimybė pasinaudoti baseino paslaugomis galės ir kitų savivaldybių vaikai. Dėl treniruočių bei renginių baseine ir kitose Sporto centro erdvėse vyksta diskusijos su įvairiomis šalies asociacijomis ir organizacijomis.

Savivaldybės administracijos direktorė Jūratė Zailskienė pasidalijo kitais savivaldybės darbų planais ir miesto vizija. Direktorė paminėjo, kad atnaujinto Kultūros ir laisvalaikio centro kiemelyje, šalia pastato, kur veikė žydų maldos namai, bus pastatytas obeliskas, žymintis istorinę vietą. Dar viena idėja, kuria pasidalijo direktorė, – šaltinių sutvarkymas. „Prienai – šaltinių miestas. Vienas, esantis Revuonos parke, jau išreklamuotas, bet šaltinių yra ir Revuonos gatvėje, ir kitur. Sutvarkyti šaltiniai būtų puikūs turizmo traukos objektai“, – pabrėžė J. Zailskienė.

Paminėtos buvo ir kitos gražios idėjos ir galimybės jas įgyvendinti ir reprezentuoti kraštą: naujmetinė Laisvės aikštės instaliacija, projektas su lenkais ir Vilkaviškio r. savivaldybe, įamžinant Jiezne ir Prienų krašte Pacų gyvenimo kelią – su maršruto pristatymu, keliais, Pacų kava mūsų kavinėse ir kt. Verslininkai buvo pakviesti prisidėti prie Justino Marcinkevičiaus atminimo įamžinimo prie jo vardo bibliotekos – ar „nusipirkti“ suolelį, ar raidę iš jo eiliu, kurios atsiras take.

Mero pavaduotoja Loreta Jakinevičienė verslininkams pristatė, kaip panaudojamos savivaldybės smulkiojo ir vidutinio verslo rėmimo lėšos. Paminėta, jog pernai paramą verslui gavo 15 verslo subjektų, šiais metais – 6. Daugiausia paramos kreiptasi dėl palūkanų, mokesčių už žemės bei nekilnojamojo turto nuomą kompensavimo, darbo vietų įkūrimo, mokymų.

Meras ir kiti vadovai siekia, kad ši programa būtų pagalba besikuriančiam verslui. Šiuo metu kaip tik vyksta diskusijos dėl Smulkiojo ir vidutinio verslo rėmimo programos nuostatų tobulinimo, todėl susitikime sutarta per keletą savaitių surinkti verslininkų pasiūlymus.

Aktyviausi krašto verslininkai pateikia ir kitų idėjų. Vienas iš puikių VšĮ „Galimybės dirbtuvės“ (vystančių veiklą su protinę ir psichikos negalią turinčiais asmenimis) įkūrėjų bendradarbiavimo su savivaldybe pavyzdžių – socialinio taksi paslaugos, skirtos negaliems, vyresniojo amžiaus žmonėms. Šiuo metu dirbama, kad ši idėja būtų įgyvendinta, o jeigu pavyktų gauti papildomą autobusėlį, paslaugas galima būtų teikti ir kitų grupių asmenims. Kiti verslininkai taip pat paraginti pagalvoti, kuo galėtų prisidėti prie socialinio taksi paslaugos vystymo.

Verslininkams buvo pristatyta dar viena naujovė savivaldybėje – dalyvaujamas piliečių biudžetas, kuriame numatyta 50 tūkst. eurų suma bus išleista bendruomenių pateiktiems atrinktiems projektams įgyvendinti. Pasak vadovų, jei ši idėja bus vystoma sėkmingai, kitais metais planuojama padidinti lėšas biudžete. J. Zailskienė pažymėjo, kad bendruomenių pasiūlymai – sveikintinas dalykas ir puikus idėjų bankas naujam ES finansavimo laikotarpiui.

Verslo ir savivaldos atstovų susitikime taip pat diskutuota apie idėjas kurti tvarią aplinką, t. y. trumpųjų maisto tiekimo grandinių kūrimą, produkcijos pirkimą tiesiai iš mūsų ūkininkų, jų skatinimą kurti edukacines programas, kviešti dalyvauti jose mokinius, gyventojus ir turistus.

Susitikimo metu dalyviai aptarė Verslo tarybos veiklą ir perspektyvas. Jo pabaigoje visi pasidžiaugė konstruktyviu pokalbiu ir sutarė panašius susitikimus rengti dažniau.

SAVIVALDYBĖS KVIČIAMOS TEIKTI PARAIŠKAS ENERGINIO EFEKTYVUMO PROJEKTAMS

Savivaldybės kviečiamos pasinaudoti galimybe gauti iki 60 000 eurų finansinę paramą energinio efektyvumo investicijų koncepcijų rengimui, teikiant paraiškas EUCF projekte. Tai Europos Sąjungos tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ projektas „European City Facility“ („Galimybės Europos miestams“, angl. EUCF), kuriuo siekiama padėti ES šalių savivaldybėms įgyvendinti jų turimus energetikos ir klimato srities veiksmų planus.

Kovo 29 d. paskelbtas antrasis kvietimas savivaldybėms ir jų grupėms teikti paraiškas gauti finansavimą energinio efektyvumo investicijų koncepcijų rengimui. Finansuojama veikia apima techninių ir/ar galimybių studijų rengimą, ekonominės ir finansinės analizės atlikimą, techninius auditus ir panašius veiksmus perėjimo prie švaresnės energijos, pastatų energinio efektyvumo, darnaus judumo, atsinaujinančių išteklių plėtros ir kitose srityse.

Visi galimi pareiškėjai yra suskirstyti į tris regionus. Lietuva kartu su Bulgarija, Kroatija, Čekija, Estija, Vengrija, Latvija, Lenkija, Rumunija, Slovėnija ir Slovakija priklauso Centrinės ir Rytų Europos regionui. Antrojo kvietimo metu numatyta iš šio regiono gauti paraiškų finansavimui atrinkti 26 paraiškas. Visos gautos paraiškos bus vertinamos, atsižvelgiant į penkis pagrindinius kriterijus: investicijų dydis, energijos sutaupymo potencialas, valdymo struktūra, suinteresuotų šalių įtraukimas ir atitikimas EUCF projekto tikslams.

Pernai metais paskelbto pirmojo kvietimo metu iš viso buvo sulaukta daugiau nei 250 paraiškų, iš kurių 73 buvo pateiktos iš Centrinės ir Rytų

Europos regiono šalių. Minėtame kvietime aktyviai dalyvavo ir Lietuvos savivaldybės, iš viso pateikę 10 paraiškų, iš kurių viena buvo atrinkta finansavimui.

Visa informacija (anglų k.) apie projektą ir paskelbtą kvietimą – oficialioje EUCF projekto interneto svetainėje: <https://eucityfacility.eu/apply-for-eucf-support/calls-in-a-nutshell.html>

Paraiškas teikti galima elektroninėje platformoje (<https://fmp.eucityfacility.eu/iss/Check>) iki š. m. gegužės 31 d. Paraiškos teikimas susideda iš dviejų pagrindinių žingsnių: (1) pareiškėjo tinkamumo įvertinimo (<https://fmp.eucityfacility.eu/iss/CheckForm>) ir (2) pilnos paraiškos pateikimo, jeigu pirmame žingsnyje į visus pateiktus klausimus atsakymas buvo „taip“.

Kontaktai pasiteiravimui apie paskelbtą kvietimą, paraiškų teikimo sąlygas, reikalavimus pareiškėjams ir kitus aktualius klausimus:

Gabriela Kuštan – LSA patarėja darnios plėtros ir energetikos klausimais el.p. gabriela.kustan@lsa.lt

Šarūnas Prieskienis – EUCF projekto šalies ekspertas el.p. sp@ekotermija.lt

EUCF projektą įgyvendina 5 partnerių konsorciumas iš skirtingų Europos šalių: Energy Cities (Prancūzija), Adelphi (Vokietija), Climate Alliance (Vokietija), Enviro (D. Britanija) ir FEDARENE (Belgija).

Danutė POCIUVIENĖ

Panevėžio rajono socialinių paslaugų centro Gustonių padalinio globotiniams šiemetės Velykos buvo pažymėtos įkurtuvių nuotaiKOMIS. Balandžio pradžioje duris atvėrė rekonstruoti socialinės globos namai senyvo amžiaus asmenims.

„Simboliška, kad Didįjį ketvirtadienį globotiniai pusryčiaavo atnaujintose erdviose, moderniai įrengtose patalpose. Rekonstravus

VELYKOS BUVO PAŽYMĖTOS ĮKURTUVIŲ NUOTAIKOMIS

senuosius globos namus žymiai pagerintos senyvo amžiaus žmonių gyvenimo ir globos sąlygas“, – sakė Panevėžio rajono meras Povilas Žagunis.

Anksčiau Gustonių socialinės globos namuose buvo 20 vietų, globotiniai gyveno triviečiuose ir keturviečiuose kambariuose. Įgyvendinus rekonstrukciją nugriauta pastato senoji 160 kv. m medinė dalis ir rekonstruota mūrinė dalis. Pastatytame maždaug 600 kv. m priestate įrengti 8 dviviečiai ir 6 vienviečiai – iš viso 22 kambariai, jie aprūpinti naujais baldais. 20 vietų skirta ilgalaikiai socialinei globai, 2 vietos – trumpalaikiai socialinei globai.

Naujajame priestate įrengtas medicinos kabinetas ir keli administracijos kabinetai, pagalbinės patalpos aptarnaujančiam personalui. Iš senojo pastato perkelta virtuvė ir valgomasis kambarys, įsigyta šiuolaikiška virtuvės ir valgomojo įranga.

Vandens gręžinyje įrengti vandens gerinimo įrenginiai, sutvarkyta kita inžinerinė infrastruktūra.

Rekonstravus mūrinę 220 kv. m pastato dalį joje įrengta skalbykla, pagalbinės patalpos, sandėliai.

Antrajame rekonstrukcijos etape pastato teritoriją planuojama aptverti tvora, sutvarkyti aplinką, įrengti takelius, mažosios architektūros elementus.

Rekonstrukcija atlikta Panevėžio rajono socialinių paslaugų centrui įgyvendinant projektą „Socialinių paslaugų infrastruktūros plėtra Panevėžio rajono savivaldybėje“ pagal 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos priemone „Socialinių paslaugų infrastruktūros plėtra“.

Projektas finansuojamas Europos Sąjungos struktūrinių fondų (Sanglaudos fondų) lėšomis ir savivaldybės biudžeto lėšomis. Bendra projekto vertė 925 597 eurais.

Projekto rezultatas – modernizuota socialinės globos įstaiga ir senyvo amžiaus asmenų poreikiams maksimaliai pritaikyta įstaigos infrastruktūra.

Gustonių socialinės globos namai buvo vienintelis likęs nerekonstruotas Socialinių paslaugų centro padalinys. Ramygalos ir Krekenavos socialinės globos namai moderniai suremontuoti, juose globotinių gyvenimo ir globos sąlygos atitinka aukščiausius reikalavimus.

KLAIPĖDOS RAJONAS TAMPA UNIKALIOS IDĖJOS DALIMI

Gintarė PLUNGIENĖ

Klaipėdos rajonas jungiasi į tarptautinį pripažinimą pelniusį Šv. Jokūbo piligrimų kelią. Per rajoną nusidrieks net 2 piligriminio kelio atkarpos, padėsiančios keliautojams pažinti kultūrinius ir istorinius objektus unikalų keturių vandenų kraštą.

Numatytos dvi atkarpos. Viena – nuo ribos su Kretinga per Mazūriškius ir naujai šiam keliui pavadinta Piligrimų gatve iki Slengių Šv. Jono Pauliaus II bažnyčios. Kita maršruto atkarpa – nuo Karaliaus Vilhelmo kanalo pro Priekulę ir Vanagus iki ribos su Švėkšna ir joje stovinčia Šv. Jokūbo bažnyčia.

„Džiaugiamės, kad Klaipėdos rajonas atve-

ria horizontus kitokiam turizmui. Šv. Jokūbo kelias – labai svarbus religinis maršrutas krikščionims. Mums, kaip savivaldybei, svarbu ir tai, kad sertifikuotas piligriminis maršrutas pajvairins turizmo paslaugų pasiūlą, pailgins turizmo sezoną ir leis plėtoti vietos bendruomenių veiklą“, – sako mero pavaduotoja Audronė Balnionienė.

Pasak vicemerės, keliautojams turėtų patikti bendra piligriminio kelio koncepcija. Maršrutai numatyti per kaimiškašias, ramios aplinkos vietas. Einama kaimo keliukais, vengiant transporto srautų, aplankant įvairius religinius ir krašto kultūrai bei istorijai svarbius objektus.

„Maršrutas sudėliotas taip, kad per dieną žmogus galėtų nueiti apie 20 kilometrų ir dienos pabaigoje rastų vietą nakvynei. Vakarų Lietuvos savivaldybių turizmo informacijos centrai suvienijo jėgas ir numatė vienodą viso kelio žymėjimą, programėlę telefone ir bendrą žemėlapi, jungiantį visas Vakarų Lietuvos savivaldybes, per kurias eis piligriminis kelias“, – sako A. Balnionienė.

Šv. Jokūbo piligrimų kelias Lietuvoje driekiasi per 40 šalies savivaldybių, šio kelio plėtra ir infrastruktūra rūpinasi Lietuvos Šv. Jokūbo kelio savivaldybių asociacija, šiuo metu vienijanti 25 savivaldybes.

PASKELBTAS ADOLFO RAMANAUSKO-VANAGO PREMIJOS KONKURSAS

Rūta AVERKIENĖ

Varėnos rajono savivaldybės administracija paskelbė konkursą Adolfo Ramanausko-Vanago premijai gauti. Dokumentus šiai premijai gauti savivaldybės administracijos Bendrajam skyriui galima pateikti iki balandžio 30 d. imtinai.

Pagerbiant šio legendinio Pietų Lietuvos partizanų vado asmenybę, premiją 2018 m. rugpjūčio 28 d. įsteigė Varėnos rajono savivaldybės taryba. A. Ramanauskas-Vanagas savo partizaninės kovos kelią pradėjo ir didžiąją jo dalį praėjo Varėnos krašte.

Premijos dydis – vienas tūkstantis eurų. Ji skiriama kiekvienais metais siekiant skatinti Lietuvos visuomenę puoselėti Lietuvos laisvės idėją. Premija skiriama asmenims, labiausiai pasižymėjusiems už iniciatyvas ieškant ir atrandant partizanų žuvimo, palaidojimo vietas; už profesionalius sprendimus įamžinant partizanų atminimą; už jaunų žmonių patriotizmo ir pilietiškumo skatinimą ir rėmimą; už visuomeniškai aktualią publicistiką, ugdančią Lietuvos pilietiškumą ir patriotizmą, tautiškumą ir dvasines vertybes; už sukurtus literatūros, dailės, muzikos, teatro, kino kūrinius, skatinančius visuomenės pilietiškumą, tautinę savimonę, istorinę atmintį, skiepijančius meilę ir ištikimybę Lietuvai.

Pirmoji Adolfo Ramanausko-Vanago premija skirta Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Memorialinio departamento direktoriaus pavaduotojui Eugenijui Peikšteniui, istorikui, buvusiam Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Genocido aukų muziejaus darbuotojui Dariui Indrišioniui, Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto docentui Gintautui Vėliui ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Memorialinio departamento Atminimo programų skyriaus vyriausiajam istorikui Daliui Žygeliiui už iniciatyvas ieškant ir atrandant A. Ramanausko-Vanago palaikus.

Tradiciškai premiją numatoma įteikti kiekvienais metais gegužės mėnesį, minint Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės dieną Varėnoje arba Merkinėje.

Daugiau informacijos apie konkursą galima gauti tel. (8 617) 06 646, el. p. agne.siauciuniene@varena.lt.

MARIJAMPOLĖJE TĘSIAMI INFRASTRUKTŪROS TVARKYMO DARBAI

Marijampolėje pastaruoju metu viena iš labiausiai dėmesio sulaukusių ir gyventojų aptarinėjamų – tvarkoma Draugystės gatvė. Orams atšilus čia yra tęsimi dar praėjusiais metais pradėti gatvės infrastruktūros tvarkymo darbai. „Vairuotojų patogumui, važiuojamoji kelio dalis, išsukant iš Draugystės gatvės į Sporto bei Dariaus ir Girėno gatves, yra platinama iki trijų eismo juostų. Tikimės, kad tai sumažins automobilių spūstis ir pagerins eismo sąlygas.“ – apie svarbius pokyčius kalba savivaldybės meras Povilas Isoda.

Naujam gyvenimui prisikels ir Marijampolės Ryto pagrindinės mokyklos stadionas. Jame planuojama įrengti bėgimo takus, kurie bus padengti gumos granuliu danga.

Planuojamas įrengti futbolo aikštynas bus užsėtas natūralia veja ir atitiks europinius standartus.

Žinoma, ne ką mažiau svarbi bus multifunkcinė aikštelė, kurioje bus galima žaisti krepšinį, tinklinį ar kvadratą. Aikštelė taip pat atitiks europinius standartus kaip ir futbolo aikštynas. Visame mokyklos stadione sumontuotas naujas modernus apšvietimas, kad net ir esant prietemai būtų galima naudotis stadiono teikiamomis galimybėmis.

Savivaldybės meras Povilas Isoda (*nuotr. dešinėje*) džiaugiasi, kad pagaliau pavyks įgyvendinti dar vieną gyventojams ir mokyklos bendruomenei duotą pažadą – įrengti naują ir modernų sporto aikštyną, kuriame galės

vykti kokybiškos ir įdomios fizinio lavinimo pamokos, vykti krepšinio ar futbolo rungtynės. „Tikiuosi, kad tai paskatins mokinius ir gyventojus aktyviau užsiimti fizinio lavinimo veiklomis ir išbandyti kuo daugiau sporto šakų saugiame ir patogiai sutvarkytame stadione“.

Marijampolės savivaldybės inf.

DAUGIAU DĖMESIO APLEISTIEMS SKLYPAMS IR PASTATAMS

Roma SINKEVIČIŪTĖ

Balandžio 7 d. vykusiame Prienų r. savivaldybės administracijos vadovų ir seniūnų pasitarime aptarta apleistų ir nenaudojamų sklypų, statinių priežiūros klausimai.

Ši problema aktuali dar nuo nepriklausomybės pradžios, kai atsirado galimybė privatizuoti valstybės turtą.

Anot savivaldybės administracijos direktorės Jūratės Zailskienės, ar tinkamai prižiūrimi apleisti pastatai, kontroliuoja administracijos specialistai ir visų seniūnijų darbuotojai ir šis procesas vyksta gana sklandžiai. Paraginti specialistų dalis savininkų pastatus susitvarkė ar pardavė,

kitiems postūmį tvarkytis davė teisinės priemonės – šiuo metu taip pat ruošiamasi pradėti teisinius procesus dar su 3 apleistų statinių savininkais.

Pasitarime pažymėta, kad didesnio dėmesio reikia ir apleistiems sklypams, ypač gyvenvietėse, miesteliuose, matomiausiose vietose. Nors seniūnai patikino, kad su tokių sklypų savininkais kalbamasi, didžioji dauguma esą po pokalbio susitvarko, tačiau yra tokių žemės plotų, kurių savininkų dėl įvairių priežasčių nustatyti neįmanoma ar jie nelinkę bendradarbiauti.

Su seniūnais, Žemės ūkio skyriaus vedėja Aušra Tamošiūniene buvo suderinta apleisto sklypo vertinimo forma, sutarta jau dabar pradėti stebėti, fiksuoti apleistus sklypus, kalbėti su savininkais, o neveikiant šioms priemonėms – imtis teisinių. Administracijos direktorė paragino bendradarbiauti skyrių ir seniūnijas, kad darbas vyktų kuo sklandžiau. Kalbėta ir apie prasidėjus ūkiniams darbams gadinamus ir teršiamus kelius, apie atsakingą ūkininkų veiklą, bendradarbiavimą.

Įpusėjus pavasariui, seniūnijų kolektyvų laukia darbingas laikotarpis – nuo sklandaus pasėlių deklaravimo organizavimo iki kelių priežiūros, duobių lyginimo pagerėjus orams, aplinkos tvarkymo ir kitų pavasariinių darbų. Labai svarbu, kaip sakė direktorė, kad kiekvienas bendruomenės narys prisidėtų prie švrios aplinkos kūrimo, atsakingo kelių naudojimo ir paragintų tą daryti kaimynus.

RAJONE PADAUGĖJO SKYRYBŲ – JŲ IŠVENGTI PADĖS SPECIALISTAI

Vitana BRUČIENĖ

Pirmąjį šių metų ketvirtį Alytaus rajone gimė šiek tiek daugiau berniukų, de ja, skyrėsi daugiau porų negu tuokėsi.

Savivaldybės administracijos Civilinės metrikacijos skyriuje nuo metų pradžios iki kovo 31 d. registruoti 36 gimę vaikai – 17 mergaičių ir 19 berniukų. Mergaitėms duoti retesni vardai – Joana, Bella, Eva, Luizė, Evita, Milita, Luknė, Rugilė, berniukams – Ajus, Atas, Arminas, Aronas, Neitas, Leonas, Hubertas Grantas, Evan.

Per pirmuosius tris metų mėnesius mirė 149 rajono gyventojai.

Civilinės metrikacijos skyriaus vedėja Silvija Janulevičienė sako, kad pandemija paveikė ir santuokų skaičių. Jos nuomone, įtakos turėjo ir skryboms. Sausį–kovą susituokė tik 6 poros. Išsiskyrė daugiau negu dvigubai –

15 porų. Pernai per tą patį laikotarpį buvo registruota 17 santuokų ir 21 ištuoaka.

Alytaus rajono šeimos, susidūrusios su sunkumais, gali gauti pagalbą. Ją teikia VšĮ „Šeimos pagalbos centras“ psichologai, socialiniai darbuotojai.

Rajone jau ketvirtus metus įgyvendinamas projektas „Alytaus rajono bendruomeniniai šeimos namai“. Šeimas gali konsultuoti psichologas, ginčą padės spręsti mediatorius. Dėl pagalbos galima kreiptis į seniūnijas, kurioje gyvenate, socialinį darbuotoją. Paslaugos rajono gyventojams teikiamos nemokamai.

KRETINGAI 2020-IEJI BUVO REKORDINIAI PAGAL REKONSTRUOJAMŲ KELIŲ SKAIČIŲ

Albertas BARAUSKAS

„Nepaisant COVID-19 ir tekusių iššūkių valdant pandemijos plitimą, Kretingos rajono savivaldybė pernai tęsė, pradėjo įgyvendinti ar baigė įgyvendinti beveik 80 didesnių ir mažesnių infrastruktūros gerinimo projektų. Savivaldybei sėkmingai pavyko pasinaudoti ir dėl COVID-19 atsiradusiomis naujomis galimybėmis pritraukti papildomų lėšų – beveik 3 mln. eurų – rajono infrastruktūros projektų įgyvendinimui“, – teigė Kretingos rajono meras Antanas Kalnius, rajono politikams pristatęs mero ir tarybos 2020 metų veiklos ataskaitą.

Rajono vadovas pažymėjo, kad pernai įprastu ritmu gyventa vos porą pirmųjų mėnesių. „Jau nuo 2020-ųjų kovo dėl pandemijos ir karantino turėjome dirbti kitu ritmu: persiorganizuoti ir aptarnauti klientus nuotoliniu būdu, valdyti pandemijos plitimą, skubiai organizuoti nuotolinį ugdymą, perorganizuoti sveikatos paslaugų teikimą, kartu užtikrinant būtinąją sveikatos priežiūrą gyventojams, operatyviai vykdyti nacionalinės valdžios sprendimus. Turbūt ant pirštų galima suskaičiuoti sritis ir organizacijas, kurių COVID-19 pandemija neprivertė koreguoti planų, įprastų procesų ir procedūrų“, – sakė meras.

Pasak A. Kalniaus, 2020-aisiais atlikti Salantų gimnazijos priestato rekonstrukcijos darbai, baigti istorinės, reprezentacinės Kretingos dvaro rūmų verandos atstatymo darbai, atidaryta pirmoji Kretingoje pilnų matmenų dirbtinės dangos futbolo aikštė, Kretingoje įrengti modernūs požeminiai konteineriai, toliau tęsti viešosios infrastruktūros kompleksinio atnaujinimo darbai Salantuose, Darbėnuose, Kurmaičiuose, Grūšlaukėje, užbaigti – Kūlupėnuose.

„Pernai taip pat surengti pirmieji Gyventojų iniciatyvų rinkimai, rengtas Kretingos miesto stadiono rekonstrukcijos projektas, ruošiasi Pranciškonų gimnazijos sporto aikštyno atnaujinimo darbams, kuriems atlikti iš Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos pritrauktas finan-

savimas, pradėta rengti Kretingos motobolo sporto bazės infrastruktūros atnaujinimo galimybių studija“, – teigė rajono vadovas.

Meras taip pat akcentavo, kad 2020-ieji Kretingos rajonui buvo rekordiniai pagal asfaltuojamų, remontuojamų ar rekonstruojamų kelių bei gatvių skaičių, kilometražą ir investicijas.

„Iš viso rajone pernai tvarkyta beveik 20 kelių ir gatvių – dvigubai daugiau nei užpernai, o nauju asfaltu buvo padengta virš 30 kilometrų rajono kelių ir gatvių arba beveik tris kartus daugiau nei pernai. Bendros Savivaldybės, Lietuvos automobilių kelių direkcijos ir Europos Sąjungos investicijos į rajono kelių infrastruktūrą buvo kelis kartus didesnės nei 2019-aisiais ir siekė virš 15 milijonų eurų“, – sakė A. Kalnius.

Meras pažymėjo, kad pandemijos paženklinti metai baigėsi permainingomis rajono taryboje ir savivaldybės administracijos

vadovybėje – gruodžio viduryje Savivaldybės administracijos direktorė Jolanta Girdvainė paskelbė apie savo atsistatydinimą iš pareigų, o naujųjų išvakarėse vykusio tarybos posėdžio metu pranešta apie politinės daugumos bei mažumos persigrupavimą.

„Neabejoju, kad 2020-ieji buvo sudėtingi visiems – nuo per ekranus socialinius ryšius besimokančių megti darželinukų iki pirmose koronaviruso fronto linijose dirbusių medicinos darbuotojų ar ilgus mėnesius veiklos negalėjusių vykdyti verslininkų. Gyvenimas apsvirtė aukštyn kojomis. Tačiau tikiu, kad 2020-ieji išmokė mus ne tik nuotolinio darbo subtilybių, bet ir prisitaikyti prie valandomis besikeičiančių sąlygų, prisiimti dar daugiau atsakomybės, efektyviau skirstyti resursus, operatyviai priimti sprendimus, susitelkti dėl bendro tikslo. Ar šias pamokas išmokome ilgam, pamatysime artimiausiais metais“ – teigė A. Kalnius.

MERAI APTARĖ SIŪLYMUS GERINTI BENDRĄJĮ UGDYMĄ

Pagrindinė balandžio 13 d. vykusio Lietuvos savivaldybių asociacijos (LSA) valdybos posėdžio tema – penki Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (ŠMSM) siūlymai pagerinti kokybiško bendrojo ugdymo prieinamumą, sumažinti atskirtį tarp skirtingų socialinių grupių žmonių ir efektyviau naudoti mokymo lėšas.

Vienas iš ministerijos siūlymų – nuo šių metų rugsėjo 1 d. nejungti 5–8 klasių ir rekomenduoti 1–4 klases jungti tik po dvi, o nuo 2022 m. rugsėjo 1 d. panaikinti galimybę jungti po tris ar keturias 1–4 klases.

LSA atliktos apklausos duomenimis, dauguma savivaldybių, kurios turi jungtines klases, nepitaria šiam siūlymui, nes mano, kad reikalingas

ilgesnis pasirengimo laikotarpis. Pasak jų, tinklo pertvarkos sprendimai turi būti plačiau aptarti su mokyklų bendruomenėmis, politikais, švietimo darbuotojams atstovaujančiomis profesinėmis sąjungomis. Be to, dauguma savivaldybių jau turi pasitvirtinusius 2021–2025 m. Bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos planus, norint juos keisti reikia daugiau laiko. Laiko reikia ir tam, kad savivaldybių administracijos parengtų atitinkamus teisės aktus, sudarytų naujus mokinių pavėžėjimo maršrutus, sprestų pertvarkomų mokyklų mokytojų įdarbinimo arba atleidimo iš darbo klausimus, priimtų sprendimus dėl atsilaisvinsiuo patalpų efektyvaus panaudojimo.

Todėl vienas iš LSA siūlymų ministerijai – tvarkant mokyklų tinklą atsižvelgti į konkrečios savivaldybės veiklų intensyvumą ir 5–8 klasių nebeįjungti pradėti nuo 2022 m. rugsėjo 1 d. bei nustatyti 2–3 metų pereinamąjį laikotarpį. Taip pat – leisti sudaryti 5–8 jungtines klases mokyklų skyriuose bei palikti galimybę jungti specialiąsias (lavinamąsias) klases pradinėje, pagrindinėje mokykloje, siekiant užtikrinti šių programų įgyvendinimą savivaldybėje didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams, nes jiems būtina sudaryti sąlygas mokytis kuo arčiau jų gyvenamosios vietos.

LSA ragina numatyti ir skatinamąjį mechanizmą savivaldybėms, nes panaikinus jungtines klases, savivaldybės nebegautų dalies mokymo lėšų, tuo tarpu didžiosiose mokyklose, atvykus papildomai mokinių, klasių kompleksų skaičius praktiškai nepadidėtų. Taip pat siūloma užtikrinti reikiamą geltonųjų autobusų kiekį mokinių pavėžėjimui.

Dauguma savivaldybių nepritaria ir ministerijos siūlymui nuo 2022 m. rugsėjo 1 d. daugumoje miesteliuose esančių ilgųjų gimnazijų sudaryti ne mažiau kaip po dvi III gimnazijos klases (t. y. III gimnazijos klasės sraute turėtų mokytis ne mažiau kaip 31 mokynys). Savivaldybių teigimu, dėl mažėjančio mokinių skaičiaus sudaryti po dvi III gimnazijos klases nebėra galimybių, be to, tai reikėtų mokyklų sunaikinimą. Pailgėjęs mokinių vežiojimas pablogintų jų ugdymosi sąlygas, sudėtinga būtų sudaryti tinkamas galimybes mokiniams dalyvauti neformaliojo ugdymo ir popamokinėje veikloje.

LSA siūlo ministerijai šią nuostatą palikti kaip rekomendaciją ir leisti spręsti pačiai savivaldybei.

Panašius argumentus daugiau kaip pusė savivaldybių išsako ir dėl ministerijos rekomendacijos gimnazijose, kuriose ugdoma pagal akredituotą vidurinio ugdymo programą ir pagrindinio ugdymo programos antrąją dalį, sudaryti ne mažiau kaip po keturias III gimnazijos klases. Savivaldybės teigia, kad, priėmus tokį sprendimą, mažosiose savivaldybėse nebeliktų nei vienos gimnazijos: savivaldybė dėl mažo mokinių

skaičiaus, nesudarytų keturių III gimnazijos klasių, ir savo mokinius turėtų pavėžėti į kitų savivaldybių mokyklas. Argumentuojama ir tuo, kad gimnazijų sujungimas ir/ar naikinimas išsuktų bendruomenių nepasitenkinimą, mokytojai prarastų darbą, o kai kuriems mokiniams į mokyklą tektų važiuoti apie 40 ir daugiau kilometrų. Todėl siūloma šią rekomendaciją taikyti tik didžiosioms savivaldybėms.

Savivaldybės pritaria ŠMSM siūlymui nuo 2022 m. rugsėjo 1 d. pradinės mokyklas, pagrindines mokyklas ir progimnazijas, išskyrus nevalstybines, kuriose mokosi 60 ir mažiau mokinių, reorganizuoti arba likviduoti – pertvarkyti struktūrą į pradinio ugdymo skyrius ir palikti juos veikti tose pačiose patalpose, tačiau siūlo tai padaryti per dvejus (2022–2023) metus.

Ministerijos siūlymui nuo 2022 m. rugsėjo 1 d. mokymo lėšų iš valstybės biudžeto neskirti klasėms, kuriose mokosi 1–7 mokiniai, nepritarė daugiau nei pusė savivaldybių, argumentuodamos, kad valstybės biudžeto lėšos turi būti skiriamos visiems mokiniams.

LSA siūlo galutinį sprendimą dėl tokių klasių formavimo palikti savininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai.

LSA valdybos nariai priėmė nutarimą, įtvirtinantį visas šias savivaldybių pozicijas.

Merai taip pat atkreipė dėmesį, kad šalyje yra savivaldybių (pavyzdžiui, Neringos, Birštono), kuriose šiuo metu veikia tik vienintelė gimnazija, o ministerijos siūlomi pokyčiai neatsižvelgia į išskirtinę šių savivaldybių situaciją ir neįtraukia jų į siūlomų pokyčių išimtis.

ŠMSM duomenimis, per artimiausius ketverius metus į bendrojo ugdymo kokybės gerinimą planuojama investuoti per 200 mln. eurų.

Valdybos nariams taip pat buvo pristatytas LSA mokymo ir konsultavimo centro prioritetinių veiklos sričių ir metinio veiklos planas, kuriam buvo pritarta.

Parengė LSA patarėja viešiesiems ryšiams Indrė Vilūnienė

PRAŠYMAS PRIIMTI SPRENDIMĄ DĖL ŠIAULIŲ RAJONO IR ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBIŲ TERITORIJŲ RIBŲ PAKEITIMO

Šiaulių miesto savivaldybė gavo Vidaus reikalų ministerijos prašymą artimiausiam savivaldybės tarybos posėdyje priimti sprendimą dėl Šiaulių rajono ir Šiaulių miesto savivaldybių teritorijų ribų pakeitimo ir apie priimtą sprendimą informuoti Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministeriją. Politikai turės nuspręsti, ar pritarę, jei Žaliūkių kaimas taptų miesto dalimi.

Iniciatyva, kaip ir numatoma įstatymuose gimė gyventojų bendruomenėje. Žaliūkių kaimo iniciatyvinė grupė kreipėsi į Lietuvos Respublikos Vyriausybę siūlydama pakeisti Šiaulių rajono ir Šiaulių miesto savivaldybių teritorijų ribas, Šiaulių rajono savivaldybės Šiaulių kaimiškosios seniūnijos Žaliūkių kaimo teritoriją priskiriant Šiaulių miesto savivaldybei.

Žaliūkių kaimas užima apie 139 hektarus, gyventojų registro duomenimis, 2020 m. sausio 1 d. kaime gyveno 204 gyventojai. Žaliūkių kaimo teritorijos pietinė riba sutampa su Šiaulių rajono ir Šiaulių miesto savivaldybių teritorijų riba, taigi šis kaimas ribojasi su Šiaulių miestu. Kai kurios Šiaulių miesto gatvės tęsiasi ir per Žaliūkių kaimą, šiame kaime yra adresų objektų, kurių adreso sude-

damoji dalis – gatvės pavadinimas yra toks pats, kaip ir Šiaulių miesto (pvz., Architektų, Aitvarų, Vakarų gatvės). Dalis miesto paslaugų ir dabar pasiekia rajono žmones: vandenį aplinkinėse gyvenvietėse tiekia „Šiaulių vandenys“, keleivius veža „Busturo“ autobusai, mokyklos, darželiai ir parduotuvės daug kam arčiau mieste.

Žaliūkių kaimo teritorija yra tankiai urbanizuota, suformuota kaip privačių gyvenamųjų namų kvartalas. Šiame kaime veikia Žaliūkių kaimo bendruomenė, tačiau jame nėra pašto, mokymo ar ugdymo įstaigos, parduotuvės ar policijos nuovados, kaime savivaldybė nevykdė ir nevykdo investicinių projektų, patys gyventojai rūpinasi gatvių įsirengimu ir priežiūra.

„Iš esmės pritariu Šiaulių miesto teritorijos plėtimui. Tikrai nemažai daliai gyventojų mieste esanti infrastruktūra daug patogiau pasiekiamą, nei esanti rajone. Mieste sukoncentruotos įvairios viešosios paslaugos, kurios gali būti teikiamos pigiau, be to, didesnę dalį paslaugų priemiesčių gyventojams ir taip jau teikia miesto bendrovės. Jau nekalbant apie švietimo ir gydymo paslaugas, kurių alternatyvų rajone ne visada net įmanoma rasti.

Manau, kad sprendžiant dėl savivaldybių ribų keitimo, svarbus rodiklis yra paslaugų teikimo kaštai ir patogumas gyventojams“, – pirmąjį gyventojų pageidavimą prisijungti prie miesto teritorijos komentavo Šiaulių meras Artūras Visockas.

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija įvertinusi įvairių ministerijų pateiktą nuomonę apie galimą Šiaulių rajono ir Šiaulių miesto savivaldybių teritorinės reformos ekonominį ir socialinį poveikį, padarė išvadą, kad teritorinė reforma turės teigiamą poveikį dėl švietimo prieinamumo, nes šiuo metu Žaliūkių kaimo gyventojai į arčiau gyvenamosios vietos esančias Šiaulių miesto savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklas, ikimokyklinio ugdymo mokyklas priimami tik esant laisvų vietų. Iki artimiausios Šiaulių rajono švietimo įstaigos – Voveriškių mokyklos – yra 7,5 kilometro.

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija mano, kad būtų tikslinga tęsti teritorinės reformos procedūras, ir siūlo Lietuvos Respublikos Vyriausybei priimti sprendimą dėl vietos gyventojų apklausos ir kitų teritorinės reformos procedūrų organizavimo.

Šiaulių miesto savivaldybės inf.

LIETUVIŲ KALBOS PUOSELĖTOJA BOSTONE

Gailutė Urbonaitė-Narkevičienė – Bostono lituanistinės mokyklos direktorė, Amerikoje gyvenanti jau 26-erius metus. Su savo būsimu vyru, Amerikos lietuviu, Gailutė susipažino Lietuvoje, kai jis atvyko mokytis lietuvių kalbos, o pašnekovė tuo metu dirbo Vilniaus universitete (VU) lituanistinių studijų katedroje. G. Urbonaitė-Narkevičienė pažymi, kad jos vyras niekada nebuvo jos studentas!

Kokie keliai Jus atvedė į JAV?

Atvykome pabandyti pagyventi JAV metams laiko su vienu lagaminu. Tai buvo sunkių išbandymų metas – po metų bandėme grįžti gyventi į Lietuvą, deja, viskas nebuvo taip paprasta ir kasmet idėja gyventi Lietuvoje tolo, ypač tuomet, kai JAV gimė mūsų vaikai. Pagal išsilavinimą esu lituanistė, man labai pasisekė, kad pradėjau studijuoti dvikalbystę, vaikų kalbą net nežinodama, kad ateityje pati turėsiu dvikalbių vaikų. VU Lituanistinių studijų katedroje įgytos žinios man kasdien praverčia dirbant ir Bostono lituanistinėje mokykloje, kurioje dirbu jau 21-erius metus.

Papasakokite plačiau apie Bostono lituanistinę mokyklą?

Labai džiaugiuosi, kad Amerikoje man pavyko surasti profesinę erdvę ir plėtoti lietuvių už Atlanto. Bostono lituanistinė mokykla yra mano kūdikis, bendradarbiaujame su Lietuvos ir JAV universitetais, dalyvaujame įvairiuose projektuose. Ši mokykla – antra pagal senumą lituanistinė mokykla už Lietuvos ribų, įkurta 1949 metais, šešiais mėnesiais mus lenkia tik Los Andželo lituanistinė mokykla. Labai didžiuojuosi, kad, gyvuodami jau 72-us metus, sugebame būti ne tik paprasta mokyklėle. Turime gilią intelektualines tradicijas, nes mūsų mokykloje dirbo lietuvių išeivijos pokario šviesuliai, tokie kaip poetas Bernardas Brazdžionis, archeologė ir antropologė Marija Gimbutienė (kuriai dedikuoti šie metai), visi tie žmonės, kurie dėjo pamatus lietuviškajai pokario kultūrai, parašė Bostono lietuvių enciklopediją. Bostonas buvo lietuviybės lopšys ir labai gera terpė lietuviškajam patriotizmui vystytis. Daugybė iš Lietuvos sunkiai išvykusių šviesuolių Amerikoje dirbdavo sunkius, mažai kvalifikacijos reikalaujančius darbus fabrikuose, skerdyklose, o savaitgaliais apsilikdavo savo geriausių kostiumus ir ateidavo į lituanistinę mokyklą lyg į šventę mokytis vaikų lietuvių kalbos ir tradicijų, kur sudėdavo visą savo dūšią. Ši pokario karta parašė labai daug svarbių

vadovėlių, knygų, kultūrinių veikalų, sudėjo stiprius akademinis ir bendruomeninius pamatus Bostone ir jie yra juntami iki šiol. Noriu žemai nulenkėti galvą prieš visus tuos žmones, kurie šventai tikėjo lietuviybės idėja, įkvepia mus toliau dirbti, ir labai džiaugiuosi, kad man tenka jų misiją ir viziją lituanistinėje mokykloje tęsti. Viena yra lietuvius suburti kartu, visai kas kita – juos išlaikyti tokį ilgą laiką. Bostono lietuvių motyvacija, žinoma, keitėsi metams bėgant. Iki Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo devyniasdešimtaisiais, lietuvius Bostone būrė laisvės idėja. Reikėjo išlaikyti lietuviškąją kultūrą ir kalbą, tai buvo lyg alternatyviosios sistemos kūrimas, vizija už Lietuvos ribų. Atkūrus Nepriklausomybę, ta baimė netekti lietuviškosios kultūros, istorijos ir kalbos tarsi dingo ir tėvų motyvacija vaikus vesti į lituanistinę mokyklą tapo vienu didžiausių iššūkių. Šiuo metu visose klasėse lituanistinėje mokykloje turime apie 130 aktyvių mokinių nuo 18 mėnesių kūdikių iki 80-mečių studentų suaugusiųjų grupėse. Iš visų mokinių net 75 proc. studentų yra iš mišrių šeimų, kur tik vienas iš tėvų turi lietuviškųjų šaknų ar yra lietuvių kilmės. Suskaičiuojame net šešiolikos kitų tautybių atstovus. Tai – didžiulė tautybių mišrainė, mes džiaugiamės, mes didžiuojamės mūsų studentų multikultūriškumu. Kaip nebūtų keista, pandemijos metu atsirado naujų studentų, kurie pradėjo lankyti pamokas virtualiai, nes anksčiau dėl didelių atstumų studentai negalėjo lankyti mokyklos. Labai džiugu, kad mokykloje turime ir trečios ar ketvirtos kartos lietuvių palikuonių, kurie laiko save lietuviais, kalba lietuviškai ir išlaiko lietuviškąsias tradicijas.

Rengiate Lietuvių kalbos ugdymo programas savaitgalinėms JAV mokykloms, bendraujate su kitomis lietuvių bendruomenėmis. Ar Bostono lietuvių bendruomenė skiriasi nuo kitų JAV lietuvių bendruomenių?

Lietuviai Bostone yra labai išsilavinę, didelis procentas lietuvių Bostone yra pasiekę aukščiausius akademinis laipsnius ir užlipę karjeros laiptais, užima labai atsakingas pareigas, daug mokslo ir medicinos darbuotojų, tai susiję ir su Bostono miesto specifika – tai lyg europietiškos kultūros lopšys, čia įsikūrusios vienos geriausių pasaulyje aukštųjų mokyklų, tokių kaip MIT (Masačusetso technologijos institutas), Harvardas, Bostono universitetas, Berkliis, teatrų, muziejų, kurie pritraukia ir savotiškus lietuvius ir kitų tautų atstovus. Tai – mūsų išskirtinis bruožas lietuvių bendruomenėje. Labai džiaugiuosi, kad galėjau prisidėti prie JAV lietuvių bendruomenės Švietimo tarybos ir turėjau galimybę patobulinti senąjį lituanistinio mokymo turinį ir gaires, kuris yra pokario lietuvių pedagogų nuopelnas. Laikui bėgant bet

koks mokymo turinys ir programos morališkai pasensta, metodikos keičiasi, lietuvių bendruomenėms labai reikėjo naujų lietuvių kalbos vadovėlių arba jų atnaujinimo. Pradėję gilintis pamatėme, kad turime ir daugiau problemų: norint atnaujinti programas, reikia nustatyti vaikų kalbos lygį, o norint įvertinti tai, reikia vaikų kalbos lygių aprašų, tyrimų ta tema. Tai buvo lyg uždavinių, kuriuos turėjome įveikti, kompleksas. Todėl pradėjome nuo idėjos, kad reikia sukurti naują lietuvių kalbos mokymosi programą, sukurti naują variantą, kuris būtų atnaujintas ir turinio prasme ir būtų lengviau suprantamas kitų liuanistinių mokyklų mokytojams. Dauguma šių išėivijos mokyklų dirba tik savaitgaliais, lietuvių kalbos mokytojai turi kitus darbus ir neturi tiek daug laiko gilintis į kompleksiską mokymo struktūrą. Pamatėme, kad yra poreikis išgryninti mokymo turinio aprašą ir pagelbėti mokytojams, sudėlioti prieinamą ir lengvą naudoti mokymo programą ir jos pagalba kurti mokymo priemones ir testavimo sistemą. Taip aš kartu su kolege iš Lietuvos Rita Mikelionyte pirmiausiai sukūrėme pačias programas. Tada gimė keturi pagal jas parengti vadovėliai. Šiuo metu kuriame 5-ą ir 6-ąją vadovėlius ir po truputį stumiamės į priekį, bandant atnaujinti liuanistinį išėivijos mokymą.

Džiaugiuosi, kad pavyko išlaikyti ir profesinius ryšius su VU liuanistinės katedros darbuotojais, jie atvyksta skaityti seminarų, prisideda patarimais. Į akademiinių draugų būrį įsitraukė ir Vytauto Didžiojo Universitetas. Dažnai pagalvoju, kad be bendradarbių ir draugų iš Lietuvos pagalbos ir palaikymo – nebūčiau tiek daug atlikusi. Kartais užsimirštu, kad dirbu ir gyvenu JAV, o ne Lietuvoje.

Esu labai dėkinga Seimo narei Daliai Asanavičiūtei, ji pati tiesiogiai yra susidūrusi su liuanistinio švietimo iššūkiais, į dienos šviesą pakėlė daugiasluoksnės lietuviškojo mokymo problemas diasporoje ir pakėlė

„Bendradarbiaujame su Lietuvos ir JAV universitetais, dalyvaujame įvairiuose projektuose“, - pasakoja Gailutė Narkevičienė (antra iš dešinės).

jas į naują lygmenį. Jaučiame palaikymą iš kitų Lietuvoje esančių žmonių, kurie supranta lietuvių bendruomenių reikiamybę visame pasaulyje. Jeigu nekviessime išėivijos lietuvių jungtis į liuanistines mokyklas, nemokysime tapatybės, leisime nutautėti keliems šimtams tūkstančių pasaulio lietuvių, po dešimties ar penkiolikos metų skambiomis frazėmis nebebus ko kviešti grįžti atgal į Lietuvą.

Dėkojame už pokalbį

Kalbino Ieva Cataldo

PASAULIO LIETUVIAI PRISTATO „PILIETYBĘ“

Loreta KAŠKELIENĖ

Aktyvūs pasaulio lietuviai pristato naują projektą, skirtą pilietybės temai ir pilietiško ugdymui „Pilietybė“. Viena iš šio projekto dalyvių – „Globalaus Panevėžio“ ambasadorė Donata Simonaitienė.

„Mūsų tikslas – jungti Lietuvą ir diasporą pilietiškos minties pagrindu, mažinti takoskyrą tarp „mes“ ir „jie“, išplėsti pačią pilietybės sąvoką – nuo paso iki pasaulėvokos. Lietuvoje, gal tai eilinė tema, o

diasporai – labai jautri. Iki šiol tam dedikuotos erdvės nebuvo, o mes manome, kad būtina apie tai kalbėti, nes pilietiška brandūs lietuviai visame pasaulyje – tai saugi Lietuva“, – sako D. Simonaitienė.

„Pilietybė“ – iškalbingas jau veikiančios paskyros socialiniuose tinkluose „Facebook“ ir „LinkedIn“ pavadinimas, žada virsti į pilietiškos minties interneto portalą *Pilietybė.lt*. Tokiam sprendimui penkių žmonių komandą įkvėpė vertybinė bendrystė ir sėkminga veikla, kurios rezultatai buvo įvertinti viešųjų ryšių konkurso „PR Lapės“ apdovanojimu.

„Projektas „Pilietybė“ yra dedikuota informacinė erdvė. Jos tikslas – pilietybės tematikos aktualizavimas, pilietiško ugdymas diasporoje ir Lietuvoje. Siekiame, kad pilietiškas taptų kasdiene, ne vien progine ar priešrinkimine tema. Esame pasiruošę bendradarbiauti su visomis suinteresuotomis organizacijomis, žiniasklaidos priemonėmis ir pavieniais aktyvistais, tikinčiais, kad pilietinė branda padeda vienyti tautą ir kuria saugesnę Lietuvą pasaulyje“, – sako projektą įgyvendinančios VŠĮ „LT Diaspora“ vadovė Lina Dusevičienė.

„Pilietybė“ komandos nariai yra gerai žinomi diasporoje asmenys: tai ekonomikos profesorius dr. Rimvydas Baltaduonis – JAV lietuvių bendruomenės tarybos narys, „Mūsų Metas DABAR“ iniciatorius ir buvęs Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) valdybos narys; profesionalios diasporos telkimo ir įveiklinimo projektų koordinatore Lina Dusevičienė (Lietuva) – ilgametė tarptautinio lietuvių profesionalų tinklo „Global Lithuanian Leaders“ bendradarbė; žurnalistė ir visuomenininkė Daiva Lapėnaitė – Italijos lietuvių bendruomenės apylinkės Sardinijoje pirmininkė; liuanistinio švietimo ekspertė, „Globalaus Panevėžio“ ambasadorė Donata Simonaitienė – liuanistinės mokyklos Airijoje vadovė ir PLB Švietimo komisijos narė; prekinių ženklų strategas Vaidas Matulaitis – PLB valdybos narys, buvęs Estijos lietuvių bendruomenės pirmininkas.

LIETUVIŲ KALBOS DIENŲ SOSTINĖ – APIE KALBĄ, UKMERGĖS KRAŠTĄ IR JO ŽMONES

Dalia IVAŠKEVIČIENĖ

Kovo pabaigoje Ukmergės rajono laikraščių „Gimtoji žemė“ ir „Ukmergės žinios“ puslapiuose, skirtuose Lietuvių kalbos dienų sostinei, skaitytojai rado kolegės, Kėdainių rajono savivaldybės kalbos tvarkytojos parengtą straipsnį apie Velykas.

Mus sveikino Lietuvių kalbos draugijos valdybos pirmininkė, humanitarinių mokslų daktarė, profesorė Genovaitė Kačiušienė. Būtent Ukmergėje, Antano Smetonos gimnazijoje, 2017 m. rugsėjo 23 d. vykusiame Lietuvių kalbos draugijos XVII suvažiavime gerbiama profesorė buvo išrinkta šios organizacijos valdybos pirmininke. Autorė savo straipsnį pateikia kaip atsaką į šiuo metu gana dažną klausimą – „O kam man reikalinga lietuvių kalba?“ ir išdėsto dešimt dalykų, dėl kurių jos verta mokytis.

Žemės dieną, kovo 20-ąją, išėjusiose laikraščiuose skaitytojai rado Vilniaus universiteto mokslininko dr. Mariaus Smetonos straipsnį, parengtą pagal Valstybinės lietuvių kalbos komisijos remiamo projekto „Duona. Motina. Žemė“ medžiagą ir gvildenantį amžiną temą – kas lietuviui yra žemė?

Kovo 11-osios, Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienos, proga apie dabartinę lietuvių kalbos padėtį, kalbos politiką ir jos sunkumus kalbėjo Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pirmininkas Audrys Antanaitis. „Kalbą kaip ir kariuomenę turime išlaikyti visi“, – interviu pabrėžia Komisijos pirmininkas, aptaria šių dienų kalbos realijas ir aktualijas, visiems mums siūlo perskaityti ką tik išėjusias knygas: Kazimiero Gaivenio „Nuostabi žodžio šviesa“ ir Algirdo Sabaliausko „Iš kur jie? Pasakojimas apie žodžių kilmę“ ir linki „pajusti savyje knygnešio dvasią – išdidžią, lengvai nepalenkiamą ir nesutrypiamą...“

Ukmergės – šių metų Lietuvių kalbos dienų sostinės – tikslas – pristatyti visuomenei Ukmergės krašte gyvenančius ar iš šio krašto kilusius žmones, puoselėjančius lietuvių kalbą, kalbos žmones, kilusius iš Ukmergės krašto, rašančius apie Ukmergės kraštą, pripažintus ir įvertintus šiame krašte... Birutė Jonuškaitė-Augustinienė – prozininkė, publicistė ir poetė, Lietuvos rašytojų sąjungos pirmininkė, 2020 metų Ukmergės rajono savivaldybės Vlado Šlaito literatūrinės premijos laureatė rajono spaudos Lietuvių kalbos dienų sostinės skiltyse savo mintimis dalijosi Tarptautinės rašytojų dienos proga. Straipsnyje „Kas aš be tavęs, mano kalba ištikimoji?“ autorė sako: „... ir be meilės kalbai – nėra rašytojo. Buvau, esu ir liksiu ištikima nuomonei, kad rašytojo galva, lūpos, ausys privalo būti kaip korys sklidinios

visomis odos poromis jaučiamos gimtosios kalbos. Nes tai ji yra mūsų raiškos instrumentas. Atrodo, kad kitaip negali būti: ką gi sugrosi medžio pliauska ar sulūžusiu stryku? Tai bus tik ausį rėžiantis džyravimas...“

Kiekvieną savaitę iki gegužės pabaigos skaitytojams bus pateikiama aktuali, įdomi Lietuvių kalbos dienų sostinės informacija. Siekdami, kad mūsų autorių mintys pasiektų kuo didesnę auditoriją, straipsnius skelbiame savivaldybės interneto svetainėje <https://www.ukmerge.lt/lietuviu-kalbos-dienos-2021/>, socialiniuose tinkluose.

Pirmiausia socialiniuose tinkluose pasaklido Lietuvių kalbos dienų sostinės projekto dalyvių, šauniųjų ukmergiškių Dėdienytės ir Agotėlės pokalbiai. (Ukmergės kultūros centro direktoriė Rasai Graužinienei ir etnokultūros specialistei Vilmai Mulevičiūtei-Sabaliauskienei praėjusių metų pabaigoje įteiktos Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pirmininko Audrio Antanaičio pasirašytos padėkos už Dėdienytės ir Agotėlės lūpomis gaivinamas ir puoselėjamas gimtosios kalbos ir kultūros tradicijas). Tarptautinę gimtosios kalbos dieną kalbėjosi jos apie lietuvių kalbos grožį, Ukmergės krašto vietovardžius, kurių kilmę nagrinėjo mūsų žymusis kraštieš, Ukmergės rajono garbės pilietis, pasaulinio lygio kalbininkas, baltistas, dialektologas Zigmas Zinkevičius; Knygnešių dieną

Dėdienytė ir Agotėlė prisiminė „šventosios kontrabandos“ laikus, uždegę simbolinę žvakelę Vidiškių kapinėse ant vietinių knygnešių Vinco ir Uršulės Čižauskų kapo. Ši žvakelė skirta visiems Ukmergės krašto knygnešiams, kurių Ukmergės krašte dirbo ne vienas šimtas, atminti. (Vytauto Merkio knygoje „Lietuvos valstiečiai ir spauda XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje“, rašoma, kad vien įkliuvusiųjų dėl draudžiamosios spaudos 1866–1904 metais Ukmergės apskrityje buvo 199).

Dėdienytės ir Agotėlės pokalbiai taip pat skelbiami savivaldybės tinklapyje aukščiau nurodytu adresu.

Projektas Lietuvių kalbos dienų sostinė „Kalba ir žmogus. Ukmergės kraštas“ tęsiasi nuo vasario 16 d. iki gegužės pabaigos. Sostinė į susitikimą kvies literatūrinės Vlado Šlaito premijos laureatus, rengs parodas, „šilo“ progimnazijoje bus pristatyta knyga, vyks protų mušis, planuojame išvyką į Lietuvių kalbos institutą.

Kasmet Ukmergės rajone vyksta daugiau kaip šimtas Lietuvių kalbos dienoms skirtų renginių. Šiomet į Valstybinės lietuvių kalbos komisijos planą įrašyta jų šimtas dvidešimt... Visą šį laikotarpį raiškiai skaitome, dailiai ir be klaidų rašome, piešiame kalbą, minime kraštiečius ir skaitome jų kūrybą... Operatorius fiksuoja ir gražiausias akimirkas „suguldys“ į filmą „Ukmergė – Lietuvių kalbos dienų sostinė 2021“. Pasidalinsime...

SAVIVALDYBIŲ MERŲ RINKIMŲ IR ĮGALIOJIMŲ TEISINIS REGULIAVIMAS PRIEŠTARAUJA KONSTITUCIJAI

Konstitucinis Teismas balandžio 19 d. nutarimu pripažino, kad Vietos savivaldos ir Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymų svarbiausios nuostatos, susijusios su savivaldybių merų rinkimais ir įgaliojimais, prieštarauja Konstitucijos 119 straipsniui, įtvirtinančiam konstitucinius vietos savivaldos pagrindus.

Konstitucijos 119 straipsnyje nustatyta:

„Savivaldos teisė laiduojama įstatymo numatytiems valstybės teritorijos administraciniais vienetais. Ji įgyvendinama per atitinkamas savivaldybių tarybas.

Savivaldybių tarybų nariais Lietuvos Respublikos piliečius ir kitus nuolatinis administracinio vieneto gyventojus pagal įstatymą ketveriems metams renka Lietuvos Respublikos piliečiai ir kiti nuolatiniai administracinio vieneto gyventojai, remdamiesi visuotine, lygia ir tiesiogine rinkimų teise, slaptu balsavimu.

Savivaldos institucijų organizavimo ir veiklos tvarką nustato įstatymas.

Lietuvos Respublikos įstatymams, Vyriausybės bei savivaldybės tarybos sprendimams tiesiogiai įgyvendinti savivaldybės taryba sudaro jai atskaitingus vykdomuosius organus.“

Prieštaraujančiomis Konstitucijos 119 straipsnio 1, 2, 4 dalimis pripažintos Vietos savivaldos įstatymo 3 straipsnio 3 dalies 1 punkto nuostatos „<...> kuriai vadovauja Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo nustatyta tvarka vienmandatėje rinkimų apygardoje tiesiogiai išrinktas savivaldybės tarybos narys – savivaldybės meras (toliau – meras). Meras yra savivaldybės vadovas, vykdamas šiam ir kituose įstatymuose nustatytus įgaliojimus“.

Prieštaraujančiomis Konstitucijos 119 straipsnio 1, 4 dalimis pripažintos Vietos savivaldos įstatymo 5 straipsnio 2 dalies nuostatos „Vietos valdžios funkcijas įstatymų nustatyta tvarka atlieka savivaldybės taryba ir meras, įgyvendindami įstatymuose nustatytus įgaliojimus. Viešojo administravimo funkcijas įstatymų nustatyta tvarka atlieka savivaldybės taryba, meras, savivaldybės vykdomoji institucija (vykdomosios institucijos), kiti savivaldybės įstaigų ir tarnybų vadovai, valstybės tarnautojai, kuriems teisės aktai ar savivaldybės tarybos sprendimai suteikia viešojo administravimo teises savivaldybės teritorijoje“ tiek, kiek pagal jas vietos valdžios ir viešojo administravimo funkcijas atlieka meras, taip pat šio įstatymo 20 straipsnio 2 dalis, kurioje nustatyti konkretūs mero įgaliojimai.

Prieštaraujančiomis Konstitucijos 119 straipsnio 1, 2 dalimis pripažintos šios Vietos savivaldos įstatymo nuostatos:

– 13 straipsnio 9 dalies nuostata „Jeigu balsai pasiskirsto po lygiai (balsai laikomi pasiskirsčiusiais po lygiai tada, kai balsų „už“ gauta tiek pat, kiek „prieš“ ir „susilaikiusių“ kartu sudėjus), lemia mero balsas“;

– 19 straipsnio 1 dalies nuostatos „Meras renkamas tiesiogiai savivaldybės tarybos įgaliojimų laikui“ ir „Meru ir mero pavaduotojais gali būti tik Lietuvos Respublikos piliečiai“;

– 19 straipsnio 5 dalies nuostata „jis netenka Lietuvos Respublikos pilietybės“, kurioje įtvirtintas toks mero pavaduotojo įgaliojimų netekimo pagrindas.

Konstitucijos 119 straipsnio 2 daliai prieštaraujančia pripažinta Vietos savivaldos įstatymo 19 straipsnio 7 dalis, kurioje nustatytas mero įgaliojimų netekimo pagrindas – Lietuvos Respublikos pilietybės netekimas.

Konstitucinis Teismas taip pat pripažino, kad:

– Konstitucijos 119 straipsnio 1, 2 dalims prieštarauja Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 1 straipsnio 3 dalies nuostata „(išskyrus savivaldybės tarybos narį – merą)“, 4 dalis, t. y. nuostatos, pagal kurias meras yra tiesiogiai renkamas vienmandatėje rinkimų apygardoje, kuriai sudaro visa savivaldybė;

– Konstitucijos 119 straipsnio 2 daliai prieštarauja Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 2 straipsnio 2 dalies nuostata „o savivaldybės tarybos nariu – meru, – Lietuvos Respublikos pilietis, kuris gali būti renkamas šios savivaldybės tarybos nariu“, t. y. Lietuvos Respublikos pilietybės reikalavimas, keliamas asmenims, kurie gali būti renkami meru.

Šis Konstitucinio Teismo nutarimas Teisės aktų registre turi būti oficialiai paskelbtas ir įsigalios 2023 m. gegužės 3 d. Tai reiškia, kad 2019 metų (ir paskesniuose) rinkimuose išrinkti savivaldybių merai galės vykdyti savo pareigas iki savo kadencijos pabaigos. Tačiau 2023 metais tiesioginiai savivaldybių merų rinkimai bus įmanomi tik tuo atveju, jeigu iki tol bus padarytos atitinkamos Konstitucijos 119 straipsnio pataisos.

Pabrėžtina, kad šioje byloje Konstitucinis Teismas nesprendė tiesioginių merų rinkimų, t. y. kai merą tiesiogiai renka savivaldybės bendruomenė, tikslingumo klausimo. Konstitucinis Teismas nagrinėja tik teisės klausimus: šiuo atveju jis vertino, ar įstatymuose nustatytas merų rinkimų būdas ir statusas atitinka galiojančią Konstitucijos 119 straipsnį. Pažymėtina, kad teisės požiūriu tiesioginiai merų rinkimai, kai jį rinkytų savivaldybės bendruomenė, yra įmanomi tik pakeitus Konstituciją.

Visą nutarimo tekstą galima rasti Konstitucinio Teismo svetainėje.

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA: IŠLAIKYTI TIESIOGINIUS MERŲ RINKIMUS – BŪTINA

Lietuvos savivaldybių asociacijos (LSA) valdyba, atstovaudama visoms šalies savivaldybėms, vienbalsiai pritarė būtinybei Lietuvos rinkimų sistemoje išlaikyti tiesioginius merų rinkimus ir dabartinį mero kaip renkamo politikos statusą.

Tokį sprendimą LSA valdyba priėmė balandžio 20 d., reaguodama į Konstitucinio teismo sprendimą, kuriame sakoma, kad nuo 2015 metų Lietuvoje vykstantys tiesioginiai merų rinkimai prieštarauja šalies Konstitucijai.

„Įvertinę, kad piliečių pasitikėjimas vietos valdžia auga, o už teisę tiesiogiai rinkti merus pasisako dauguma šalies gyventojų, esame įsitikinę, jog dabartinė rinkimų sistema pasiteisino. Ji užtikrina savivaldybių veiklos tęstinumą, politinį stabilumą ir mero kaip vietos lyderio, atstovaujančio konkrečios teritorijos gyventojų interesams, vaidmenį,“ – teigia LSA prezidentas Mindaugas Sinkevičius.

LSA valdybos nariai akcentavo ir tai,

kad ankstesnė sistema, kai merą rinkdavo savivaldybės tarybos nariai, buvo ypač pažeidžiama dėl nuolatinio politikavimo ir partinių manipuliacijų.

Balandžio 30 d. susirinkianti LSA taryba ketina priimti sprendimą kreiptis į Seimą ragindama inicijuoti tiesioginius merų rinkimus įteisinančias Konstitucijos pataisas. Taip pat ketinama inicijuoti LSA susitikimus su Seimo frakcijų atstovais.

LSA patarėja viešiesiems ryšiams Indrė Vilūnienė

VARĖNOJE ATIDARYTOS LAUKO PARODOS

Balandžio 15 d. visam pasauliui minint Kultūros dieną, prie Varėnos rajono savivaldybės administracinio pastato ir Varėnos kultūros centro suplevėsavo Taikos vėliavos, mieste atidarytos dvi lauko parodos. Priešais savivaldybę Varėnos kultūros centro darbuotojai pristatė retrospektyvią fotografijų parodą „Mes dar dainuosim“, kurioje atsispindi gražiausių Varėnos krašto švenčių ir renginių akimirkos.

Prie Varėnos kultūros centro surengta improvizuota paroda, kurioje ant pakabų supasi spalvingi mėgėjų meno kolektyvų drabužiai. „Kultūros sektoriuje pastarasis pusmetis neįprastai liūdnas – nors renginiai persikėlė į virtualią erdvę, tačiau kolektyvų repeticijos jau seniai nėra galimos. 82 Varėnos kultūros centro mėgėjų meno kolektyvai užmigo giliu karantino miegu ir užsiklojo žmogiškojo kontakto ir saviraiškos stoka. Repeticijų, koncertų, išvykų ilgesys persmelkė visą kultūros bendruomenę. Šiandien iš 942 mėgėjų meno kolektyvų daly-

vių liko tik kostiumai, bet ir tie jau pavargo dulkėti sandėlyje, todėl išėjo paminėti Pasaulinę kultūros dieną taip, kaip šią dieną iškelti Taikos vėliavos eidavo kultūros ir meno darbuotojai. Bet nepapraskime vilties, kad jau labai greitai kultūros centre suksis šokio kolektyvai, repetuos teatras, skambės muzika, o prie durų Jus pasitiks ne beformiai kostiumai, o besišypsantys kultūros darbuotojų veidai. Su pasauline kultūros diena, išsiilgti kultūros centro lankytojai!“, – sakė Varėnos kultūros centro kolektyvas.

Kultūros darbuotojus su profesine švente pasveikino Varėnos rajono meras Algis Kašėta. „Jau penki mėnesiai, kai kultūros įstaigose užgeso šviesos, nesimato laimingų kultūros darbuotojų veidų. Nevyksta koncertai, spektakliai, parodos, festivaliai. Mielieji, sveikindamas su profesine švente – Pasauline kultūros diena, linkiu, kad kuo greičiau sulauktumėt tos dienos, kai galėsite pasidžiaugt savo darbo rezultatais, girdėti žiūrovų plojimus. Linkiu

sėkmės, dėkoju už ištvėrmę, už kūrybą, už tai, kad ir šioms nelengvomis sąlygom sugebat surasti būdų, kaip paskleisti savo sumanymus ir darbus“.

„Sveikindamas su Kultūros diena, noriu Jus, mieli kultūros šviesos nešėjai, padrąsinti – ateityje tikrai turėsite galimybių surengti dar daug puikių renginių, parodų ir švenčių. Linkiu Jums sėkmės tęsti pradėtus darbus ir didžiulius savo kilnia profesija“, – sveikino savivaldybės administracijos direktorius Alvydas Verbickas.

GERA ŽINIA PANEVĖŽIUI

Balandžio 14 d., vykusiam Vyriausybės posėdyje patvirtintas Stasio Eidrigėvičiaus menų centro (SEMC) Panevėžyje finansavimas iš Valstybės investicijų programos.

„Palaikau SEMC Panevėžyje projektą. Teko dalyvauti šio centro architektūrinio projekto konkurse – recenzavau konkursui pateiktus pasiūlymus – taigi esu susipažinusi su jo idėja. Manau, kad daugiavertis menų centras, turintis galimybę eksponuoti S. Eidrigėvičiaus kūrinius ir kartu plėtoti kitų Lietuvos ir tarptautinių dailės parodų programą, taip pat organizuoti įvairius kultūros renginius ir vystyti įtraukią kultūros edukaciją, gali iš esmės prisidėti prie Panevėžio identiteto konsolidavimo. Jis sukurtų daug papildomų verčių miestui – ne tik kultūros, švietimo, bet ir ekonomikos srityse. SEMC idėja turi jungti

miesto kultūros bendruomenę ir plačiąją visuomenę bei siekti bendrų perspektyvinių vizijų. Geriausia patirtis kartu su pokių ir naujų generuojama energija tikrai gali sukurti gyvai pulsuojančią tašką ne tik Lietuvos, bet ir didesniame kultūros žemėlapyje“, – SEMC vertę išskiria Nacionalinės dailės galerijos vadovė, dailėtyrininkė ir humanitarinių mokslų daktarė Lolita Jablonskienė.

Stasys Eidrigėvičius – plataus diapazono menininkas, kurio kūrybą sunku įsprausti į rėmus. Jis yra vienas žinomiausių šiuolaikinių lietuvių dailininkų – tapytojas, grafikas, plakatų, instaliacijų ir performansų kūrėjas, autorinių spektaklių režisierius. Lietuvoje jam įteikta Nacionalinė kultūros ir meno premija, Panevėžyje steigiamas jo vardo menų centras, o menininko kūryba itin palankiai vertinama visame pasaulyje.

Balandžio 15 d. Vilkiškių rajono savivaldybėje apsilankė UAB „Kautra“ generalinis direktorius Linas Skardžiukas ir UAB „Kautra“ filialo „Vilkiškių AP“ vadovas Marius Jasaitis, kurie atvežė labai svarbų apdovanojimą – „Lietuvos

VILKAVIŠKIUI ĮTEIKTAS MEDALIS

Metų gaminy 2020“ medalį, kuriuo įvertintas bendras savivaldos ir privataus investuotojo kūrinys – naujoji Vilkiškių autobusų stotis.

Nors Lietuvos pramoninių konfederacijos rengiamo kasmetinio konkurso „Lietuvos metų gaminy“ nugalėtojai buvo paskelbti dar praėjusių metų gruodį, tačiau pasidžiaugti Vilkiškių autobusų stoties sėkme ir įvertinimu sutrukdė visoje šalyje įvesti judėjimo ribojimai. Vos tik ši karantino suvaldymo priemonė buvo atšaukta, UAB „Kautra“ vadovai atvyko pasidalinti laimėjimu su Vilkiškių rajono savivaldybės vadovais ir prisiminti nueitą kelią, kol šiuolaikiška, modernizuota Vilkiškių autobusų stotis atvėrė lankytojams duris.

„Džiaugiuosi, kad šis privataus verslo ir savivaldos darnaus bendradarbiavimo pavyzdys ne tik ypatingai papuošė mūsų miestą, sukūrė naujas darbo vietas, bet yra teigiamai įvertina-

mas Lietuvos ir pasaulio mastu“, – susitikimo metu kalbėjo Vilkiškių rajono savivaldybės meras Algirdas Neiberka (*dešinėje*).

Po daugiau nei metus trukusių statybų architekto Gintaro Balčyčio projektuota stotis, darbą pradėjusi 2020 metų kovo mėnesį, jau ne pirmą kartą yra linkniuojama kaip inovatyvumo ir ekologijos pavyzdys, kuriame brandžią teritorijos augmeniją pavyko paversti neatsiejama pastato dalimi. Objektas jau buvo išrinktas tarp 5 geriausių Lietuvos architektūros kūrinių, o architektas pelnė nacionalinę kultūros ir meno premiją už miestui ir žmogui atvirą architektūrą. Simboliška, kad šis apdovanojimas į savivaldybę atkeliavo būtent Kultūros dieną, nes naujoji Vilkiškių autobusų stotis yra tapusi ir puikia kultūrine erdve – čia vyksta koncertai, nuolat eksponuojamos įvairios parodos.

Antrus metus iš eilės kultūros sektoriaus darbuotojų profesinę šventę temdė pandemijos šešėliai. Kaunas šią dieną pasitiko su viltimi, kad jau netrukus ligšiolinius sunkumus pakeis visa eilė pozityvių perrainių. Tikimasi, kad mieste gausiai atnaujinamos kultūrinės erdvės taps atgaiva visiems kūrėjams, o ypač – jubiliejines sukaktis minintiems kolektyvams ir organizacijoms. Tereikia sulaukti, kada pagaliau pavyks nusikratyti karantino pančių.

PASAULINĖ KULTŪROS DIENA **KAUNE**

„Pastarieji metai yra tarsi vėluojančio spektaklio laukimas, bet kauniečių išradingumo ir darbštumo dėka, kultūra rado kelią į miesto gatves, kiemus, langus ir kauniečių širdis. Jūs kuriate tam, kad miestas neliktų be įspūdžių ir gerų emocijų, kai to reikia labiausiai. Plojimai Jums“, – padėkos ir sveikinimo žodžius kultūros srityje dirbantiems kauniečiams ir visiems kūrėjams adresavo miesto meras Visvaldas Matijošaitis. Pasak jo, šie metai kultūros sektoriui Kaune turi būti išskirtiniai, jei tik eilinį kartą planų nesujauks pandemijos grimasos. Sėkmingai užbaigiant anksčiau pradėtus darbus ir pradendant naujus projektus, mieste duris atvers atgijusios erdvės, kuriose pirmiausia bus laukiami scenos meno žmonės.

Neatsitiktinai Kaunas imasi unikalios iniciatyvos kurti pirmąją mieste ir visoje šalyje scenos meno mokyklą, paremtą tarpdiscipliniškumu ir mokymo programų tarpusavio integralumu – nuo muzikos, dainavimo, šokio, teatro iki garso ir šviesos technologijų ir kitų užkulisinių subtilybių anapus scenos uždangos. Jau kitąmet Kaunas pasitinka Europos kultūros sostinės metus.

Parengta pagal Rūtos Averkienės, Gerdos Varnelytės, Mindaugo Drąsučio ir savivaldybių pranešimus

SAVIVALDYBIŲ KULTŪROS DARBUOTOJŲ ATLYGINIMAI ŠIEMET DIDĖJA 3,4 MLN.

Savivaldybių kultūros įstaigų kultūros ir meno darbuotojų atlyginimams valstybės biudžete šiemet papildomai skirta 1,6 mln. eurų. Vasario mėnesio duomenimis, dar 1,8 mln. eurų tam skyrė 54-ios šalies savivaldybės, vykdydamos su Kultūros ministerija pasirašyto bendradarbiavimo memorandumo nuostatas.

Memorandumas kviečia savivaldybes savo biudžetuose tikslingai numatyti papildomų lėšų kultūros darbuotojų atlyginimams ir prisidėti prie jų didinimo bent tokia pat dalimi, kokia yra skiriama valstybės biudžeto dotacija kiekvienai savivaldybei. Bendras valstybės ir savivaldybių indėlis memorandumo nuostatas įgyvendinusiose savivaldybėse šiemet leidžia kultūros ir meno darbuotojų atlyginimus vidutiniškai padidinti 45 eurai. Vien valstybės biudžeto lėšos minėtą darbo užmokestį leidžia didinti vidutiniškai 21,5 euro.

„Sveikintina, kad savivaldybės išgirdo Kultūros ministerijos ragi-

nimus ir skyrė net šiek tiek daugiau lėšų atlyginimams didinti, nei įpareigojo memorandumas. Kviečiame prie jo įgyvendinimo prisidėti dar to nepadariusias savivaldybes ir visiems drauge užtikrinti geresnes sąlygas kultūros darbuotojams“, – sakė kultūros viceministras Albinas Vilčinskas.

Kultūros ministerijos duomenimis, sprendimų solidarai sava dalimi prisidėti didinant kultūros darbuotojų atlyginimus dar nebuvo priėmusios 6 savivaldybės: Akmenės, Raseinių, Šilutės, Širvintų, Švenčionių rajonų ir Vilniaus miesto. Ženkliai daugiau lėšų, nei įsipareigota pagal memorandumą, skyrė Kauno, Panevėžio, Šakių, Varėnos, Vilniaus, Zarasų rajonų ir Kauno miesto savivaldybės.

Iš viso 2021 metų valstybės biudžete kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčiui didinti numatyta 5,8 mln. eurų

Kultūros ministerijos inf.

GYVENIMAS IR VERSLAS NEGALI SUŠTODI **DAR KARTĄ!**

Vienas iš sprendimų – termovizorinės sistemos, matuojančios žmonių kūno temperatūrą.

Vienas užkardytas atvejis – finansinė grąža nuo

10 000 EUR

☎ 1858 www.argus.lt

SOCIALINIS DIALOGAS NE MADA, O REALYBĖ

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Balandžio 20 d. Lietuvos savivaldybių asociacija (LSA) surengė virtualų seminarą „Savivaldybių vaidmuo plėtojant socialinį dialogą vietos lygmeniu: kolektyvinių sutarčių socialinių paslaugų srityje įgyvendinimo galimybės“. Seminare dalyvavo daugiau kaip 80 dalyvių.

Kaip pažymėjo seminaro dalyvius sveikinusi LSA administracijos direktorė Roma Žakaitienė, socialinis dialogas svarbus tiek valstybės, tiek savivaldybių lygmenyje. „Labai džiugu, kad šiame seminare dalyvauja ne tik pilotinės, bet ir kitos savivaldybės, kad kartu galėsime panagrinėti, kokia yra kolektyvinių sutarčių sudarymo socialinių paslaugų srityje situacija. Mums reikia labai daug pasimokyti, pasinaudoti esama gerąja patirtimi kaip plėtoti socialinį dialogą. Mūsų partneriai iš Norvegijos daugelį metų įgyvendindami kolektyvines sutartis ne tik vietos, ne tik šakos, bet ir savivaldos lygmeniu, turi gerosios patirties ir galimybę su mumis ją pasidalinti“, – kalbėjo direktorė.

Seminaro dalyvius sveikino ir Lietuvos valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkė Irena Petraitenė. „Šis projektas yra svarbus mums visiems, nes socialinis dialogas suteikia galimybę derėtis, susitarti dėl geresnių darbo sąlygų, daugelį problemų spręsti kompromiso keliu“, – sakė Irena Petraitenė, kviesdama aktyviau burtis ir profesines sąjungas ir pajusti jų naudą tiek darbuotojams, tiek darbdaviams.

Pasak seminare dalyvavusio ir projekto partnerių iš Norvegijos atstovo – Norvegijos vietos ir regionų valdžių asociacijos patarėjas Bjorn Rongever, vienas šio projekto tikslų – norvegų patirtis. „Šiame seminare mes pasidalinsime Melhus savivaldybės patirtimi, kaip socialinis dialogas vyksta neformaliame lygmenyje, parodysime jo įtaką organizacijos vystymesi ir socialinio dialogo svarbą didinant vadovo kompetencijas“, – seminare pristatomą patirtį apibūdino Norvegijos atstovas.

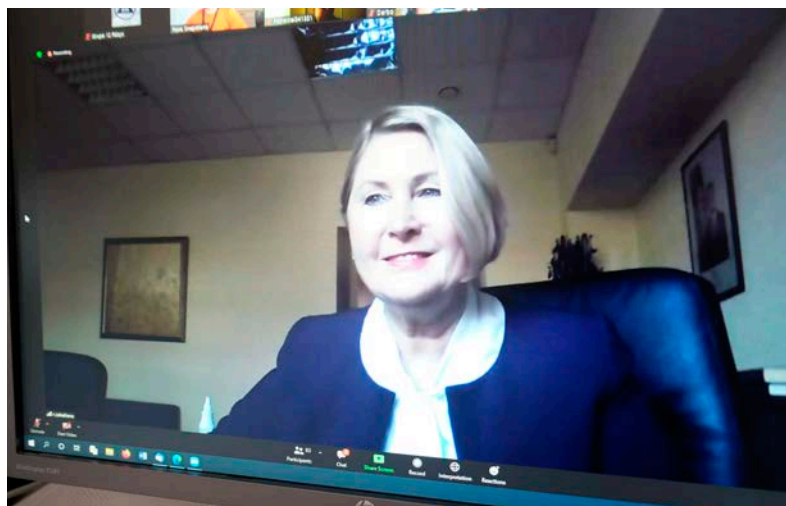
PROJEKTĄ PASKATINO PROBLEMAS

Kaip „Savivaldybių žinioms“ teigė LSA patarėja ir projekto ekspertė Audronė Vareikytė, socialinių paslaugų įstaigose prasidėjęs kolektyvinių sutarčių pasirašymas išryškino problemas. „Pasirašant kolektyvines sutartis darbdaviui atstovauja įstaigos vadovas, kuris disponuoja savivaldybės tarybos patvirtinto biudžeto lėšomis. Pasirašant kolektyvinę sutartį darbuotojai išsideri geresnių darbo sąlygų, didesnio atlyginimo, bet šiems pokyčiams reikalingos papildomos lėšos, kurių įstaiga dažnai neturi. Problemų kiltų mažiau, jei į socialinį dialogą rengiant ir pasirašant kolektyvinę sutartį būtų įtraukiama ir savivaldybės administracija. Matome, kad Norvegijoje šis bendradarbiavimas labai sėkmingai vyksta ir tikimės, kad įgyvendinant projektą mums pasiseks Lietuvoje adaptuoti norvegų patirtį, socialiniame dialoge svarbu visapusiškas bendradarbiavimas ir pasitikėjimas“, – projektą apibūdina Audronė Vareikytė.

Pasak projekto „Socialinis dialogas ir kolektyvinės sutartys Lietuvoje“ vadovės levos Andriulaitytės, projektas prasidėjo 2020 m. vasario mėnesį ir planuojamas baigti 2021 m. spalio 31 d. Projektas finansuojamas Norway Grants 2014–2021 finansavimo mechanizmo lėšomis. LSA projektą įgyvendina su partneriais – Lietuvos valstybės tarnautojų, biudžetinių įstaigų ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinė sąjunga bei Norvegijos vietos ir regionų valdžios asociacija (KS). Taip pat projekte dalyvauja penkios atrinktos pilotinės savivaldybės. Tai Utenos, Rokiškio, Trakų rajonų, Marijampolės ir Vilniaus m. savivaldybių administracijos. Šiose savivaldybėse jau veikia profesinės sąjungos, tad projektu siekiama išplėsti ir sustiprinti jose prasidėjusį socialinį dialogą, įgyvendinant projekto veiklas. Vėliau jų patirtis ir įgytos žinios bus perduotos kitoms savivaldybėms. Projekto tikslas – sustiprinti socialinį dialogą

ir skirtingų socialinio dialogo šalių bendradarbiavimą bei paskatinti savivaldybių administracijų įsitraukimą į socialinį dialogą socialinių paslaugų sektoriuje, taip pat suteikti žinias ir praktinius įgūdžius socialinio dialogo ir kolektyvinių derybų srityje. Įgyvendinant projektą parengta socialinių paslaugų kolektyvinės šakos sutarties įgyvendinimo analizė, susipažįstama su Norvegijos patirtimi, organizuotas forumas pilotinių savivaldybių specialistams, profesinių sąjungų bei socialinių paslaugų sektoriaus atstovams ir seminaras apie socialinį dialogą visoms savivaldybėms. Taip pat bus surengti mokymai, kuriuose dalyvaus savivaldybių administracijos ir socialinių paslaugų įstaigų vadovai, profesinių sąjungų nariai ir projekto baigiamoji konferencija.

Praėjusių metų gruodžio 16 d. surengtas nuotolinis forumas-diskusija „Savivaldybių vaidmuo skatinant socialinį dialogą“. Kadangi karantinas sutrukdė numatytą pilotinių savivaldybių vizitą į Norvegiją, buvo surengtas nuotolinis forumas, kuriame pristatyta Norvegijos savivaldybių, profesinių sąjungų ir Norvegijos savivaldybių asociacijos kaip

Roma Žakaitienė: Labai džiugu, kad kartu galėsime panagrinėti, kokia yra kolektyvinių sutarčių sudarymo socialinių paslaugų srityje situacija.

Audronė Vareikytė: Matome, kaip svarbu socialiniame dialoge visapusiškas bendradarbiavimas ir pasitikėjimas.

darbdavių organizacijos patirtis ir veikla, socialinio dialogo šioje šalyje situacija prielaidos ir sistema.

Norvegijos atstovų teigimu, kuriant socialinį dialogą svarbiausia yra bendradarbiavimas, pasitikėjimas ir aiškus atsakomybių pasidalinimas tarp sektoriaus dalyvių.

TYRIMO REZULTATAI

Įgyvendinant projektą buvo atliktas tyrimas „Kolektyvinių sutarčių socialinių paslaugų srityje rengimo ir įgyvendinimo praktika savivaldybėse bei tobulinimo galimybės“. Seminare tyrimo rezultatus pristatė Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto tyrėja, Policy Impact Lab tyrimų vadovė Ieva Giedraitytė, Policy Impact Lab direktorė Elma Paulauskaitė ir Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto tyrėjas dr. Marius Kalanta.

Kaip pažymėjo pranešėjai, atliekant tyrimą buvo analizuojami dokumentai, rengiami interviu pilotinėse savivaldybėse ir taikyti kiti metodai. Tyrimas parodė, kad trūksta lėšų kolektyvinėms sutartims įgyvendinti, darbuotojų ir darbdavių bendradarbiavimo, ir pasitikėjimo bei informacijos. Taip pat pastebėtos atstovavimo darbuotojams problemos. Be to, skirtingose savivaldybėse skiriasi socialinės politikos išmanymas. Pavyzdžiui, Vilniaus miesto savivaldybėje vykusioje fokus grupėje daug daugiau diskutuota apie socialinės politikos ir teisėkūros elementus, parodyta jų geresnį išmanymą, tikėtina, susijusį su gaunama informacija ir buvimu „arčiau“ politinių procesų. Mažesniuose miestuose daugiau dėmesio skirta socialinių darbuotojų darbų sąlygoms ir jų įtakai socialiniam dialogui.

Tyrėjai siūlo trumpuoju vidutiniu laikotarpiu skatinti teritorinių kolektyvinių sutarčių pasirašymą, stiprinti socialinį dialogą savivaldybių lygmeniu. Vidutiniu ilguoju laikotarpiu – inicijuoti diskusiją kas gali būti darbdavio atstovu teritorinės kolektyvinės sutarties derybose, LSA įtraukimas, sutarties nuostatos, susijusios su finansinio atlygio klausimais ir taikoms tik profesinės sąjungos nariams.

NAUDINGOS NEFORMALIOS DERYBOS

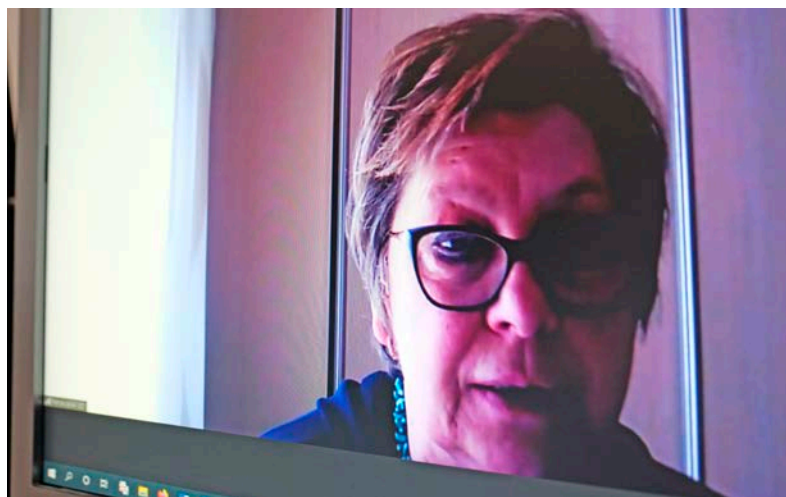
Melhus savivaldybės atstovas Audum Forr ir Norvegijos savivaldybių asociacijos atstovė Katrine Lervik pateikė socialinio dialogo pavyzdį vaikų darželyje. Kaip pabrėžė pranešėjai, tiek administracijos, tiek darbuotojų tikslas vienas – sudaryti kuo geresnes sąlygas darželį lankantiems vaikams, kad jie darželyje gerai jaustųsi. Siekiant tikslo labai svarbus vadovo vaidmuo, o pravedant neformalų socialinį dialogą labai padėjo profesinės sąjungos vadovas. Buvo reguliariai rengiami valandiniai darželyje dirbančių pedagogų, kito personalo susitikimai, per kuriuos būdavo aptariami aktualūs klausimai. Pranešėjai akcentavo, kad siekiant tikslo ir įgyvendinant naujoves labai svarbus yra bendradarbiavimas, pasitikėjimas ir aiškus atsakomybių pasidalinimas.

SIEKIS – STIPRINTI TARPUSAVIO PASITIKĖJIMĄ

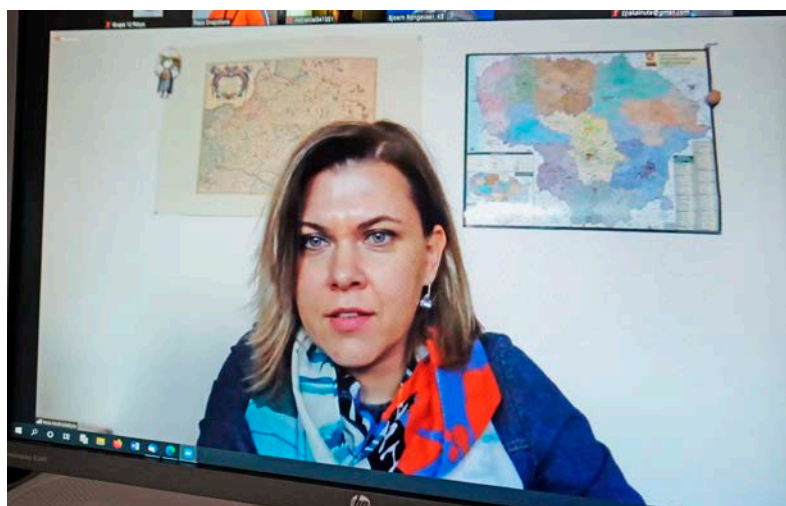
Kolektyvinių sutarčių sudarymą, savivaldybių vaidmenį apžvelgė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Socialinio dialogo skyriaus vedėja Aušra Putk. Jos teigimu, kolektyvinių sutarčių Lietuvoje pasirašoma vis daugiau. 2015 metais tik 7 proc. socialinių įstaigų buvo pasirašiusios kolektyvines sutartis, o 2020 metais – jau 17 proc., tačiau trūksta socialinio dialogo.

Kolektyvinių sutarčių sudarymo ir atnaujinimo patirtimi dalijosi Vilniaus miesto socialinės paramos centro profesinės sąjungos pirmininkė, laikinai einanti direktoriaus pavaduotojos pareigas Birutė Melianienė.

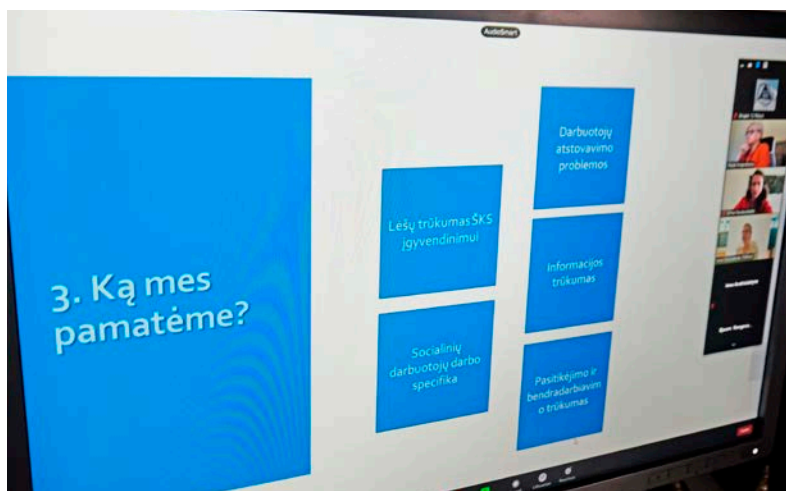
„Gerai, kad jau kalbame apie socialinį dialogą, nes kol kas jo kultūra nėra tokia, kokia yra vakarų šalyse. Tačiau vien tai, kad mes jau kalbame, rodo, kad socialinis dialogas nėra mados reikalas, bet kad tai yra realybė, – po seminario „Savivaldybių žinioms“ mintimis dalijosi projekto ekspertė Audronė Vareikytė. – Matome, kad rezultatas priklauso nuo bendradarbiavimo ir pasitikėjimo vieni kitais. Kai darniai ir pasitikėdami vieni kitais dirbsime, nereikės kontrolių, ir rezultatas bus geresnis. Tačiau bendradarbiavimo kultūra iškart neįgyjama, reikia tartis, diskutuoti ir

Irena Petraitiene: Šis projektas yra svarbus mums visiems, nes socialinis dialogas suteikia galimybę derėtis, susitarti dėl geresnių darbo sąlygų, daugelį problemų spręsti kompromiso keliu.

Ieva Andriulaityte: Pilotinėse savivaldybėse jau veikia profesinės sąjungos, tad projektu siekiama išplėsti ir sustiprinti jose prasidėjusį socialinį dialogą.

Tyrimas parodė, kad trūksta lėšų kolektyvinėms sutartims įgyvendinti, darbuotojų ir darbdavių bendradarbiavimo, pasitikėjimo ir informacijos.

rasti susitarimą. Tikimės, kad padės mokymai, geroji norvegų patirtis, kurios patirties pavyzdžių jau turime. Tikiu, kad bendradarbiaujant mums pavyks rasti savivaldybėms tinkamą socialinio dialogo modelį, į kurį būtų įtraukiami ir savivaldybių administracijų vadovai. Sustiprinus socialinį dialogą, kolektyvinių sutarčių bus daugiau."

IRUTĖ VARZIENĖ: RADVILŲ ŽEMĖJE GYVENA STIPRIOS DVASIOS ŽMONĖS

Kovo 18 d. Biržų rajono savivaldybės administracijos direktore patvirtinta Irutė Varzienė. Už jos kandidatūrą balsavo 16 iš 23 posėdyje dalyvavusių tarybos narių.

„Irutė Varzienė turi didelę vadybos patirtį: 1991–2011 m. dirbo mokyklos direktoriaus pavaduotoja, 2011–2015 m. buvo Biržų rajono savivaldybės merė, 2015–2019 m. – mero pavaduotoja, savivaldybės tarybos narė nuo 2003 m. Manau, kad savivaldybės vykdomosios valdžios reikalų išmanymas, strateginis mąstymas, gebėjimas telkti, bendradarbiauti, atsakingas požiūris į darbą leis greitai įsitraukti vykdomosios valdžios darbus, užtikrinti tęstinių strateginių projektų, ir kitų pavestų užduočių vykdymą“, – per posėdį kalbėjo meras Vytautas Jareckas.

Irutė Varzienė į šias pareigas delegavo Tėvynės sąjungos – Lietuvos krikščionių demokratų frakcija.

SVARBIAUSIA, KAD BIUROKRATIJA NEPASKANDINTŲ IDĖJOS

Gerbiama direktore, ką Jums reiškia Biržų rajonas? Kada ir kaip su juo susijote savo gyvenimą?

1982 metais, baigusi Vilniaus universitetą, gavau paskyrimą į Biržų rajoną mokytojauti. Dvidešimt devynerius metus mokiau biržiečių vaikus, dvidešimt metų dirbau ir Biržų „Atžalyno“ vidurinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja ugdydama. Tai buvo pašėlusiai įdomus, intensyvus laikas, pilnas įvairių virsmų, dramatiškų istorijų. Branginu tą patirtį, seku gyvenimus savo mokinių, su kai kuriais iki šiol bendraujame, daug kas iki šiol vadina mokytoja, juk mokiau jau ir savo mokinių vaikus. Kartu tai yra ir biržietiškos tapatybės jausmas.

Be abejo, svarbi ir asmeninė istorija – čia sukūriau šeimą, čia gyvenau savo vienatinį gyvenimą, turiu laiko patikrintų bičiulių, bendraminčių, Biržų žemėje ilsisi ir vienintelis mano sūnus Tomas (1985–2008). Taigi, ar begali būti brangesnis ir savesnis kraštas? Stiprios dvasios žmonės gyvena Radvilų žemėje.

Esate tremtinių vaikas, gimusi Krasnojarsko krašte ir, kaip rašote savo biografijoje, tai lėmė Jūsų politinio kelio pasirinkimą? Kada įsitraukėte į aktyvią politinę veiklą?

Nuo 2003-ųjų iki šių metų buvau Biržų rajono savivaldybės tarybos narė. Pradžioje atstovavau Biržų tremtiniams, tai buvo labai svarbu mano

tėvams, visai giminei, tai buvo tarsi duoklė dramatiškai giminės istorijai, dėdėms rezistentams. Nuo 2010 metų esu ir TS – LKD partijos narė.

Iš tiesų aktyvios politinės veiklos kelias pakankamai netikėtai: 2011 m. labai rizikuodami subūrėme penkių partijų koaliciją, buvau išrinkta mere, oponentai pranašavo greitą valdžios griūtį.

Bet koalicija sėkmingai įvykdė darbų programą: daug turizmo, renovuotų kultūros, švietimo objektų, daugiabučių namų modernizavimas, dviračių – pėsčiųjų takai, rekonstruotos gatvės iš esmės pakeitė miestą, miestelius. Svarbiausia, manau, buvo požiūris į žmogų, jo asmenines problemas. Aš ir dabar galvoju, kad svarbiausia matyti konkretų žmogų, rūpintis, kad biurokratija nepaskandintų idėjos, problemos. Tai buvo ir naujos politinės kultūros laikas, išmokęs tarimosi, diskusijų, mediacijos.

Politika kartais primena karuselę – tai kyla aukštyn, tai leidžiasi žemyn, tai politiką gerbia, tai smerkia. Kaip sekasi išgyventi tuos politinius išbandymus? Juo labiau, kad esate lituanistė, o tą specialybę paprastai renkasi romantiškesni, skaudžius momentus sunkiau išgyvenantys žmonės.

Tai yra labai sudėtingas procesas. Juk nuo amžių amžinųjų ta pati minia šlovina, ta pati prikla pa kryžiaus. Tiesiog išmoksti žmogus svarbias pamokas: geri darbai, pokyčiai pamirštami greit, tai tarsi savaime suprantama, klaidos, nesėkmės primenamos nuolat. Komanda būtina, bet vis tiek lyderis iš esmės pasmerktas vienatvei ir atsakomybei. Bet svarbiausia – renkiesi pats, tai kaltų kaip ir nėra. Iš esmės tai vis dėlto yra įdomi, dinamiška, turtinga patirčių santykių ir veiklos vadyba.

Nuo 2003 metų esate renkama į Biržų rajono tarybą, dirbate savivaldybės mere, vėliau vicemere kokius pokyčius savivaldoje pastebite? Su kuo tie pokyčiai labiausiai susiję?

Bene labiausiai pasikeitė socialinės sritys situacija – padaugėjo paslaugų žmonėms, realios pagalbos, džiugina vaikų globos pertvarka. Deja, pašalpos vis dar nemotyvuoja dirbti... Nemanau, kad įvairi centralizacija yra gerai. Tikiuosi, kad išliks ligoninės savivaldybių centruose. Gerai, kad vis stiprėja Lietuvos savivaldybių asociacijos bendradarbiavimas su Vyriausybe.

Prieš mėnesį tapote Biržų rajono savivaldybės administracijos direktore, į kokius darbus iškart teko pasinerti?

Svarbiausia vis dėlto yra vakcinacija nuo COVID-19, kuri kol kas vyksta pakankamai sklandžiai.

Ir apskritai – kasdienybės administravimas: keliai, gatvės, prisijungimo prie vandens ir nuotekų tinklų problemos, nuostolingi autobusų maršrutai, kaimynų ginčai, ir t.t. Viską apsunkina nuotolinis darbas. Vis dėl to būtent nuo kasdienio gyvenimo kokybės priklauso pasitikėjimas valstybe. Jeigu žmogus bus profesionaliai, pagarbiai priimtas savivaldybėje, poliklinikoje, ligoninėje, mokykloje, kultūros įstaigoje, jis bus laimingas, gyvendamas Biržuose, Lietuvoje. Juk tai ir yra tikroji mūsų veiklos prasmė.

Kokie darbai laukia per likusią kadencijos dalį?

Savo veiklos programoje akcentavome tęstinumą, juk liko dveji metai. Yra labai konkretūs darbai – trys vėluojantys viešųjų erdvių projektai, kurie vėlgi iš esmės pakeis Biržų miesto senamiestį – J. Janonio aikštė, piliavietės teritorija ir teritorija prie reformatų evangelikų bažnyčios. Biržai taps dar patrauklesni ir saviškiams, ir turistams, juk turizmas – mūsų strateginė kryptis. Iš tiesų turime turtingą, įdomią istoriją, bastioninę pilį, ypatingą kraštovaizdį, ežerą, sutvarkytus parkus, naujų turizmo objektų. Gera matyti ir girdėti svečio, turistų nuostabą: važiuoja nedaug ko tikėdamiesi, o atranda unikalų kraštą.

Dėkoju už pokalbį.

Kalbino Vytis Kaunas

PALANGA: PARTNERIŲ SUMANYMAS

Klaipėdos universitetas, bendradarbiaudamas su Palangos miesto savivaldybe, planuoja restauruoti bei Universiteto poreikiams ir edukacinei veiklai pritaikyti Nemirsetos valčių gelbėjimo stotį. Tokius planus Klaipėdos universiteto rektorius prof. dr. Artūras Razbadauskas aptarė su Palangos miesto meru Šarūnu Vaitkumi. Nemirsetos valčių gelbėjimo stotis – vienintelė išlikusi Lietuvos pajūryje iš šešių XIX a. buvusių šios paskirties pastatų. Kovo mėnesį ji, Vyriausybės nutarimu, patikėjimo teise perduota Klaipėdos universitetui. „Palangos miesto savivaldybė šimtu procentų palaiko Klaipėdos universiteto planus ne tik plėtoti mokslinę veiklą, bet ir populiarinti jūrinį paveldą, tad būsime partneriai įgyvendinant šį projektą“, – sakė Š. Vaitkus (nuotr. dešinėje).

SKUODAS: KVIETIAME PAJAUSTI TIKRĄ MITOLOGIJĄ

Balandžio 10 d. Barstyčiai atidengė Mažosios kultūros sostinės renginių ciklo „Mitologijos ženklai Barstyčių žemėje“ skulptūras-simbolius: velnią, laumę ir raganą. „Rajone dar neteko to matyti. Įdomi ir originali idėja. Kviečiu kiekvieną apsilankyti Barstyčiuose, šios seniūnijos apylinkėse, kuršių žemėje ir pajauti tikrą mitologiją“, – ragina rajono meras Petras Pušinskas. Kaip sakė Barstyčių kaimų bendruomenės pirmininkė Ramunė Petreikienė, pati Barstyčių žemė padiktavo mitologinę renginių ciklo kryptį, simbolių pasirinkimą. Gražiausias Barstyčių vietos apipintos legendomis ir padavimais. Skulptūromis pasigrožėti miestelio centre bus galima visus metus. Skulptūrų autoriai – kraštiečiai, menininkai Antanas Jankauskas, Augustinas Kluoda, Linas Nikartas. Jų pačių teigimu, skulptūras sukurti padėjo meilė savo gimtajam kraštui, pasiaukojimas ir atsidavimas.

LAZDIJAI: SIŪLYKITE SAVO IDĖJAS!

2021 m. Lazdijų rajono savivaldybės biudžete yra numatyta priemonė – Dalyvaujamas biudžetas – kurios įgyvendinimui skirta 20 tūkstančių eurų. Šios lėšos bus skirtos gyventojų iniciatyvoms finansuoti. Gyventojai kviečiami teikti idėjas dėl savivaldybės viešųjų erdvių, įvairių laisvalaikio ar infrastruktūros elementų sukūrimo ir įgyvendinimo, kad savivaldybė taptų jaukesnė, gražesnė ir patrauklesnė tiek savivaldybės gyventojams, tiek svečiams.

„Gyventojų idėjų finansavimas Lazdijuose – didelė naujovė, tačiau tai svarbu ir labai reikalinga. Savivaldybėje susitelkę dirbame žmonių labui – tai rodo darbo rezultatai. Džiugu, kad laimime projektus, gauname papildomų lėšų tiek investicinių projektų finansavimui, tiek kelių kokybės gerinimui, tiek kitoms kasdienėms gyventojų problemoms spręsti. Vis dėl to ne mažiau svarbios ir gyventojų iniciatyvos. Norime jas išgirsti, o geriausias – finansuoti. Todėl savivaldybės biudžete numatėme 20 tūkstančių eurų, aš labai kviečiu visus gyventojus teikti savo idėjas“, – kalbėjo savivaldybės merė Ausma Miškinienė.

Parengta pagal savivaldybių inf.

Iki balandžio 25 d.
siūlykite savo
IDĖJAS, kaip
pagražinti
Lazdijų krašto
viešąsias
erdves!

DALYVAUJAMASIS
BIUDŽETAS

20 000 €

JŪSŲ IDĖJOMS
ĮGYVENDINTI!

REGIONINĖ POLITIKA: NUO KVAZI IKI REALAUS REZULTATO

Gerbiamas viceministre, kokioms sritims tenka skirti daugiausia dėmesio?

Viceministru dirbu tik tris mėnesius, esu paskirtas nuo 2021 m. pradžios. Kompetencijos sritys: regioninė politika ir migracija.

Einant šias pareigas kaip pasitarnauja patirtis, įgyta dirbant savivaldybėje?

Patirtis visada reikalinga. Savivaldoje esu jau 26 metus nuo 1995 metų, 10 metų dirbau Zarasų rajono meru (pirmą kartą išrinktas 1997 m.), 7 metus vicemeru, 8 kadencijas be pertraukos esu renkamas Zarasų rajono tarybos nariu.

Tarptautinė patirtis irgi praverčia. Nuo 2006 m. atstovauju Lietuvos savivaldai Europos regionų komitete, 10 metų vykdžiau Komiteto viceprezidento pareigas ir vadovavau Lietuvos delegacijai, 2010–2015 m. buvau išrinktas Regionų komiteto Ekonominės ir socialinės komisijos (ECOS) pirmininku. Nemažai esu rengęs Komiteto teisės aktų (Nuomonių). Viena jų – Regionų ir vietinės valdžios nuomonė apie migracijos politiką siejasi su mano dabartine viceministro kompetencija.

Kokius savivaldai svarbius klausimus, atsineštus iš darbo savivaldoje, esate pasirengęs spręsti?

Pagrindinis tikslas – kaip per Regioninę politiką suteikti savivaldai daugiau galimybių atliepti vietos gyventojų ir bendruomenių poreikius bei lūkesčius. Dažniausios savivaldybių problemos yra finansinės. Skolinimosi limitai, vykdomoms funkcijoms neatitinkančios finansinės galimybės, pandemijos veikiama ekonominė situacija, jaučiamas neapibrėžtumas dėl biudžeto vykdymo. Pastaraisiais mėnesiais ženkliai išaugęs nedarbo lygis didina spaudimą socialiniam sektoriui ir savivaldybių biudžetų pajamoms.

Kita vertus, jaučiamas spaudimas ir iš darbdavių, kad vietinė darbo jėga tampa per brangi ir prašoma didinti kvotas įvežti darbuotojus iš trečiųjų šalių – pirmiausia iš Ukrainos ir Baltarusijos.

Jūsų suvokimu, kas yra regioninė politika, nes vienokį apibrėžimą teikia ekonomistai, kitaip ją supranta savivaldybininkai, dar kitaip centrinės valdžios atstovai?

Iš tiesų – regioninę politiką ir jos tikslus kiekvienas visuomenės narys supranta šiek tiek skirtingai, nes vertina per savo patirtį, savo poreikius ir lūkesčius. Dėl pagrindinio siekio, tikriausiai, visi sutaria – regioninė politika turi siekti sudaryti panašias gyvenimo sąlygas, gyvenimo kokybę visiems valstybės gyventojams. Ir tai nėra blogai. Turėdami bendrą viziją galime diskutuoti apie jos pasiekimo būdus. Ir čia tikriausiai vėlgi galima rasti bendrą sutarimą – nėra vieno būdo, kaip galėtume pasiekti tokį lygį, kad atlieptume visus lūkesčius. Ir čia svarbiu elementu tampa kiekvienos vietovės specifika ir gebėjimas nustatyti ir spręsti savo problemas pasinaudojant suteikiamomis finansinėmis galimybėmis. Regioninė politika visų pirma yra vietos požiūriu pritaikymas sprendžiant aktualias problemas, kurios iškyla siekiant atliepti vietos gyventojų lūkesčius. O tam reikia didinti pasitikėjimą savivaldybių ir regionų lygmeniu, sudaryti palankesnes finansavimo galimybes spręsti savivaldybių aktualias problemas, tuo pačiu prisidedant prie visos valstybės vystymosi. Regioninė politika jokių būdu nėra atskirų ministerijų politikų įgyvendinimas regionuose. Tai valstybės politika, siekianti užtikrinti tolygų visos šalies teritorijos vystymąsi, įgalindama vietos ir regionų lygmenį, taikant vietos plėtros požiūrį svarbiausių problemų sprendimui.

Apie regioninę politiką, tikslus ir lūkesčius kalbamės su vidaus reikalų viceministru Arnoldu Abramavičiumi, turinčiu didelę darbo savivaldoje patirtį. Jis ėjo Zarasų rajono savivaldybės mero, vicemero pareigas. Aktyviai prisidėjo prie regioninės politikos plėtros. Daug metų yra Europos Sąjungos Regionų komiteto tikrasis narys. 2007–2012 m. – Utenos regiono plėtros tarybos pirmininko pavaduotojas, 2011–2013 m. – Utenos regiono plėtros tarybos pirmininkas. 2010–2012 m. – Europos Sąjungos Regionų komiteto Ekonominės ir socialinės politikos (ECOS) komisijos pirmininkas. Nuo 2010 m. – Europos Sąjungos Regionų komiteto viceprezidentas, Lietuvos delegacijos vadovas..

Nors investicijos ir darbo vietų kūrimas labai svarbu regionų plėtrai, bet, manyčiau, ne mažiau reikšmingas švietimas. Tiek bendrasis ugdymas, tiek profesinis rengimas. Mažėjant vaikų skaičiui, savivaldybės mažina mokyklų tinklą, kaip tai deri su regionine plėtra?

Demografiniai procesai neišvengiami – mažėjantis gimstamumas bei vidinė migracija sąlygoja mažėjantį vaikų skaičių savivaldybėse. Švietimas pirmiausia turi būti optimalus. Taigi regionams svarbus klausimas ne mokyklų skaičius atskiroje savivaldybėje, bet aukšta švietimo kokybė. Todėl bendrojo lavinimo ir profesinio ugdymo mokinių pasiekimai – svarbus rodiklis ir regioninės politikos uždaviniuose.

Kol kas susidaro įspūdis, kad regionine politika turi rūpintis vien Vidaus reikalų ministerija, nors turėtų būti visų ministerijų žiūrėjimas viena linkme. Ar neatsitiko taip, kaip Krylovo pasakėčioje apie gulbę, lydeką ir vėžį – kiekviena ministerija sprendžia savus klausimus, o vieningo regioninės politikos modelio, prie kurio puoselėjimo būtų vieningai prisidedama, nėra. Galbūt tas modelis yra kuriamas?

Nauja XVIII LR Vyriausybė numato sukurti tarpinstitucinį koordinavimo mechanizmą ir suderinti atskirų ministerijų vykdomas sektorines politikas regionuose ir savivaldybėse, nepriklausomai nuo finansavimo šaltinio.

Ar Lietuvoje atliekami tyrimai, susiję su regionų plėtra ir jei taip, kaip panaudojami tyrimo rezultatai?

Regioninėje politikoje, kaip ir bet kurioje kitoje viešosios politikos srityje, kuriose laikomasi gero valdymo principų, priimami sprendimai turi būti pagrįsti objektyviais duomenimis. Todėl beveik visais atvejais yra atliekami tyrimai, analizės ar vertinimai, kurie leistų įvertinti galimus sprendimus ar jų alternatyvas. Pavyzdžiui, pastaruoju metu buvo atliktas tyrimas ir įvertintos galimybės įgyvendinti regioninį viešojo transporto organizavimo modelį. Šiuo metu vyksta diskusijos, kurių pagrindu bus galima pasiūlyti vienokius ar kitokius sprendimus viešojo transporto organizavimo srityje.

Kita vertus, būtina įsivertinti ir regioninės politikos įgyvendinimo priemonių efektyvumą, kad ateityje būtų galima priimti optimalius sprendimus. Tačiau ne visada įmanoma sprendimus pagrįsti prielaidomis ar gerąja praktika. Taip dažniausiai atsitinka, kuomet norima įgyvendinti inovatyvius sprendimus. Tokie sprendimai reikalauja ir naujo požiūrio, ir būtinybės išbandyti tai praktiškai. Tokio tyrimo, kuomet išbandome praktiškai mažesne apimtimi, pavyzdžiui, yra funkcinų zonų (Tauragė+ ir Šalčininkai+) bandomosios iniciatyvos. Įgyvendinus iniciatyvų bandomąjį projektą bus parengtos metodinės rekomendacijos, kurių pagrindu galės būti vystomos ir kitos funkcinės zonos.

Deja, dažnai išoriniai tyrimai išvada ir atsakymus suponuoja pagal užsakovo numatytą kryptį. Vienokie tyrimai pagrindžia, kad regioninė politika neduoda rezultatų ir nėra tikslinga (vieno arba dviejų su puse miestų koncepcijos), kitokie tyrimai rodo, kad pasitelkiant regionų stiprybes ir galimybes rezultatas visose regionuose įmanomas. Taigi išvada kartais gaunamos prieštaringos.

Ką manote apie regionų specializaciją ir kiek ji reikalinga?

ES dažnai kalbama apie įšmaniąją (Smart) specializaciją. Lietuvoje regioninė specializacija traktuotina kaip stiprybių ir galimybių rinkinys, galintis būti regiono ekonomikos varikliu. Specializacijos turės atsispindėti ir Regionų plėtros planuose.

Jūsų manymu, kas gali paspartinti regionų stiprinimą?

Daug faktorių lems procesą: regiono ambicijų ir galimybių santykis, darnus sutarimas tarp savivaldybių pačiame regione, papildomos ES finansinės paramos galimybės.

Susidaro įspūdis, kad iki šiol regionų politikoje labai daug saviapgaulės ir nesamas neretai pateikiamas kaip esamas. Ar nėra grėsmės, kad ir savarankiškos regionų plėtros tarybos tik papildys saviapgaulių sąrašą. Na, vienas kitas projektėlis be didesnės regiono plėtros vizijos ir puikios ataskaitos apie sėkmingai įgyvendinamą regionų politiką?

Regioninės plėtros įstatymas priimtas jau 2000 m. Du dešimtmečius veikia ir regionų plėtros tarybos. Tada buvo nustatytas regioninės politikos tikslas – mažinti skirtumus tarp regionų ir pačių regionų viduje. Deja, per dvidešimt metų skirtumai tarp skirtingų regionų tik padidėjo.

Naujoji 2020 m. Regioninės plėtros įstatymo redakcija suteikė taryboms juridinį statusą ir naujas funkcijas bei finansines galimybes naujam ES finansiniam periodui (apie 30 proc. ES paramos). Šiame laikotarpyje (2013–2020 m.) ES parama tikėtina sudarys tik apie 16 proc.

Per ES narystės laikotarpį nuo 2004 m. – Regionų plėtra tapo ministerijų sudaromais galimybių menu tam tikram ES fondų finansavimui gauti, dažnai nesiejant su realiais ekonominiais ir socialiniais poreikiais.

Europos Sąjungoje regionų politika vykdoma kelias lygiais. Nuo 2018 m. Lietuva padalinta į du atskirus NUTS2 lygio statistinius regionus. Taip pat apskričių teritorijos priskirtos NUTS3 regionams, kuriuose agreguojama regioninė statistika. Taigi Lietuvoje regionų sąvoka istoriškai susitapatino su Konstitucijoje numatyta apskričių sąvoka. Beje, Lietuva pagal gyventojų skaičių gali būti padalinta į tris statistinius regionus.

Pažymėtina, kad mūsų savivaldybės yra vienos didžiausių ES pagal gyventojų skaičių ir vykdo pakankamai plačias funkcijas, turi administracinius gebėjimus vykdyti sudėtingus ES fondų finansuojamus projektus. Taigi kol kas Regionų plėtros tarybas greičiau galima pavadinti Kvazi-regioniniais subjektais, nes realios politikos savininkai yra arba ministerijos, vykdančios savo sektoringą politiką, arba pačios savivaldybės.

Naujai sukurtos regioninės plėtros tarybų administracijos turėtų būti varikliu, rengiant ir įgyvendinant Plėtros planus bei siekiant visoms apskrities savivaldybėms priimtino tikslo ir rezultato.

Iki 2010 m. veikiančios Apskritis viršinkų administracijos iš dalies vykdė regioninę politiką kaip centrinės valdžios subjektas. Nuo 2021 m. konstruojamas modelis per regioninės plėtros tarybas vykdyti subalansuotą tiek sektoringą, tiek ir savarankišką politiką.

Ateitis parodys. Tikrai regioninei politikai vykdyti reikalingos regioninės institucijos, savarankiškas biudžetas numatytoms funkcijoms vykdyti ir bendri socialiniai ir ekonominiai tikslai.

Norint sukonstruoti tvarų modelį ateityje, galimai bus reikalingas LR Konstitucijos keitimas, numatantis antro (apskritis) lygio savivalda su renkama (arba atstovaujama) Regiono Taryba ir savarankišku biudžetu. Besibaigiant 2021–2027 m. finansiniam periodui, bus proga pasvarstyti ir apie tai. Gal apie 2030 m. prieisime ir prie dviejų lygių savivaldos modelio.

Dėkoju už pokalbį.

Kalbino Justė Brigė

PROJEKTAS LEIS GERIAU PAŽINTI ŠIAURĖS LIETUVOS PAVELDO VERTYBES

Ketrios šiaurinės Lietuvos savivaldybės įgyvendino bendrą projektą, kurio metu prie kultūros ir gamtos paveldo objektų buvo įrengti informaciniai stendai, o prie jų juos vedančių kelių – kryptį nurodantys kelio ženklai.

„Biržų, Kupiškio, Pasvalio ir Rokiškio rajonų savivaldybės jungiančių turizmo trasų ir turizmo maršrutų informacinės infrastruktūros plėtra“ – taip vadinasi Europos regioninės plėtros fondo lėšomis finansuotas projektas. Jo metu iš viso įrengti 179 informaciniai kelio ženklai, kurie padės lengviau pasiekti norimą kultūros ar gamtos paveldo vietą. Kai kuriose iš šių vietų lankytojus nuo šiol pasitikis informaciniai stendai su išsamiais aprašymais ir nuotraukomis. Tokių stendų įrengta 18. Be to, keturių savivaldybių centruose pastatyti 8 didesni informaciniai stendai, kurių abiejose

pusėse pateikti miesto ir rajono žemėlapiai bei įdomiausių lankytinų objektų nuorodos. Šie stendai šviečia ir tamsiuoju paros metu. Kadangi projektu buvo sukurtas keturias savivaldybes jungiantis turizmo maršrutas, specialūs stendai skirti bendrai visų keturių rajonų informacijai. Šie stendai įrengti prie pagrindinių savivaldybės jungiančių kelių, poilsio aikštelėse ir kitose vietose, kur žmonių judėjimas intensyvesnis. Pėsčiųjų patogumui miestuose ir gyvenvietėse pastatytos 23 krypties rodyklės, padėsiančios lengviau susiorientuoti vietovėje ir planuoti savo laiką.

Šiuo projektu aktualizuota kelios dešimtys šiaurės Lietuvos paveldo objektų. Siekiama Lietuvos gyventojus skatinti dažniau keliauti

ir pažinti savo kraštą, regioną, gerinti atvykstatamąjį turizmą. Tai ypač aktualu šiuo metu, kada dėl galiojančių judėjimo apribojimų kelionių į užsienį tenka atsisakyti. Turime puikias galimybes planuoti savo šalies pažinimą ir apsilankyti Biržų, Kupiškio, Pasvalio ir Rokiškio kraštuose.

Pasvalio rajono savivaldybės Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus inf.

KURORTŲ VYSTYMAS TURI TAPTI PRIORITETINE SRITIMI

Balandžio 14 d. skirtingų Seimo frakcijų 36 parlamentarų vienijančios laikinosios – Lietuvos pajūrio bičiulių ir Dzūkijos bičiulių – grupės, Lietuvos kurortų ir kurortinių teritorijų savivaldybių atstovai susijungė kartu spręsti reikšmingus Lietuvos kurortams ir visai valstybei klausimus. Susitikime buvo pristatytas Lietuvos Respublikos kurortų ir kurortinių teritorijų darnaus vystymo įstatymo projektas, kurio rengimas brendo bemaž nuo pat Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo. Susitikimo dalyviai sutarė, kad vieningo kurortų ir kurortinių teritorijų veiklą reglamentuojančio dokumento parengimas ir jo suderinimas su veikiančia įstatymine baze yra ypač reikšmingas žingsnis, sprendžiant Lietuvos kurortų ir kurortinių teritorijų ateities klausimą.

Pasak šio susitikimo iniciatoriaus Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos nario Mindaugo Skritulsko, darnus kurortų vystymas yra svarbus valstybės poreikis, kurio tikslai glaudžiai susiję su valstybės įvaizdžio formavimu, investicijų pritraukimu ir socialiniu aprūpinimu. „Kurortai ir kurortinės

teritorijos yra specifinės vietovės, su specifine infrastruktūra, skirta tenkinti ne tik šių vietovių, bet ir visos Lietuvos gyventojų sveikatinimo, poilsio, rekreacinius poreikius. Tai kartu yra ir savitiški šalies vartai arba vizitinė kortelė atvykstantiems į mūsų šalį užsienio svečiams. Šiandien per atvykstantįjį turizmą sukuriama apie 7 proc. šalies BVP, kai tuo tarpu Estijoje – 18. Taigi, dar turime neišnaudotą galimybių augti šioje ekonomikos srityje. Indėlis į kurortus ir kurortines teritorijas nėra praradimas, bet priešingai – sukuriantis didelę grįžtamąją vertę. Tai supranta daugelis iš atvykstantojo turizmo gerai gyvenančių šalių“, – susitikime kalbėjo Seimo narys.

Parengtas įstatymo projektas apibrėžia esminius klausimus, užtikrinančius kurortų ir kurortinių teritorijų ilgalaikę plėtrą, finansavimo šaltinius, unikalios rekreacinės aplinkos ir gamtinių gydomųjų veiksnių racionalų naudojimą ir išsaugojimą, sudaro sąlygas sveikatinimo paslaugų, medicininės reabilitacijos ir sanatorinio gydymo plėtrai, unikalios rekreacinės aplinkos ir gamtinių gydomųjų

Seimo narys Mindaugas Skritulskas.

veiksnių, kaip išskirtinės reikšmės valstybės turto, racionalų naudojimą ir išsaugojimą. Numatomo reglamentavimo vienas iš svarbiausių tikslų – plėtoti atvykstantįjį ir vietinį turizmą kurortuose ir kurortinėse teritorijose kaip prioritetingas turizmo plėtros kryptis ir palankaus valstybės įvaizdžio formavimo pagrindą, skatinti ir vykdyti kurortologinius tyrimus bei nustatyti valstybės ir savivaldybių institucijų kompetenciją kurortų ir kurortinių teritorijų vystymo srityje.

BAUDOS MIŠKŲ NIOKOTOJAMS, NELEGALIŲ TVORŲ TVĖRĖJAMS IR TERŠIANČIŲ ĮMONIŲ VADOVAMS

Seimo narys Linas Jonauskas.

Seimas po pateikimo pritarė trims Seimo nario Lino Jonausko Administracinių nusižengimų kodekso pataisoms, kuriomis būtų griežtinama atsakomybė transporto priemonių vairuotojams už miško paklotės niokojimą, nelegalių tvorų prie vandens telkinių statytojams ir didinamos baudos už taršą nuotekomis įmonių vadovams. Po pritarimo pataisų projektai bus svarstomi Seimo komitetuose.

L. Jonauskas teigia, kad šiuo metu galiojančios baudos neatgraso pažeidėjų, todėl jas norima didinti net keliasdešimt kartų. „Šių siūlymų tikslas nėra nubausti žmones. Jų tikslas – atgrasyti nuo pažeidimų. Dabar galiojančios kelias dešimtis eurų siekiančios baudos tikrai neveikia kaip drausminanti ir nuo pažeidimo atgrasanti priemonė. Tie, kas gali įsigyti nepigius keturračius ar kitokius motociklus, be vargo susimoka baudą ir

važinėja toliau. Tokia pati situacija ir su nelegaliomis tvoromis. Nedidelės baudos tampa savotišku abonementiniu mokesčiu už nelegalią tvorą. Tikiuosi, kad didėjant baudoms, mažės transporto priemonių suniokotų saugomų teritorijų, nebelikus paežerėse ir paupiuose tvorų, aklina užtveriančių praėjimą prie vandens, žmonės galės laisvai ilsėtis, didės ne tik žmonių sąmoningumas, bet ir atsakomybė už savo veiksmus. Tokios atsakomybės šiandien itin stinga ir įmonėse, kurios į aplinką išleidžia nevalytas nuotekas. Jei vadovai pajus realią administracinę atsakomybę, jie tikrai atsakingiau žiūrės į įmonės procesų valdymą, galimų grėsmių prevenciją“, – sakė L. Jonauskas.

Jei bus priimtos šios pataisos už važiavimą transporto priemonėmis miškais ten, kur tai yra draudžiama, bei važiavimą miško paklote pažeidėjų lauktų keliasdešimt kartų didesnės baudos, nei jos galioja šiuo metu. Jos siektų nuo 500 iki 1500 eurų. Už pakartotiną nusižengimą – nuo 1500 iki 3000 eurų. Taip pat pakartotinai nusižengus grėstų ir transporto priemonės konfiskavimas.

Tuo tarpu nelegalių tvorų prie ežerų ir upių statytojai susilauktų 10 kartų didesnių baudių, nei jos numatytos šiuo metu. Pažeidimas tvėriant tvorą ar kitaip ribojant praėjimą prie vandens telkinio užtrauktų įspėjimą arba baudą asmenims nuo 300 iki 600 eurų, o juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo 450 iki 750 eurų.

Projekto iniciatorius parlamentaras L. Jonauskas taip pat siūlo 20 kartų didinti baudas įmonių vadovams ir kitiems atsakingiems asmenims už įmonės taršą nuotekomis. Tai reiškia, kad įmonių, neteisėtai išleidusių nuotekas, vadovai ar kiti atsakingi asmenys susilauktų nuo 1500 iki 3000 eurų baudos. Pasikartojus pažeidimams bauda už taršą asmenims didėtų iki 4500 eurų. Šiuo metu už tokį pažeidimą gresia tik 130–300 eurų bauda.

GYVENTOJŲ KONSULTAVIMO IR INFORMAVIMO LABIRINTAI SAVIVALDOJE

Algis STRELČIŪNAS, Seimo narys

Vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo galiojančia redakcija, savivaldybės turi sudaryti sąlygas vietos gyventojams dalyvauti tvarkant viešuosius savivaldybės reikalus. Savivaldybės tai turi vykdyti informuodamos vietos gyventojus, konsultuojantis su jais, vertindamos ir viešindamos konsultavimosi rezultatus ir įtraukdamos gyventojus į sprendimų priėmimą. Tačiau dažniausiai nesudaromos sąlygos tinkamam gyventojų informavimui tvarkant viešuosius savivaldybių klausimus, kurie tiesiogiai susiję su jų gyvenamąja aplinka.

Nuomonės pateikimo formatas įstatyme nėra tiksliai reglamentuotas, todėl konsultavimosi su vietos gyventojais formą, vietą, laiką, trukmę pasiūlo inicijuojantys subjektai, kurie dažniausiai pasirenka minėtus kriterijus kaip jiems patogiau. Pavyzdžiui, vykdant gyventojų apklausas dėl naujo prekybos centro, mokyklos, vaikų darželio statybos, savivaldybės turėtų vykdyti apklausas ne savo administracinėse patalpose, tačiau arčiau gyventojų. Vykdydamos elektronines apklausas elektroninių ryšių priemonėmis, savivaldybės turėtų įvertinti ar visi administruojamos teritorijos gyventojai turi galimybę dalyvauti tokio būdo apklausoje. Savivaldybėms prioritetu turi būti gyventojas, kuriam būtų sudarytos kuo palankesnės sąlygos dalyvauti apklausoje, laisvai ir grindžiant visuotine, lygia teise tiesiogiai pareikšti savo nuomonę.

GERIAUSIA KONSULTAVIMO FORMA – GYVENTOJŲ APKLAUSA

Savivaldybės kartu su seniūnijomis turėtų vykdyti daugiau gyventojų apklausų, susijusių su administruojamų teritorijų teikiamų paslaugų kokybės gerinimu, infrastruktūros sutvarkymu. Savivaldybės turi rodyti iniciatyvą vykdyti gyventojų apklausas jiems svarbiais klausimais: dėl vaikų žaidimų aikštelių įrengimo, mokyklų ir vaikų darželių steigimo, infrastruktūros sutvarkymo, naujų objektų statybos. Dažniausiai savivaldybės šiuos klausimus sprendžia administracine tvarka (pvz. patvirtina mokyklų aptarnaujamą teritoriją, buitinių atliekų konteinerių, vaikų žaidimo aikštelių išdėstymo vietas ir pan.) ir tik formaliai apie tai informuoja gyventojus. Aišku, apklausų organizavimas būtų papildomas darbas, tačiau jų pridėtinė vertė akivaizdi – būtų mažiau besipiktinančių, žmonės jaustųsi prisidedantys prie jų kasdieniniame gyvenime svarbių sprendimų priėmimo. Šias apklausas turėtų organizuoti seniūnijos.

SENIŪNIJŲ STEIGIMAS

Seniūnijos yra ne visur. Pagal dabartinį Vietos savivaldos įstatymą, seniūnijų steigimas nėra privalomas. Seimas ne kartą teikė įstatymo pataisais dėl privalomo seniūnijų steigimo, tačiau pataisais nebuvo priimtos.

Lietuvoje yra įsteigtos 547 seniūnijos. Lietuvoje seniūnijų neturi Klaipėdos, Panevėžio ir Alytaus miestai bei Neringos ir Visagino savivaldybės. Vilniaus mieste įsikūrusi 21 seniūnija, Kaune 11 seniūnijų, Šiaulių mieste 2 seniūnijos. Jeigu savivaldybėje nėra įsteigta seniūnijų, jų funkcijos pagal Vietos savivaldos įstatymą, savivaldybės vykdomosios institucijos sprendimu, gali būti pavestos atlikti kitai seniūnijai arba kitam savivaldybės administracijos struktūriniam padaliniiui. Per paskutiniuosius penkerius metus Lietuvoje įsteigta viena seniūnija. Kretingos rajono savivaldybės taryba 2016 m. pabaigoje priėmė sprendimą įsteigti Vydmantų seniūniją.

Savivaldybių taryboms išimtinai kompetencijai priklauso teisė priimti sprendimus dėl seniūnijų steigimo, panaikinimo ir skaičiaus nustatymo, t. y. teisė dalyti savo teritoriją į smulkesnius teritorinius darinius – seniūnijas – ir juose organizuoti dalies viešojo administravimo funkcijų vykdymą. Konkrečios savivaldybės administracijos struktūrą nustato savivaldybės tarybos sprendimai, kurie priimami įstatymų pagrindu.

Įsteigus naują seniūniją, gyventojai netrunka pajusti jų naudą, nes paspartėja dokumentų priėmimas, pas seniūną jie patenka greičiau, nei, pavyzdžiui, dabar patenka pas savivaldybės administracijos direktorių, suaktyvėja bendruomeninė veikla, seniūnaičiai gali atlikti savo pareigas kokybiškiau ir operatyviau, dirbdami kartu su seniūnija.

AR VERTA VYKDYTI GYVENTOJŲ APKLAUSAS, STEIGIANT SENIŪNIJAS?

Vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 13 punkte numatyta, kad išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija yra sprendimų dėl seniūnijų steigimo priėmimas, įvertinus gyventojų apklausos nuomonę, kurios rezultatai tere patariamojo pobūdžio. Savivaldybei priėmus sprendimą steigti naują seniūniją, savivaldybės administracijos direktorius, tarybos nustatyta tvarka, organizuoja gyventojų apklausą. Apklausą vykdo apklausos komisija, sudaryta Vietos savivaldos įstatymo nustatyta tvarka. Apklausos rezultatai teikiami tarybai, kuri, įvertinus rezultatus, priima sprendimą dėl naujos seniūnijos steigimo. Tarybos priimtas sprendimas, kuris neatsižvelgia į gyventojų

apklausos rezultatus, nepažeidžia Vietos savivaldos įstatymo, kadangi gyventojų apklausos rezultatai tere patariamojo pobūdžio.

Kyla klausimas – ar verta organizuoti gyventojų apklausas dėl seniūnijų steigimo, jeigu šios apklausos rezultatai yra patariamojo pobūdžio? Juk neorganizuojant gyventojų apklausų šiuo klausimu, būtų sutrumpintas biurokratinis procedūrų laikas, sutaupytos lėšos iš savivaldybių biudžetų. Todėl, manau, būtų tikslinga atsisakyti vykdyti gyventojų apklausas, taip supaprastinant seniūnijų steigimo procedūras, tuo pačiu sutaupant biudžeto lėšas ir sutrumpinant naujų seniūnijų steigimo laikotarpį.

Sumažėjus gyventojų skaičiui seniūnijos administruojamoje teritorijoje, savivaldybės tarybai turėtų būti suteikta teisė pačiai, be gyventojų apklausos, priimti sprendimą dėl seniūnijos panaikinimo, funkcijas perduodant kitai seniūnijai arba savivaldybės padaliniiui. Tokiu būdu būtų sutrumpintas sprendimo priėmimas laikotarpis ir nenukentėtų paslaugų teikimo gyventojams kokybė. Panaikinus gyventojų apklausas dėl seniūnijų steigimo, išliktų teisė gyventojams dalyvauti kitų sprendimų, susijusių su vietos bendruomenių gyvenimu, nes vietos bendruomenės daug geriau žino, kuo ir kaip dera pasirūpinti, kad gyventi būtų gera.

Norėdamas sutrumpinti ir palengvinti biurokratinę procedūrą steigiant ar naikinant seniūnijas, norint jas apjungti, kartu su kolegomis Seime registravau įstatymo pataisą, kuri numato, nerengti gyventojų apklausų tik dėl klausimų, susijusių su seniūnijų steigimu ar panaikinimu, paliekant teisę savivaldybės tarybai spręsti savarankiškai. Savivaldybės turėtų atkreipti dėmesį į gyventojų poreikius ir organizuoti daugiau apklausų ir dažniau konsultuotis, prieš priimdamos sprendimus kitais klausimais. Tik tinkamai atliktos apklausos yra veiksmingas ir patikimas būdas išsiaiškinti gyventojų poreikius.

VILNIAUS RAJONAS TURĖS „SAVAJĄ VEIDĄ“

Čia susipina kalbos, kultūros, istorijos – tokią žinutę apie Vilniaus rajoną skelbs sukurtas rajono vizualinis identitetas – šūkis ir logotipas. Nauja vizualinė kalba pabrėž Vilniaus rajono išskirtinumą ir palengvins atpažįstamumą.

Dažnam Vilniaus rajonas asocijuojasi su bendruomenės įvairove, atsiskleidžiančia per skirtingas kalbas, kultūras ir tradicijas, įvairių tautų istoriją. Daugiakultūriškumas ir daugiakalbiumas yra Vilniaus rajono vertybės, kurias perteiks šūkis „Čia susipina kalbos, kultūros, istorijos“.

Nuo Vilniaus rajono taip pat neatsiejamos ir spalvingos tradicinės Vilniaus krašto verbos, kurių rišimo tradicija įrašyta į Lietuvos kultūros paveldo vertybių sąvadą. Todėl kuriant savivaldybės vizualinį identitetą buvo siekiama ne tik pristatyti naują, modernesnę rajono „veidą“, bet tuo pačiu pabrėžti unikalų Vilniaus krašto kultūrinį paveldą – verbą.

„Būtent verboje organiškai sudera skirtingi sezonai, spalvos, pynėjų kartos, krikščioniškoji prasmė ir meninės intencijos. Todėl ji puikiai tinka kaip simbolis, pristatantis Vilniaus rajono daugiakultūrinę, spalvingą ir margą istoriją, gilią tradicijas ir tautų darą, kuria turime didžiuotis ir kuri daro mūsų rajoną unikaliu“, – sakė merė Marija Rekst.

Vilniaus rajoną pristatančio ženkle grafinio atvaizdavimo idėja kilo iš karpinių, kurie taip pat yra neatsiejami nuo Vilniaus krašto kultūros. Verbas vaizduojančių karpinių elementams suteikus šiuolaikišką grafinę išvaizdą sukurti skirtingi simboliai, iš kurių sudaromas logotipas.

Sukurtas Vilniaus rajono logotipas yra dinaminis ir pagal poreikį galima rinktis iš 3, 4 arba daugiau elementų verbos versijų. Kaip ir tautodailininkų rišamos, gyvybę simboliuojančios verbos visada skirtingos – dviejų vienodų nerasi, taip ir mūsų logotipas – gyvas ir besikeičiantis.

Pagrindinė logotipo versija susideda iš trijų elementų, kurių prasmė asocijuojasi su Vilniaus rajonu – tai puošni nendrių ar lendrūnų viršūnė (žalia ir graži rajono gamta), šv. Kazimiero karūna ir širdelė.

Šv. Kazimieras yra Lietuvos ir Lietuvos jaunimo globėjas, laikomas amatininkų globėju. Savo vaikystės atostogas kartu su mokytoju J. Dluogošu praleisdavo Vilniaus rajone esančioje Medininkų pilyje. Atsiradus šv. Kazimiero kultui yra rengiami atleidai ir organizuojama tradicinė Kaziuko mugė. Šventojo garbei amatininkai stengėsi paruošti gaminius, atspindinčius jo asmenybę. Taip ir buvo sukurtos verbos su šv. Kazimiero „karūna“, širdelės formos verbos ir meduoliai. Širdelės forma, tai dar aliuzija į Kaziuko meduolius, kurie įprastai yra širdies formos su įvairiais šmaikščiais užrašais. Verba ir tradiciniai Kaziuko meduoliai – tai Vilniaus krašto pasididžiavimas.

„Ilgai puoselėta mintis pagaliau įgavo pavidalą. Naujasis logotipas ir firminis stilius bus naudojami komunikacijoje – mūsų rajono

„Būtent verboje organiškai sudera skirtingi sezonai, spalvos, pynėjų kartos, krikščioniškoji prasmė ir meninės intencijos“, – sako merė Marija Rekst.

brožams ir išskirtinumui atspindėti, atpažįstamumui didinti. Padės būti arčiau gyventojų ir svečių“, – įgyvendinta idėja džiaugėsi administracijos direktorė Liucina Kotlovskā ir pridūrė, kad dar šiemet planuojama pristatyti ir atnaujintą, modernesnę ir patogesnę savivaldybės interneto svetainę www.vrsa.lt.

„Iki šiol neturėjome logotipo, o viešojoje komunikacijoje naudojome rajono herbą, kuris ir toliau bus oficialiu skiriamuoju ženklu. Netrukus palaipsniui pradėsime komunikuoti pasitelkdami naujus vizualinius sprendimus. Tikimės, kad šią idėją ir vizualinę kalbą priims tiek mūsų rajono gyventojai, tiek svečiai“ – sakė Viešųjų ir tarptautinių ryšių skyriaus vedėja Jolanta Gulbinovič.

Kūrybinį darbą atliko prekės ženklo kūrimo ir dizaino agentūra „Folk“.

Vilniaus rajono savivaldybės inf.

